

DZIECI W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2022 R.

Children in Mazowieckie Voivodship in 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Warszawie, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Warszawa, Mazovian Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Anny Cacko, Justyny Wrocławskiej

Zespół autorski

Editorial team

Iwona Cieciora, Edyta Kaźmierczak, Justyna Kotowoda, Teresa Kwiecień, Anna Pasterkowska, Joanna Podolska,
Iwona Sońta, Dorota Sułkowska

Tłumaczenie

Translation

Agnieszka Gromek-Żukowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marta Nieścioruk, Agnieszka Szwed

Zdjęcie zamieszczone na okładce

Photograph on the cover

Zasoby wewnętrzne – Repozytorium GUS

ISSN 2081-7126

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

<https://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Troska o dobro dziecka, zapewnienie mu opieki i możliwości wszechstronnego rozwoju zajmują ważne miejsce w programach działań różnych organizacji społecznych i politycznych, są też przedmiotem zainteresowania najpoważniejszych gremiów międzynarodowych. Również statystyka publiczna uwzględnia w swoich badaniach problematykę związaną z dziećmi i młodzieżą.

Urząd Statystyczny w Warszawie wykorzystując wyniki szerokiego spektrum badań statystycznych statystyki publicznej oraz źródła pozastatystyczne przygotował kolejną edycję publikacji „Dzieci w województwie mazowieckim”. Przedstawione w formie graficznej wraz z krótkimi komentarzami analitycznymi informacje dotyczą: zjawisk demograficznych, miejsca dziecka w rodzinie i poza nią, wspierania rodzin z dziećmi na utrzymaniu, opieki społecznej, stanu zdrowia i opieki medycznej, edukacji i wychowania, kultury i wypoczynku, a także zagrożeń zdrowia i życia. W celu ukazania zróżnicowania wewnątrz regionu, wybrane dane zaprezentowano na poziomie miast, wsi i powiatów. Publikację kończy porównanie Mazowsza z innymi województwami w kraju, co zilustrowano licznymi wykresami.

Dane zawarte w publikacji dotyczą głównie lat 2015–2022, chociaż w niektórych przypadkach prezentowane są wybrane lata lub krótszy okres, co wynika z uwarunkowań metodologicznych.

Przekazując do rąk Państwa opracowanie pt. „Dzieci w województwie mazowieckim w 2022 r.” wyrażam nadzieję, że wydawnictwo to dostarczy szeregu ciekawych informacji o młodym pokoleniu w naszym regionie. Pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do wzbogacenia treści publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie


Agnieszka Ajdyn

Warszawa, czerwiec 2024 r.

Preface

Care for children's wellbeing, guaranteeing them care and possibility of development of their abilities occupy an important place in the programmes of activities of various social and political organizations, they are also of interest to the most respected international bodies. Official statistics also includes in the conducted surveys issues related to children and youth.

The Statistical Office in Warszawa has prepared the next edition of the publication “Children in Mazowieckie Voivodship” using data coming from statistical surveys as well as from administrative sources. The information presented in graphical form with short analytical comments concern: demographic phenomena, the child's place in the family and beyond, supporting families with dependent children, social care, health and medical care, education and upbringing, culture and leisure, as well as threats to health and life. In order to show the diversity within the region, selected data were presented at the level of urban areas, rural areas and powiats. The publication ends with a comparison of Mazovia with other voivodships in the country, as illustrated by numerous charts.

The data contained in the publication apply mainly to the years 2015–2022, although in some cases selected years or a shorter period are presented, which results from methodological conditions.

Presenting the publication “Children in Mazowieckie Voivodship in 2022”, I would like to express my hope that it will provide a set of interesting information about the young generation in our region. I would like to thank all individuals and institutions for their assistance in providing data that contributed to the enrichment of the content of the publication.

Director
of the Statistical Office
in Warszawa


Agnieszka Ajdyn

Warsaw, June 2024

Spis treści

Przedmowa.....
Objaśnienia znaków umownych.....
Skróty.....
Tło demograficzne.....
Rodzina i alternatywne formy opieki.....
Opieka zdrowotna.....
Nauka i rozrywka.....
Wypadki. Zagrożenia.....
Mazowieckie na tle innych województw.....

Contents

Preface.....	3
Symbols.....	5
Main abbreviations.....	5
Demographic background.....	7
Family and alternative care forms.....	17
Health care.....	35
Education and entertainment.....	51
Accidents. Threats.....	77
Mazowieckie against the background of other voivodships.....	87

W publikacji ze względu na jej specyficzny charakter, pominięto szczególne wyjaśnienia metodyczne, które Czytelnik znajdzie w innych wydawnictwach Urzędu Statystycznego oraz na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego <https://www.stat.gov.pl/obszary-tematyczne>.

Due to its specific nature, detailed methodological explanations that the reader will find in other publications of the Statistical Office and on the website of the Statistics Poland <https://www.stat.gov.pl/en/topics/> are omitted in the publication.

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Kreska	(-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka	(.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak	(*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych data revised
„W tym” “Of which”		oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma	(,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

r.	rok year
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
p. prom.	punkt promilowy
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
g	gram gram
tj. i.e.	to jest that is
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ministry of Family, Labour and Social Policy
PZH	Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny National Institute of Public Health – National Institute of Hygiene
WHO	Światowa Organizacja Zdrowia World Health Organization

Tło demograficzne
Demographic background

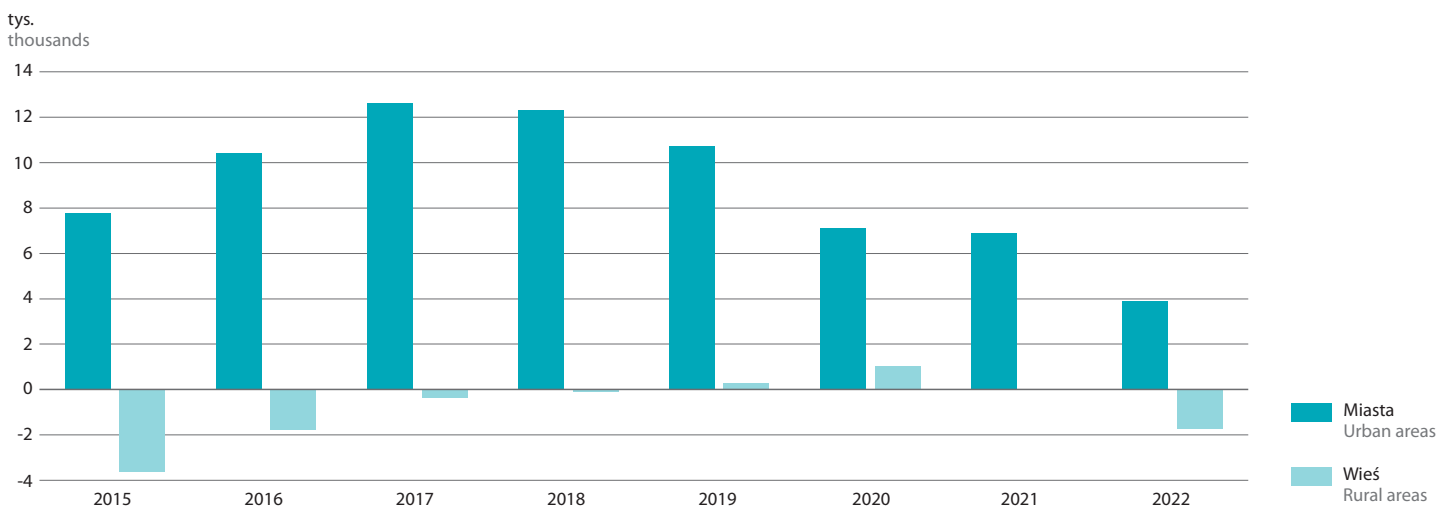
Dzieci i młodzież (0–18 lat) według miejsca zamieszkania i płci

Children and youth (0–18 years) by place of residence and sex

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Ogółem Total	1047156	1118604	1120763	636573	683480	687368	410583	435124	433395
chłopcy males	537379	573851	575003	326271	350315	352358	211108	223536	222645
dziewczeta females	509777	544753	545760	310302	333165	335010	199475	211588	210750
Dzieci (0–14 lat) Children (0–14 years)	841577	909228	901802	521593	560811	557635	319984	348417	344167
chłopcy males	431923	466795	462791	267788	287880	286192	164135	178915	176599
dziewczeta females	409654	442433	439011	253805	272931	271443	155849	169502	167568
Młodzież (15–18 lat) Youth (15–18 years)	205579	209376	218961	114980	122669	129733	90599	86707	89228
chłopcy males	105456	107056	112212	58483	62435	66166	46973	44621	46046
dziewczeta females	100123	102320	106749	56497	60234	63567	43626	42086	43182

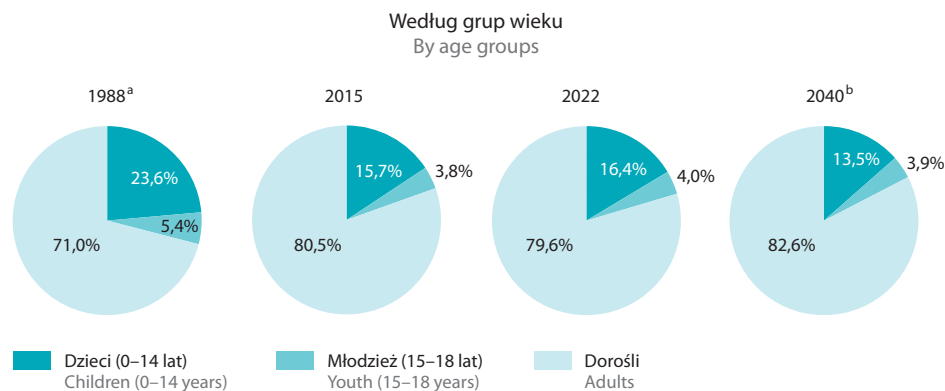
Zmiana liczby dzieci i młodzieży w stosunku do roku poprzedniego

Change in the number of children and youth in relation to previous year

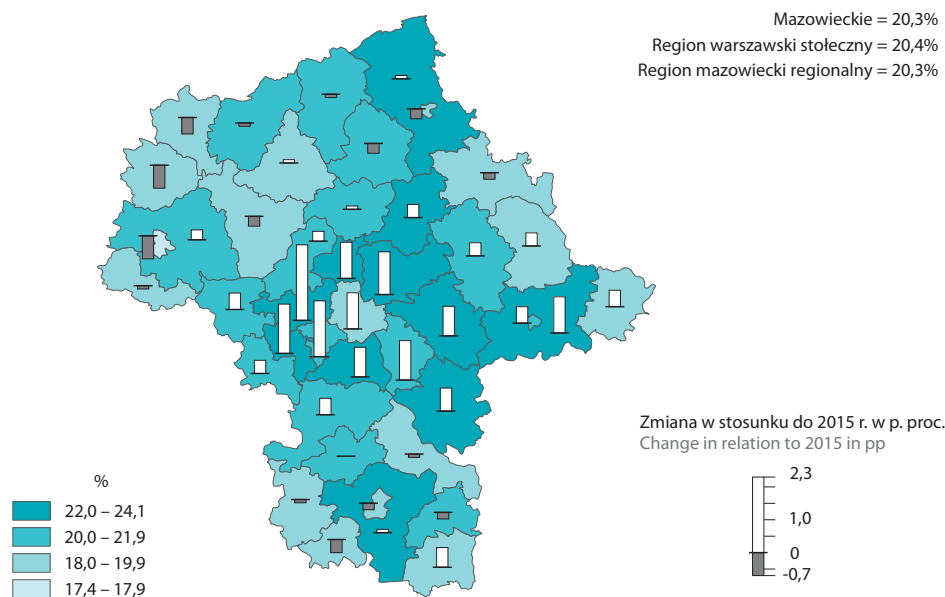


Udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie ludności

Share of children and youth in the total number of population



W 2022 r. – w wieku 0–18 lat
In 2022 – aged 0–18



W 2022 r. w województwie mazowieckim mieszkało 1120,8 tys. dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat. W latach 2015–2022 zbiorowość ta charakteryzowała się nieprzerwanym corocznym wzrostem. W porównaniu z 2015 r. populacja ta zwiększyła się o 7,0%, a ich udział w ogólnej liczbie ludności wzrósł z 19,6% do 20,3%. Jednak według prognozy ludności opracowanej na bazie NSP 2021 można się spodziewać spadku tego udziału – do 17,4% w 2040 r.

W 2022 r. liczba dzieci w wieku 0–14 lat wyniosła 901,8 tys. i w stosunku do 2015 r. wzrosła o 7,2%. Drugą grupą, zdecydowanie mniej liczną, bo obejmującą tylko cztery roczniki stanowi młodzież w przedziale wieku 15–18 lat, której zbiorowość liczyła 219,0 tys., tj. o 6,5% więcej niż w 2015 r.

W latach 2015–2022 obserwowany jest sukcesywny wzrost liczby dzieci i młodzieży w miastach. Wyjątkiem był rok 2020, w którym populacja ta zmniejszyła się o 0,9%. Na wsi do 2018 r. notowano spadek osób w wieku 0–18 lat, następnie ich wzrost do 2020 r., by w latach 2021 i 2022 ponownie odnotować spadek omawianej zbiorowości. W 2022 r. w miastach mieszkało 61,3% ogółu tej populacji, a na wsi 38,7% (w 2015 r. odpowiednio 60,8% i 39,2%).

In 2022, 1120.8 thousand children and youth aged 0–18 lived in Mazowieckie Voivodship. In the years 2015–2022, this community was characterised by a continuous annual increase. Compared to 2015, this population increased by 7.0%, and their share in the total population increased from 19.6% to 20.3%. However, according to the population forecast based on the 2021 National Census, this share can be expected to decline – to 17.4% in 2040.

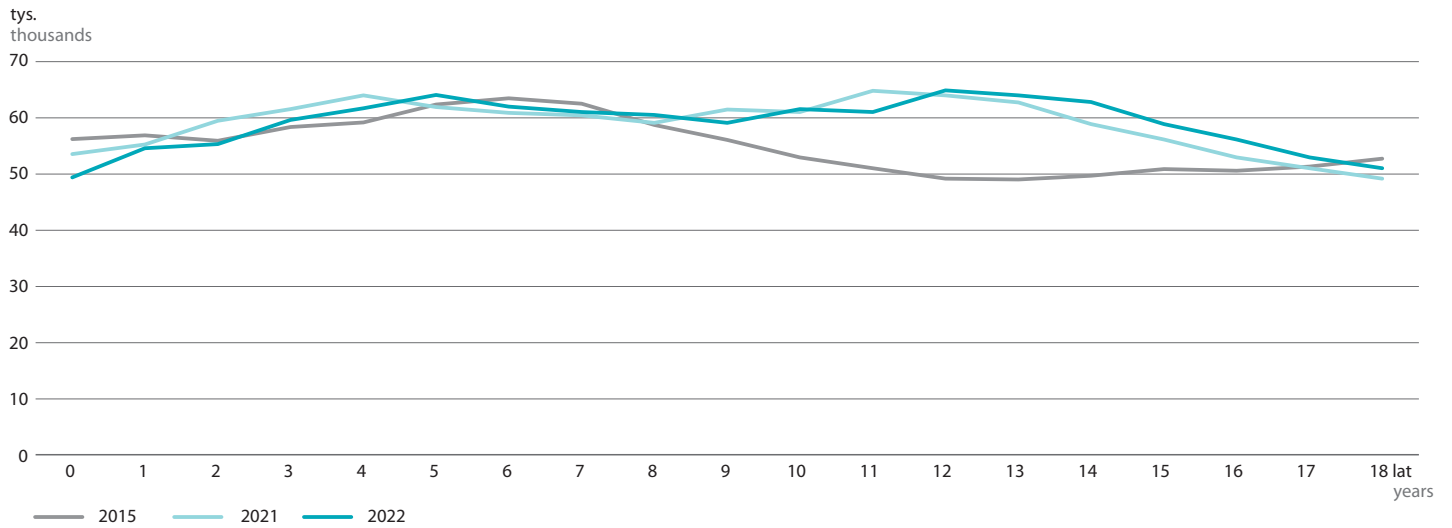
In 2022, the number of children aged 0–14 was 901.8 thousand and compared to 2015 it increased by 7.2%. The second group, much smaller, because it covers only four age groups, is youth aged 15–18, whose population numbered 219 thousand, i.e. 6.5% more than in 2015.

In the years 2015–2022, a gradual increase in the number of children and youth in urban areas has been observed. The exception was 2020, in which the population decreased by 0.9%. In rural areas, there was a decrease in persons aged 0–18 until 2018, then an increase until 2020, and in 2021 and 2022 there was a decrease in this population again. In 2022, 61.3% of the total population lived in urban areas, and 38.7% in rural areas (in 2015, 60.8% and 39.2%, respectively).

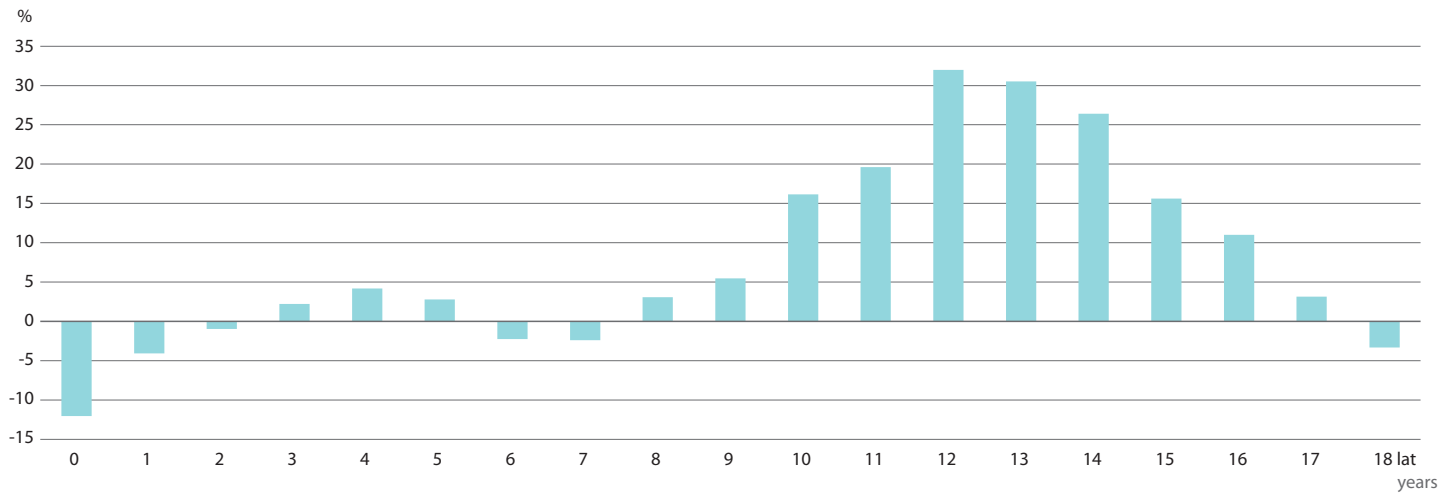
a Dane Narodowego Spisu Powszechnego. b Prognoza Ludności opracowana na bazie NSP 2021.
a Data of the National Census. b Population Projection based on the National Census 2021.

Dzieci i młodzież według roczników wieku

Children and youth by vital statistics

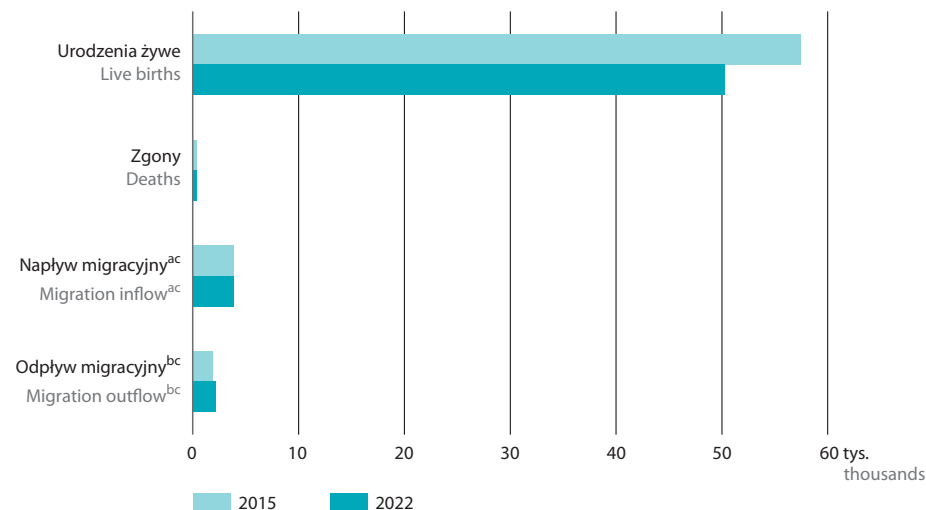


Zmiana w latach 2015–2022
Change in 2015–2022



Ruch naturalny i migracyjny dzieci i młodzieży

Vital statistics and migration of children and youth



a – zameldowania na pobyt stały, b – wymeldowania z pobytu stałego. c W 2015 r. w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.

a – registrations for permanent residence, b – deregistrations from permanent residence. c In 2015 in the case of the international migration, data for 2014 were adopted.

Na kształtowanie się struktury dzieci i młodzieży według wieku największy wpływ ma liczba urodzeń żywych, a następnie intensywność w zakresie ruchu migracyjnego oraz zgony.

W województwie mazowieckim w latach 2015–2022 co roku rodziło się od 50 do 62 tys. dzieci, a w wyniku dodatniego salda migracji przybywało od niespełna 2 do blisko 3 tys. Z tytułu zgonów ubywało 0,3–0,4 tys. dzieci.

W 2022 r. w województwie mazowieckim zarejestrowano 50249 urodzeń żywych, tj. o 3689 mniej niż przed rokiem, i o 7207 mniej niż w 2015 r. Wskaźnik natężenia urodzeń żywych wyniósł 9,12 wobec 10,76 w 2015 r. Zmniejszenie się liczby urodzeń miało miejsce w miastach i na wsi. W miastach współczynnik natężenia przyjął wartość 9,27 wobec 10,93 w 2015 r., a na wsi odpowiednio 8,84 i 10,44.

W 2022 r. wśród ogółu dzieci i młodzieży najliczniejszą grupę stanowiły osoby od 7. do 12. roku życia (32,8%), a następnie od 3. do 6. roku życia (22,1%). Najmniej było dzieci w wieku 0–2 lata (14,2%) oraz 16–18-latków (14,3%).

W porównaniu z 2015 r. najbardziej wzrósł odsetek osób w wieku 13–15 lat (o 2,3 p. proc.), a następnie osób w wieku 7–12 lat (o 1,3 p. proc.). Spadł natomiast odsetek dzieci w wieku 0–2 lata, 3–6 lat i 16–18 lat (odpowiednio: o 1,9 p. proc., 1,2 p. proc. i 0,5 p. proc.).

The structure of children and youth by age is most influenced by the number of live births, followed by the intensity of migration and deaths.

In Mazowieckie Voivodship in the years 2015–2022, between 50 and 62 thousand children were born every year, and as a result of the positive net migration, the number increased from almost 2 to almost 3 thousand. Due to deaths, the number of children decreased by 0.3–0.4 thousand.

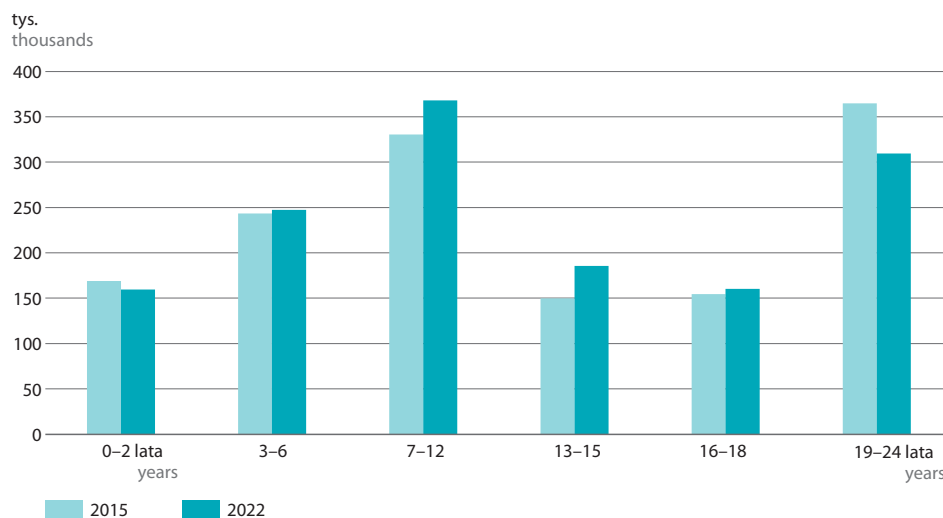
In 2022, in Mazowieckie Voivodship 50249 live births were registered, i.e. by 3689 fewer than a year before, and by 7207 fewer than in 2015. The intensity rate of live births was 9.12 compared to 10.76 in 2015. The decrease in the number of births took place in urban and in rural areas. In urban areas, the intensity rate assumed the value of 9.27 compared to 10.93 in 2015, and in rural areas – 8.84 and 10.44, respectively.

In 2022, among all children and youth, the largest group were persons aged 7 to 12 (32.8%), followed by those aged 3 to 6 (22.1%). The least children were aged 0–2 (14.2%) and 16–18-year-olds (14.3%).

Compared to 2015, the percentage of persons aged 13–15 increased the most (by 2.3 pp), followed by persons aged 7–12 (by 1.3 pp). However, the percentage of children aged 0–2 years, 3–6 years and 16–18 years decreased (by 1.9 pp, 1.2 pp and 0.5 pp, respectively).

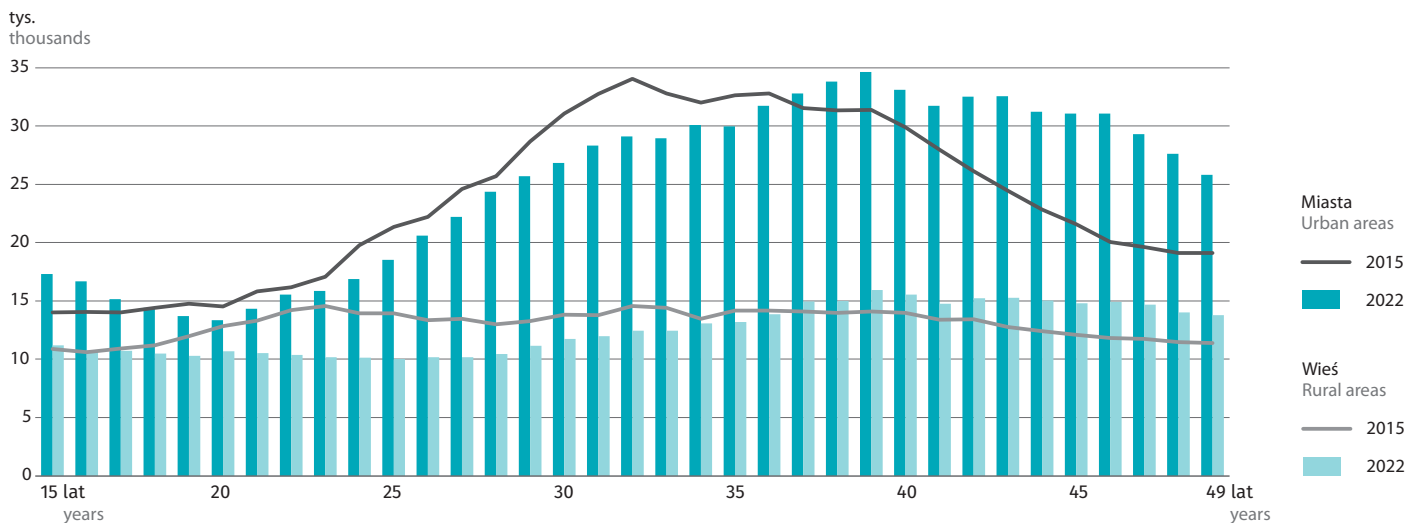
Ludność w wieku 0–24 lata według edukacyjnych grup wieku

Population aged 0–24 by educational age groups



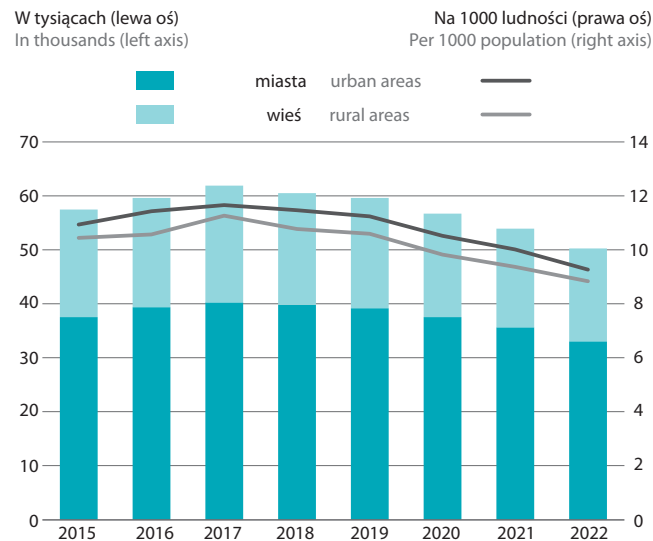
Kobiety w wieku rozrodczym (15–49 lat)

Females at reproductive age (15–49)



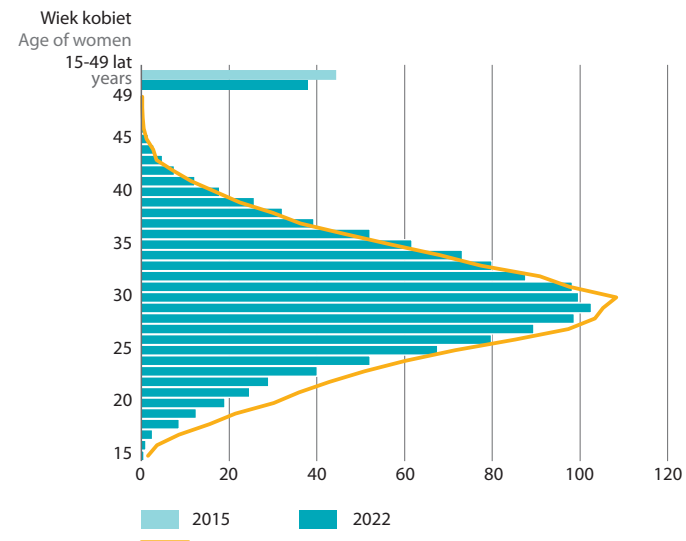
Urodzenia żywe

Live births



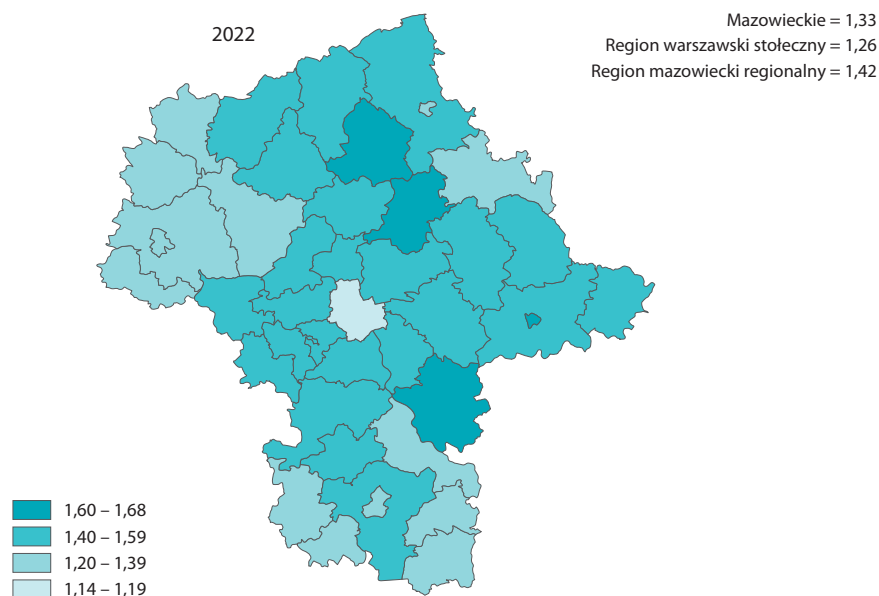
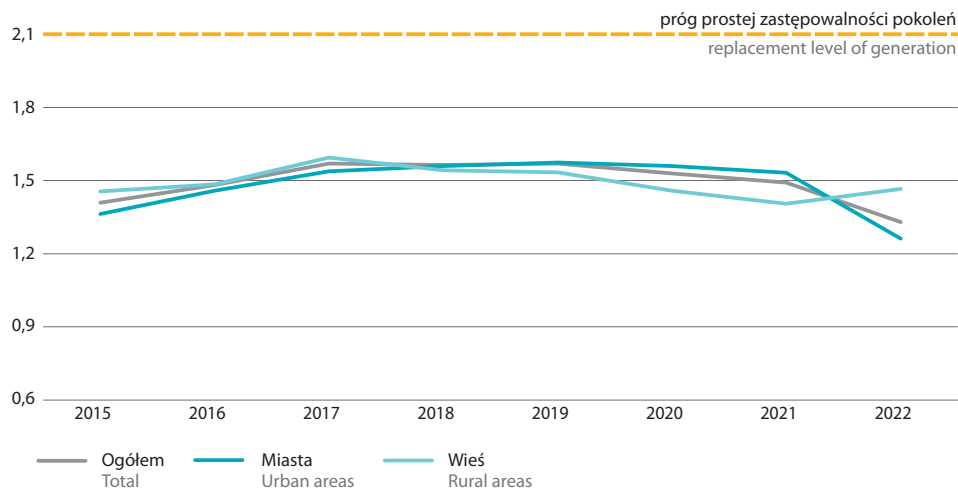
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet

Fertility – live births per 1000 females



Współczynnik dzietności ogólnej

Total fertility rates



Dzietność kobiet – przeciętna liczba dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku.

Lifetime fertility – the average number of children that would be born by a woman during her whole reproductive period (15–49 years) assuming that in particular phases of this period she would give birth to children with the intensity observed among women in a year under observation.

Sytuacja ludnościowa województwa mazowieckiego nie jest łatwa. Utrzymujący się od lat niski poziom dzietności nie zapewnia stabilnego rozwoju demograficznego. Można zaobserwować niekorzystną strukturę kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat), a także zmianę zachowań prokreacyjnych ludzi młodych (np. odkładanie na później decyzji o założeniu rodziny, decydowanie o posiadaniu mniejszej liczby dzieci lub o dobrowolnej bezdzietności).

W województwie mazowieckim najwyższą płodnością charakteryzują się kobiety w wieku 25–29 lat, a w następnej kolejności – w wieku 30–34 lata. W 2022 r. matki z tych grup wieku urodziły odpowiednio 14881 i 18074 dzieci, tj. 29,6% i 36,0% ogółu żywo urodzonych.

Liczba kobiet w wieku rozrodczym w 2022 r. wyniosła 1317,0 tys. i w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 30,0 tys. (o 2,3%), przy czym kobiet w wieku 15–33 lata było mniej o 72,1 tys. (o 11,0%), natomiast kobiet w wieku 34–49 lat – więcej o 102,1 tys. (o 16,2%). Odsetek kobiet do 33 roku życia spadł z 51,0% do 44,3%. Współczynnik dzietności, obrazujący zastępowalność pokoleń, w latach 2015–2021 utrzymywał się na poziomie 141–157 urodzeń dzieci na 100 kobiet w wieku rozrodczym, czyli poniżej poziomu optymalnego, zawierającego się w przedziale 210–215 urodzeń. W 2022 r. wyniósł on 133.

The population situation in Mazowieckie Voivodship is not easy. The low fertility rate that has persisted for years does not ensure stable demographic development. An unfavourable structure of women of reproductive age (15–49 years) can be observed, as well as changes in the reproductive behaviour of young people (e.g. postponing the decision to start a family, having fewer children or voluntary childlessness).

In Mazowieckie Voivodship, the highest fertility is characteristic for women aged 25–29, followed by women aged 30–34. In 2022, mothers from these age groups gave birth to 14881 and 18074 children respectively, i.e. 29.6% and 36.0% of total live births.

The number of women of reproductive age in 2022 amounted to 1317.0 thousand and compared to 2015 increased by 30.0 thousand (2.3%), while there were 72.1 thousand fewer women aged 15–33 (by 11.0%), while women aged 34–49 – by 102.1 thousand (16.2%) more. The percentage of women under 33 years of age decreased from 51.0% to 44.3%. The fertility rate, illustrating the replacement of generations, in the years 2015–2021 remained at the level of 141–157 births of children per 100 women of reproductive age, i.e. below the optimal level of 210–215 births. In 2022, it amounted to 133.

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań – według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Data of the National Population and Housing Census – as of the state on 31 March 2021

Rodziny z dziećmi w wieku 0–24 lata na utrzymaniu według typu rodziny i miejsca zamieszkania

Families with dependent children aged 0–24 years by type of family and place of residence

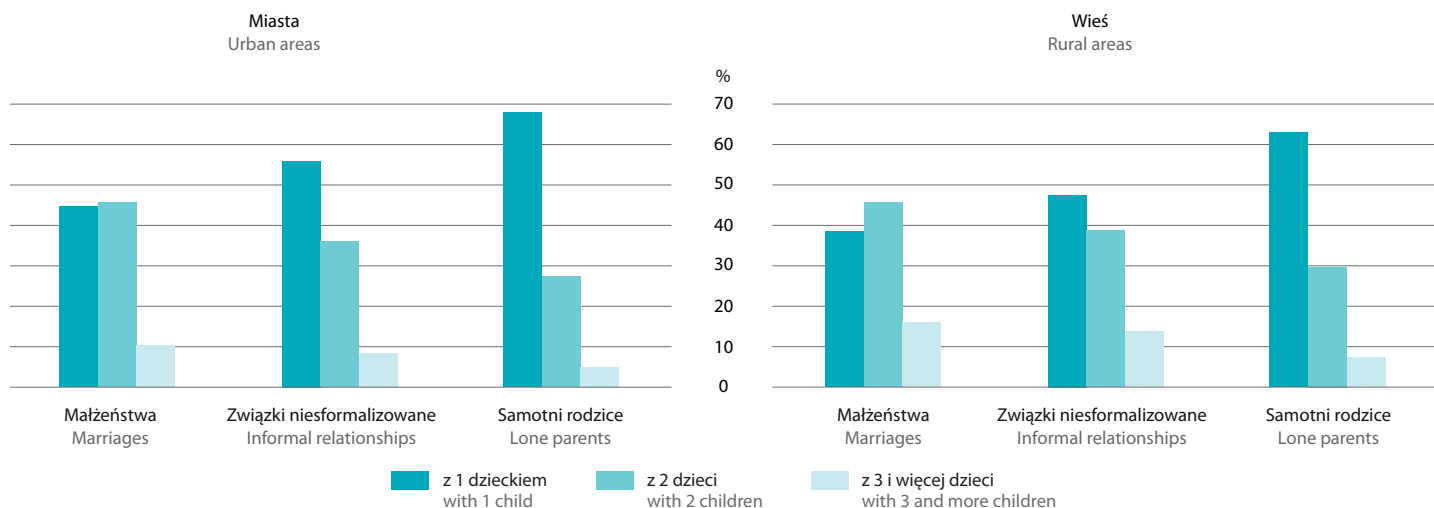
	Ogółem Total		Miasta Urban areas		Wieś Rural areas	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
Ogółem Total	741874	725543	460753	454468	281121	271075
Małżeństwa Marriages	540686	482328	315277	281815	225409	200513
Związki niesformalizowane ^a Informal relationships ^a	18841	66159	14969	46531	3873	19628
Matki z dziećmi Lone mother with children	160999	151889	115480	109107	45519	42782
Ojcowie z dziećmi Lone father with children	21348	25167	15027	17015	6321	8152

a W NSP 2011 w typologii rodzin kategoria ta była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

a In the 2011 Census, in the typology of families, this category was defined as partners with or without children.

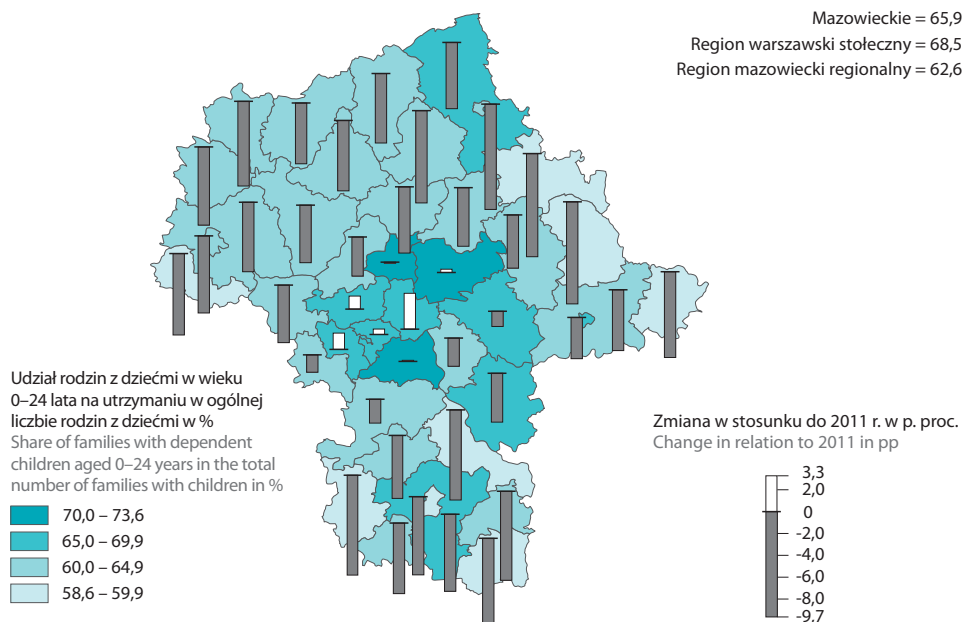
Rodziny z dziećmi w wieku 0–24 lata na utrzymaniu według typów i liczby dzieci w 2021 r.

Families with dependent children aged 0–24 years by types and number of children in 2021



Rodziny z dziećmi w wieku 0–24 lata na utrzymaniu w 2021 r.

Families with dependent children aged 0–24 years in 2021



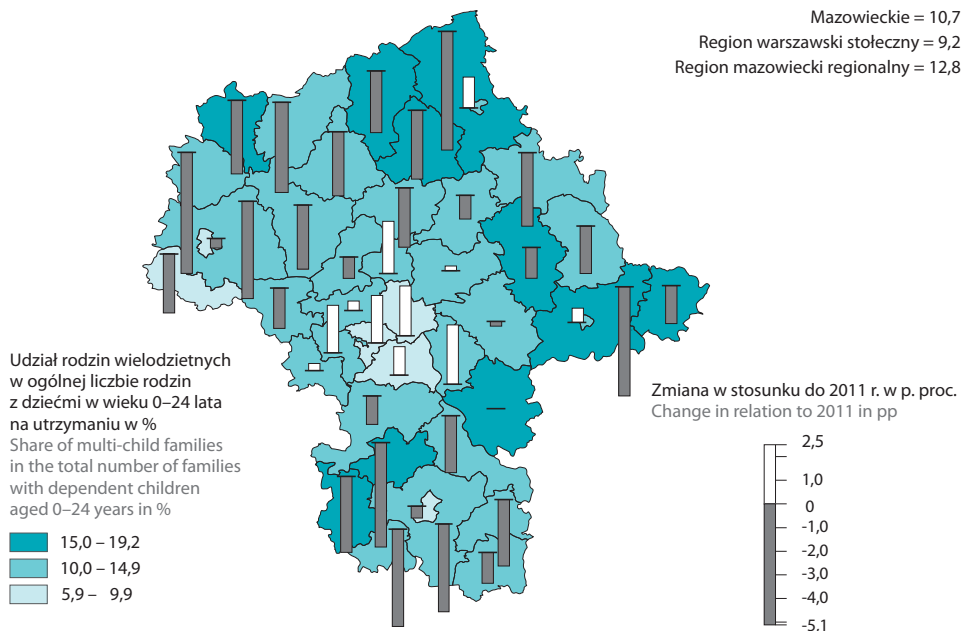
Według NSP 2021 r. rodziny, które miały na utrzymaniu dzieci w wieku od 0 do 24 lat, stanowiły 65,9% wszystkich rodzin z dziećmi w województwie mazowieckim, a ich udział w ciągu ostatniej dekady spadł o 1,8 p. proc. Zmniejszyła się także o 0,9% liczba dzieci poniżej 25 roku życia będących na utrzymaniu – z 1203,3 tys. w 2011 r. do 1192,9 tys. w 2021 r.

Przeważającą grupę rodzin z dziećmi na utrzymaniu (66,5%) stanowiły małżeństwa, przy czym ich odsetek na wsi był o 12,0 p. proc. wyższy niż w miastach. Niezależnie od miejsca zamieszkania, w stosunku do NSP 2011 ubyło o 6,4 p. proc. tego typu rodzin. Mniej było również samotnych matek utrzymujących dzieci w wieku 0–24 lata (w 2011 r. – 21,7%, w 2021 r. – 20,9%). Nastąpił natomiast wzrost udziału, dość istotny (ponad 3,5 krotny), związków niesformalizowanych (z 2,5% do 9,1%) oraz samotnych ojców z dziećmi poniżej 25 lat na utrzymaniu (z 2,9% do 3,5%).

W 2021 r. niezależnie od miejsca zamieszkania w grupie rodzin z dziećmi na utrzymaniu, najczęściej były to rodziny z jednym (48,9%) lub dwojgiem dzieci (40,4%). Wśród rodzin z dziećmi na utrzymaniu, rodziny z co najmniej trójką dzieci w wieku 0–24 lata na utrzymaniu stanowiły niespełna 11%.

Rodziny z 3 i więcej dzieci w wieku 0–24 lata na utrzymaniu w 2021 r.

Families with 3 or more dependent children aged 0–24 years in 2021



According to the National Census 2021, families that had dependent children aged 0 to 24 accounted for 65.9% of total families with children in Mazowieckie Voivodeship, and their share has decreased by 1.8 pp over the last decade. The number of dependent children under 25 years of age also decreased by 0.9% – from 1203.3 thousand in 2011 to 1192.9 thousand in 2021.

The predominant group of families with dependent children (66.5%) were married couples, and their percentage in rural areas was 12.0 pp higher than in urban areas. Regardless of place of residence, compared to the National Census 2011, this type of families decreased by 6.4 pp. There were also fewer single mothers supporting children aged 0–24 (in 2011 – 21.7%, in 2021 – 20.9%). However, there was a quite significant increase (over 3.5 times) in informal relationships (from 2.5% to 9.1%) and in single fathers with dependent children under 25 (from 2.9% to 3.5%).

In 2021, regardless of place of residence, in the group of families with dependent children, these were most often families with one (48.9%) or two children (40.4%). Among families with dependent children, families with at least three dependent children aged 0–24 accounted for less than 11%.

**Rodzina i alternatywne
formy opieki**
**Family and alternative
care forms**

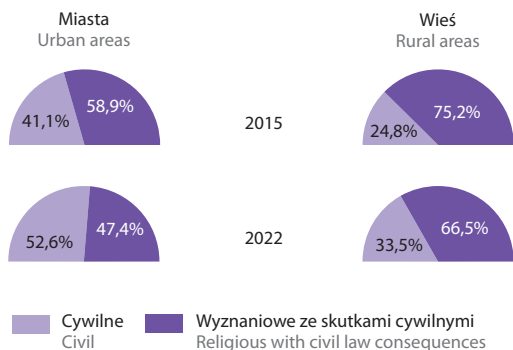
Małżeństwa zawarte

Marriages contracted

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Ogółem Total	25808	24974	23475	16085	16075	15533	9723	8899	7942
na 1000 ludności per 1000 population	4,83	4,53	4,26	4,69	4,51	4,35	5,09	4,56	4,08
W % małżeństwa pierwsze (kawaler z panną) In % first marriages (single males with single females)	81,5	78,9	76,9	77,6	76,5	75,0	87,8	83,1	80,7

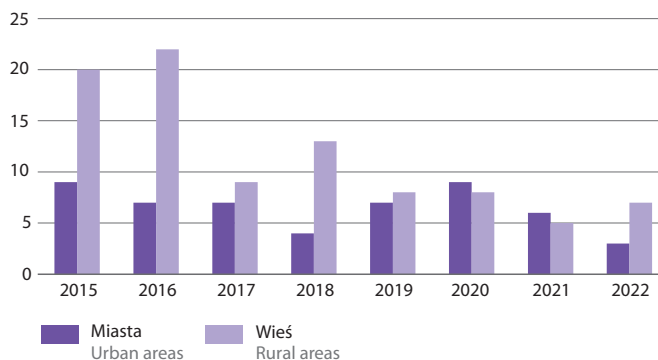
Małżeństwa cywilne i wyznaniowe

Civil marriages and religious marriages



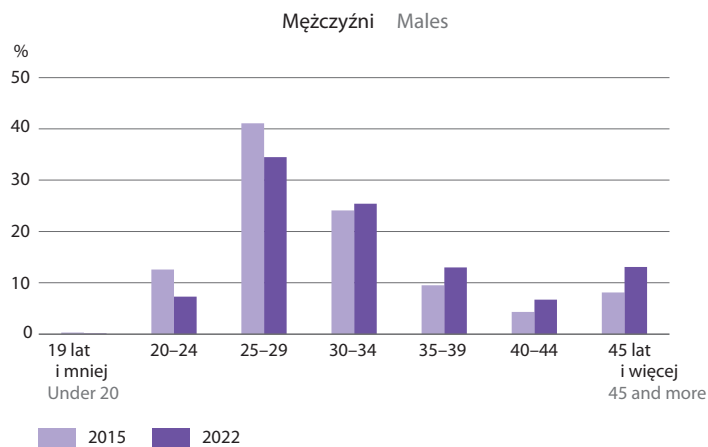
Małżeństwa nastoletnich kobiet (16–17 lat)

Marriages of teenage females (16–17 years old)



Małżeństwa według płci i grup wieku nowożeńców

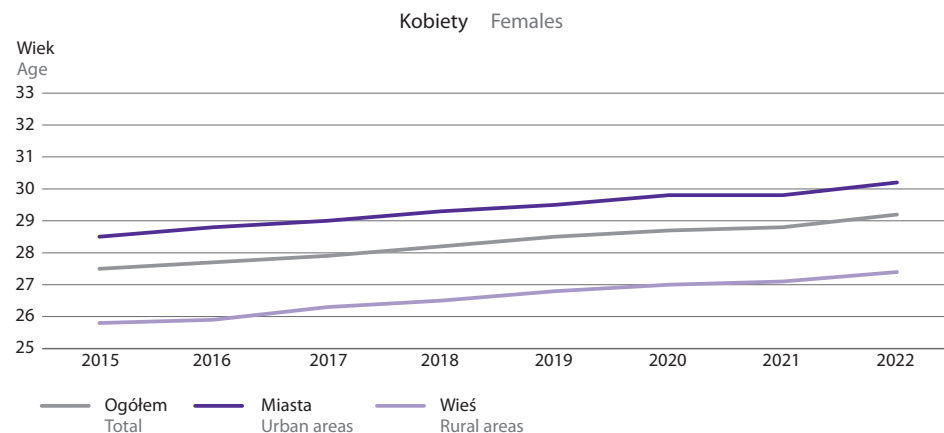
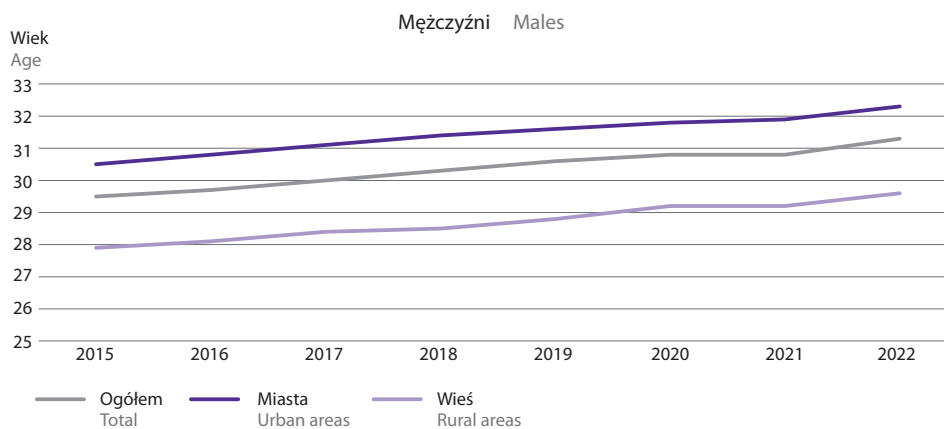
Marriages by sex and age groups of bridegrooms and brides



Mediana wieku nowożeńców

Median age of bridegrooms and brides

		2015	2021	2022
Małżeństwa ogółem Marriages, total	mężczyźni males	29,5	30,8	31,3
	kobiety females	27,5	28,8	29,2
Małżeństwa pierwsze (kawaler z panną) First marriage (single male with single female)	kawalerowie single males	28,5	29,4	29,6
	panny single females	26,5	27,6	27,8



Mediana wieku ludności (wiek środkowy) – parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.
Median age of population – is a parameter determining the exact age, which half of population already exceeded and second half – did not reach yet.

Rodzina stanowi środowisko, które zapewnia dziecku najlepsze warunki rozwoju i wychowania. Na przestrzeni lat demografowie obserwują zmiany wzorca małżeńsko-rodzinnego. Młodzi ludzie planując przyszłość najpierw decydują się na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, a potem na założenie rodziny oraz jej powiększanie.

W województwie mazowieckim w latach 2015–2022 wśród ogółu nowo tworzonych małżeństw udział pierwszych związków (tj. panien z kawalerami) zmniejszył się z 81,5% do 76,9%. Spadek tego odsetka wystąpił zarówno w miastach, jak i na wsi.

Sukcesywnie podwyższał się wiek nowożeńców. W 2022 r. wiek środkowy mężczyzn wstępujących w związek małżeński wyniósł 31,3 roku, a kobiet – 29,2 roku, podczas gdy w 2015 r. odpowiednio – 29,5 roku i 27,5 roku. W strukturze wieku mężczyzn i kobiet zmieniających stan cywilny nadal największy odsetek stanowiły osoby w wieku 25–29 lat. W porównaniu z 2015 r. zmniejszył się udział osób w wieku do 24 lat, a zwiększył w starszych grupach wieku.

The family is an environment that provides the child with the best conditions for development and upbringing. Over the years, demographers observe changes in the marriage and family pattern. When planning the future, young people first decide to achieve a certain level of education and economic stability, and then to start a family and expand it.

In Mazowieckie Voivodship, in the years 2015–2022 among total newly created marriages, the share of first relationships (i.e. single females with single males) decreased from 81.5% to 76.9%. The decline in this percentage occurred both in urban and in rural areas.

The age of bridegrooms and brides was gradually increasing. In 2022, the average age of men entering into marriage was 31.3 and women – 29.2 years, while in 2015 – 29.5 years and 27.5 years, respectively. In the age structure of men and women changing their marital status, the largest percentage were still persons aged 25–29. Compared to 2015, the share of persons aged up to 24 decreased and increased in older age groups.

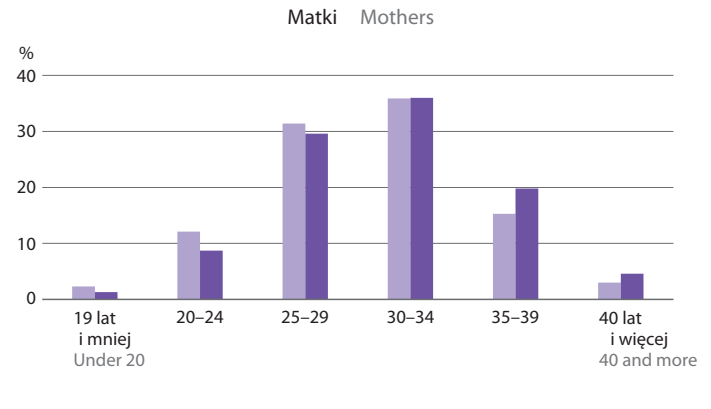
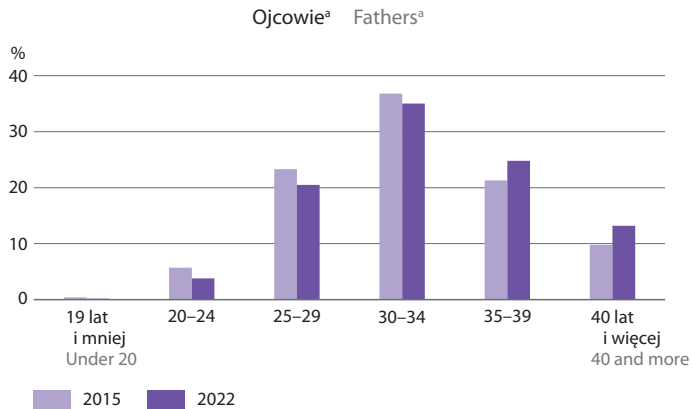
Urodzenia

Births

		Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
		2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Urodzenia żywe Live births	małżeńskie legitimate	45350	41260	38000	29045	26576	24326	16305	14684	13674
	pozamałżeńskie illegitimate	12106	12678	12249	8480	9092	8724	3626	3586	3525
Wiek środkowy matek Median age of mothers		30,5	31,3	31,3	31,1	31,8	31,8	29,0	30,2	30,3

Urodzenia żywe według wieku rodziców

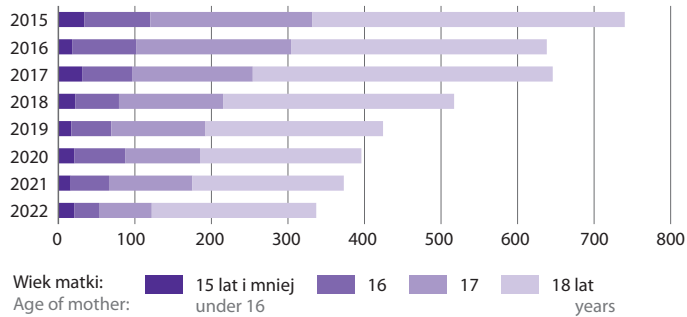
Live births by age of parents



a Nie uwzględniono nieustalonego wieku ojca (w 2015 r. – 2,8%, w 2022 r. – 2,5%).
a Excluding cases in which father's age is unknown (in 2015 – 2.8%, in 2022 – 2.5%).

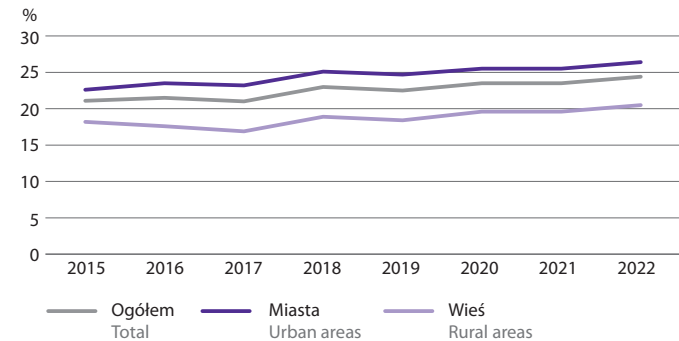
Urodzenia żywe z nastoletnich matek

Live births from teenage mothers



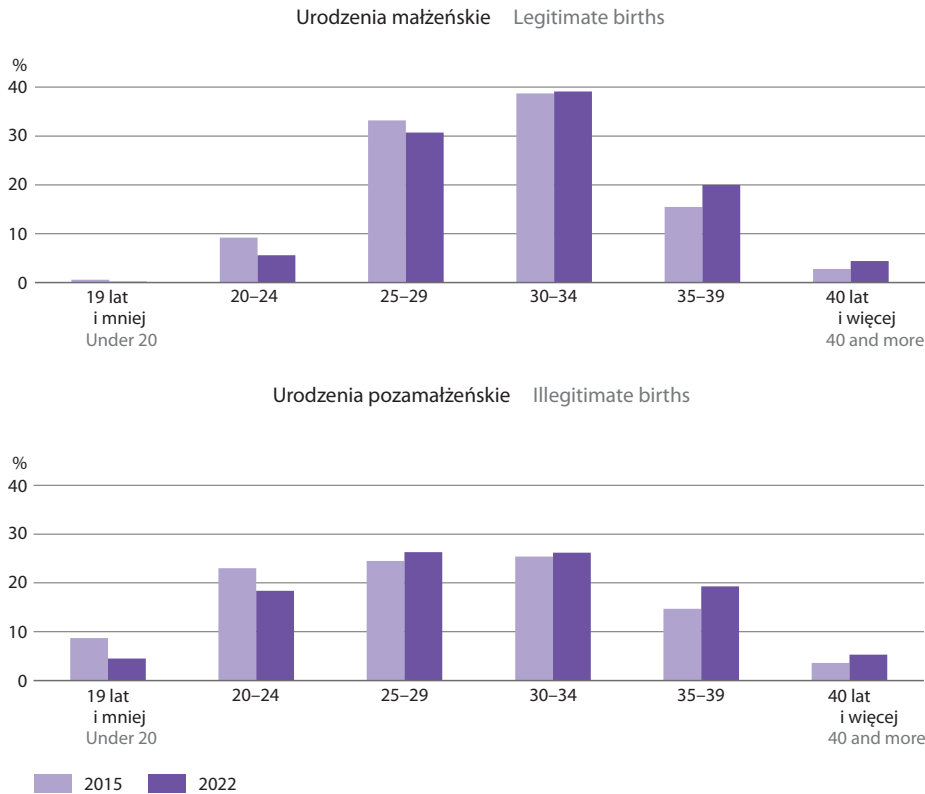
Urodzenia pozamałżeńskie w % urodzeń żywych

Illegitimate births in % of live births



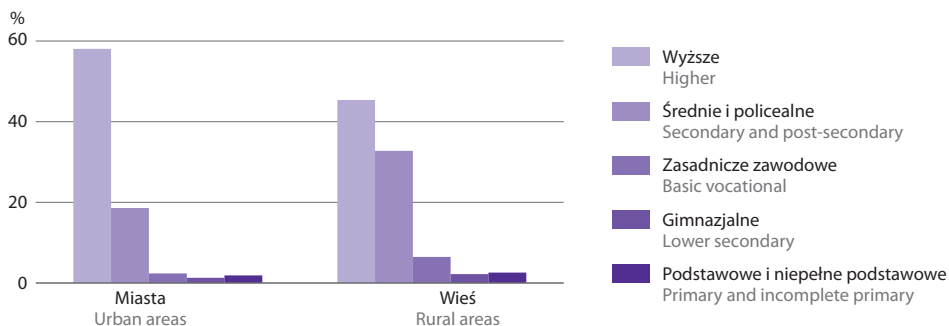
Urodzenia żywe według wieku matki

Live births by age of mother



Urodzenia żywe według poziomu wykształcenia matki^a w 2022 r.

Live births by education level of mother^a in 2022



^a Nie uwzględniono urodzeń o nieustalonym wykształceniu matki (w miastach – 17,6%, na wsi – 10,5%).

^a Excluding cases in which mother's education level is unknown (in urban areas – 17.6%, in rural areas – 10.5%).

Sukcesywnie podwyższa się wiek matek i ojców nowo narodzonych dzieci. W 2022 r. w województwie mazowieckim odsetek kobiet i mężczyzn, którzy zostali rodzicami po ukończeniu 30 lat dotyczył 60% kobiet i 73% mężczyzn (w 2015 r. odpowiednio – 54% i 68%). Wiek środkowy (mediana wieku) matek rodzących dziecko wzrósł z 30,5 roku do 31,3 roku.

Największą grupę matek stanowiły kobiety w wieku 30–34 lata (36,0%), a w porównaniu z 2015 r. najbardziej zwiększył się odsetek matek w wieku 35–39 lat (z 15,3% do 19,8%). Pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby urodzeń przez nastolatki.

Zdecydowana większość dzieci rodzi się w rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie, ale systematycznie rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich. O ile w 2015 r. z takich związków urodziło się 21,1% dzieci, to w 2022 r. – 24,4%. Rosnący współczynnik dzietności pozamałżeńskiej może oznaczać, że zwiększa się liczba rodzin tworzonych przez związki partnerskie lub wzrasta liczba matek samotnie wychowujących dzieci – tworzące rodziny niepełne.

Struktura wieku kobiet, które zostają matkami będąc poza małżeństwem jest odmienna od struktury matek, które tworzą prawnie zawarte związki małżeńskie. Wśród matek niebędących w związku małżeńskim jest więcej kobiet młodszych (do 24 lat), a wśród matek zamężnych – więcej w wieku od 25 do 39 lat.

The age of mothers and fathers of newborn children is gradually increasing. In 2022, in Mazowieckie Voivodship, the percentage of women and men who became parents after turning 30 was 60% of women and 73% of men (in 2015, 54% and 68%, respectively). The median age of mothers giving birth to a child increased from 30.5 to 31.3 years.

The largest group of mothers were women aged 30–34 (36.0%), and compared to 2015, the percentage of mothers aged 35–39 increased the most (from 15.3% to 19.8%). A positive phenomenon is the number of births of teenage mothers.

The vast majority of children are born in families formed by legally contracted marriages, but the percentage of illegitimate births is systematically increasing. While in 2015, 21.1% of children were born from such unions, in 2022 – 24.4%. The growing fertility rate outside marriage may mean that the number of families formed by cohabiting couples is increasing or the number of single mothers raising children – creating incomplete families – is increasing.

The age structure of women who become mothers outside of marriage is different from that of mothers who are legally married. Among unmarried mothers, there are more younger women (up to 24 years old), and among married mothers, there are more women aged 25 to 39.

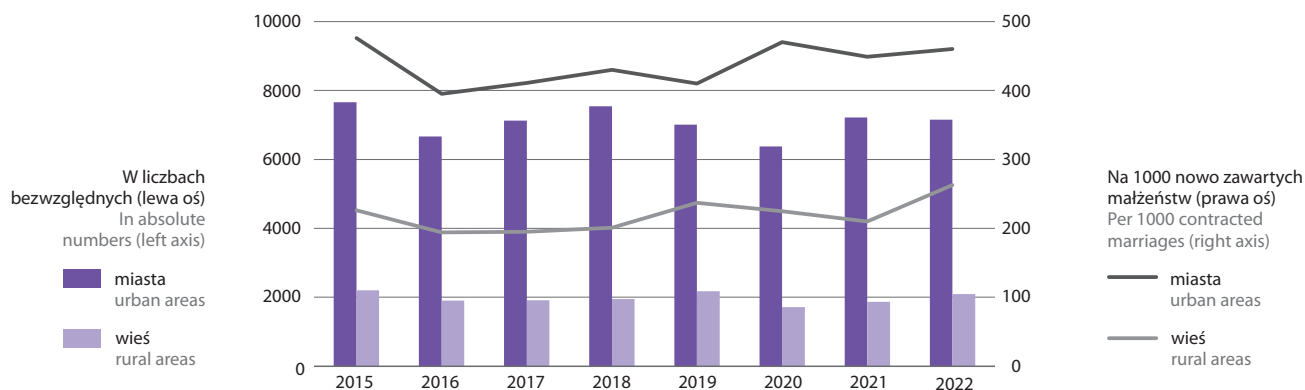
Małżeństwa rozwiązane przez rozwód

Divorced couples

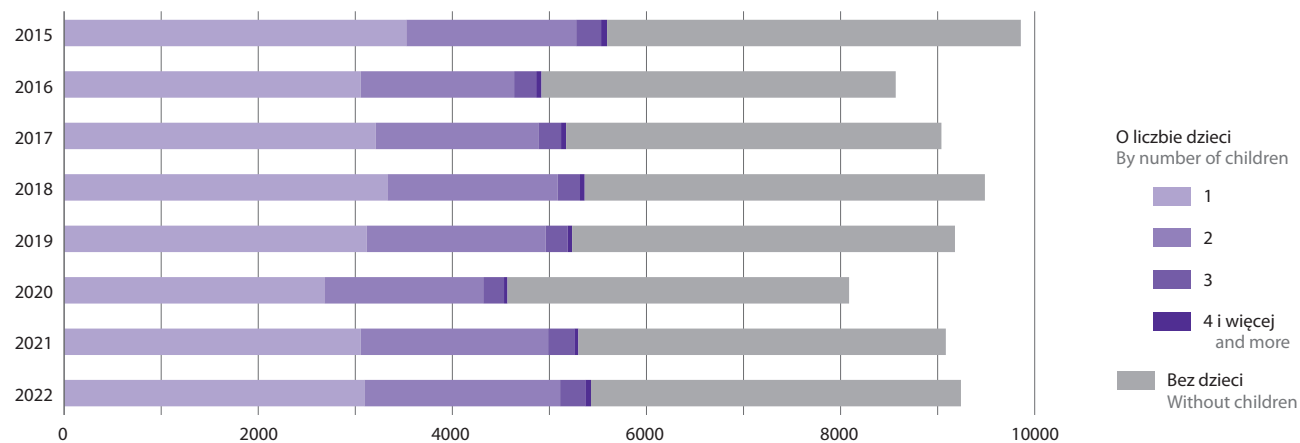
	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Ogółem Total	9859	9087	9241	7661	7216	7151	2198	1871	2090
na 1000 ludności per 1000 population	1,85	1,65	1,68	2,23	2,03	2,00	1,15	0,96	1,07
W % rozwiedzione małżeństwa z małoletnimi dziećmi ^a In % divorced couples with underage children ^a	56,7	58,3	58,7	55,1	57,6	57,7	62,5	61,2	62,2

a Poniżej 18 lat.
a Under 18 years.

Według miejsca zamieszkania
By place of residence

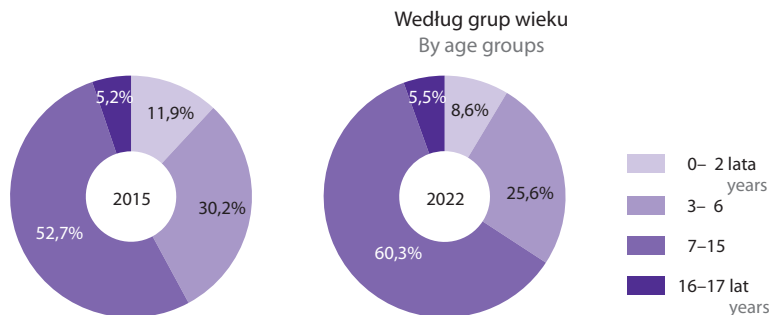
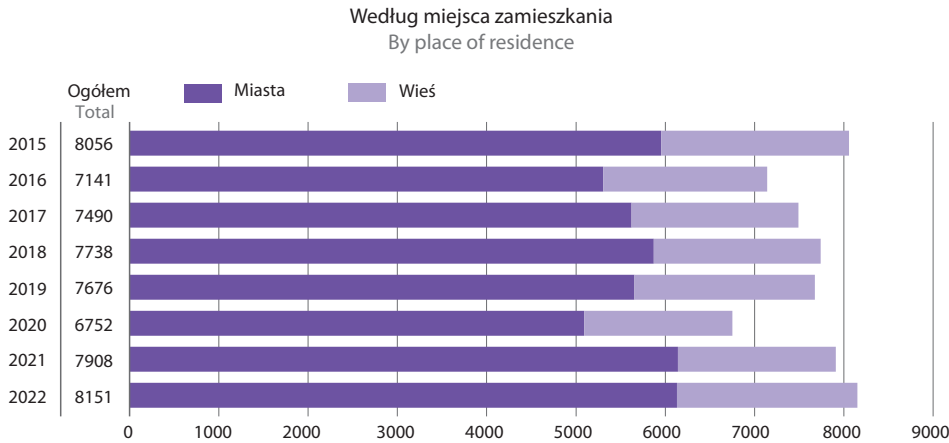


Według liczby małoletnich dzieci
By number of underage children



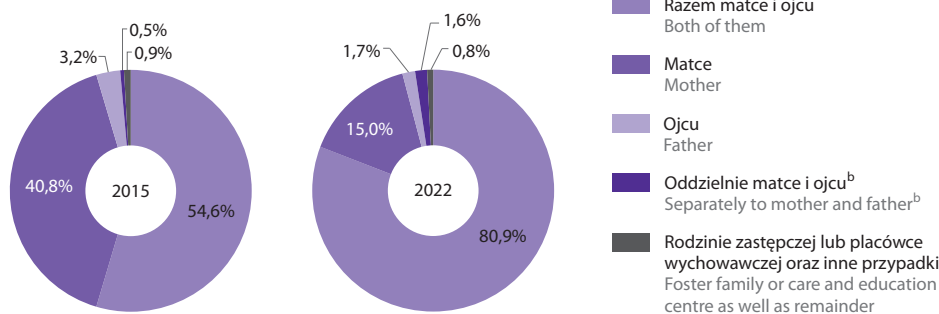
Dzieci z rozwiedzionych małżeństw

Children from divorced couples



Powierzenie opieki nad dziećmi^a

Entrusting care of children^a



^a Według decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi; rozwody małżeństw, które miały dzieci w wieku poniżej 18 lat. ^b Jeżeli dwoje lub więcej dzieci.

^a By court decision on care and custody for underage children; divorced couples with children under the age of 18. ^b If two children and more.

Szczególnie trudną sytuacją w życiu dziecka jest rozstanie rodziców wskutek rozwodu lub separacji. W województwie mazowieckim w latach 2015–2022 rozwiodło się średnio 9,1 tys. małżeństw rocznie, a rozwód dotyczył przeciętnie 7,6 tys. nieletnich dzieci (będących w wieku do 17 lat).

W 2022 r. sądy orzekły rozwód wobec 9,2 tys. par, przy czym w miastach częstość rozwodów była prawie 2-krotnie większa niż na wsi – wskaźnik natężenia rozwodów (liczony na 1000 mieszkańców) wyniósł 2,00 wobec 1,07. Wśród rozwiedzionych małżeństw 58,7% wychowywało dzieci. Pary z jednym dzieckiem stanowiły 57,0% ogółu posiadających dzieci. W chwili rozwodu rodziców 60,3% dzieci było w wieku 7–15 lat. Najczęściej sąd orzeka o wspólnym wychowywaniu dzieci przez rozwiedzionych małżonków (w 2022 r. – 80,9% przypadków). Tylko w nielicznych przypadkach dziecko powierzano rodzinie zastępczej lub placówce wychowawczej (0,8%).

Z relacji między liczbą rozwodów a liczbą zawartych małżeństw wynika, że na 1000 nowo zawartych małżeństw w 2022 r. przypadały 394 rozwody, przy czym zdecydowanie więcej w miastach (460) niż na wsi (263).

Particularly difficult situation in a child's life is parting of parents due to divorce or separation. In Mazowieckie Voivodeship in the years 2015–2022, an average of 9.1 thousand marriages were divorced per year, and the divorce rate (calculated per 1000 inhabitants) was 2.00 compared to 1.07. Among divorced couples, 58.7% were raising children. Couples with one child constituted 57.0% of all those with children. At the time of their parents' divorce, 60.3% of children were aged 7–15. Most often, the court decides on the joint raising of children by divorced spouses (in 2022 – 80.9% of cases). Only in a few cases the child was entrusted to a foster family or a care and education centre (0.8%).

In 2022, courts ordered divorce 9.2 thousand couples, and in urban areas the frequency of divorces was almost twice as high as in rural areas – the divorce rate (calculated per 1000 inhabitants) was 2.00 compared to 1.07. Among divorced couples, 58.7% were raising children. Couples with one child constituted 57.0% of all those with children. At the time of their parents' divorce, 60.3% of children were aged 7–15. Most often, the court decides on the joint raising of children by divorced spouses (in 2022 – 80.9% of cases). Only in a few cases the child was entrusted to a foster family or a care and education centre (0.8%).

The ratio between the number of divorces and the number of marriages shows that there were 394 divorces per 1000 newly contracted marriages in 2022, with much more in urban (460) than in rural areas (263).

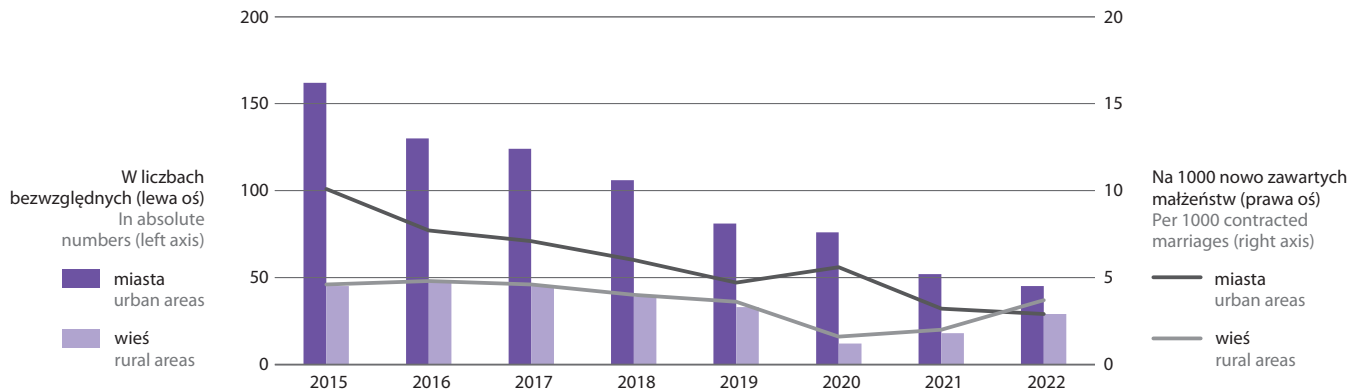
Małżeństwa z orzeczoną separacją

Couples with a legal separation

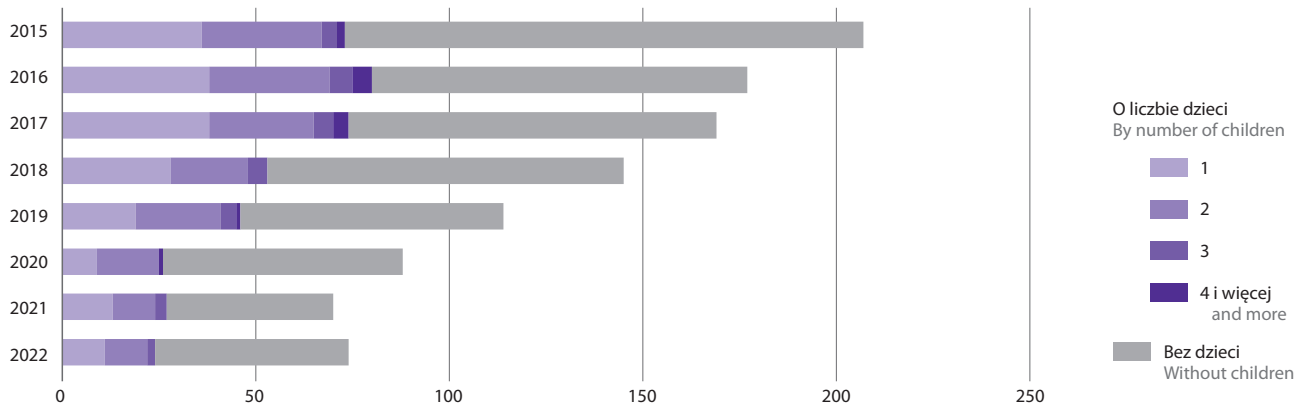
	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Ogółem Total	207	70	74	162	52	45	45	18	29
na 100 tys. ludności per 100 thousand population	3,88	1,27	1,34	4,72	1,46	1,26	2,36	0,92	1,49
W % separowane małżeństwa z małoletnimi dziećmi ^a In % separated couples with underage children ^a	35,3	38,6	32,4	31,5	30,8	31,1	48,9	61,1	34,5

^a Poniżej 18 lat.
a Under 18 years.

Według miejsca zamieszkania
By place of residence

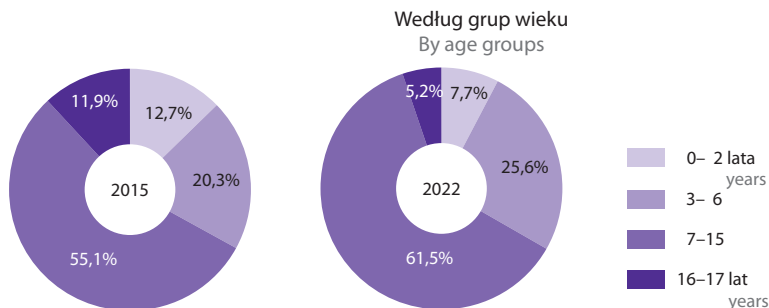
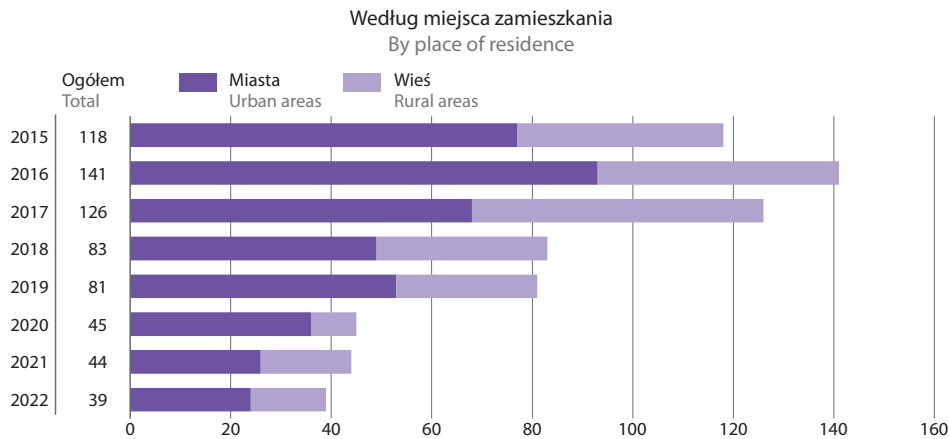


Według liczby małoletnich dzieci
By number of underage children



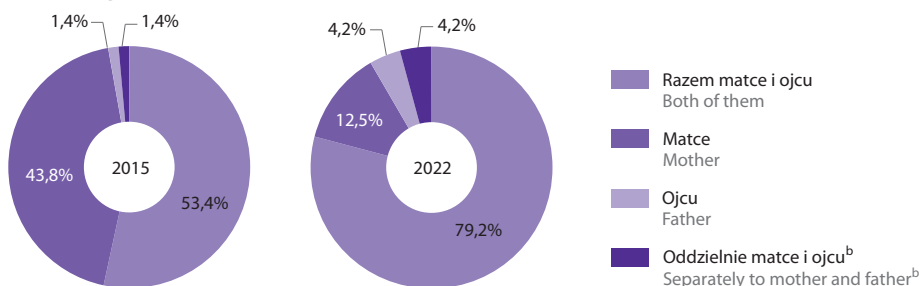
Dzieci z separowanych małżeństw

Children from separated couples



Powierzenie opieki nad dziećmi^a

Entrusting care of children^a



^a Według decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi; separacje małżeństw, które miały dzieci w wieku poniżej 18 lat. ^b Jeżeli dwoje lub więcej dzieci.

^a By court decision on care and custody for underage children; separated couples with children under the age of 18. ^b If two children and more.

O ile w przypadku rozwodu sąd orzeka rozwiązanie małżeństwa, to w przypadku separacji jedynie je „zawiesza”, dając małżonkom czas na odbudowanie związku. Separacja może uratować małżeństwo, ale może być również wstępem do rozwodu. Z danych statystycznych wynika, że przypadki zniesienia separacji są nieliczne, bowiem większość pozostających w prawnej separacji małżeństw wnosi o rozwód.

W województwie mazowieckim obserwuje się spadek liczby separacji orzekanych przez sądy. W latach 2015–2022 ich liczba zmniejszyła się z 207 do 74, a liczba dzieci dotkniętych separacją rodziców – ze 118 do 39. Zjawisko separacji jest typowe dla środowiska miejskiego – separacje orzeczone wobec małżonków mieszkających w miastach stanowiły 60,8% ogółu. Wśród tych małżeństw 68,9% stanowiły pary nieposiadające na utrzymaniu małoletnich dzieci.

W 2022 r. separowane małżeństwa posiadające potomstwo stanowiły 32,4% (wśród nich 45,8% miało jedno dziecko i tyle samo – dwoje). Coraz częściej sąd orzekał o wspólnym wychowywaniu dzieci przez separowanych małżonków – odsetek separacji z takim orzeczeniem zwiększył się z 53,4% w 2015 r. do 79,2% w 2022 r.

While in the case of divorce, the court orders dissolution of the marriage, in the case of separation it only “suspends” it, giving the spouses time to rebuild their relationship. Separation can save a marriage, but it can also be a precursor to divorce. Statistical data show that cases of abolition of separation are few, because most married couples who are legally separated file for divorce.

In Mazowieckie Voivodship there is a decrease in the number of separations ordered by courts. In the years 2015–2022, their number decreased from 207 to 74, and the number of children affected by separation of parents – from 118 to 39. The phenomenon of separation is typical for the urban environment – separations imposed on spouses living in urban areas accounted for 60.8% of the total. Among these marriages, 68.9% were without underage children to support.

In 2022, separated couples with children accounted for 32.4% (of which 45.8% had one child and the same number – two). More and more often, the court ruled on the joint raising of children by separated spouses – the percentage of separations with such a ruling increased from 53.4% in 2015 to 79.2% in 2022.

Rodziny z dziećmi pozostającymi na utrzymaniu objęte pomocą społeczną

Families with dependent children covered by social assistance

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Rodziny Families	65428	32872	30134	28714	17025	15899	36714	15847	14235
w tym rodziny niepełne of which incomplete families	20449	11454	10478	12877	7520	6847	7572	3934	3631
Dzieci ^a Children ^a	139818	69792	63876	55111	33391	30946	84707	36401	32930

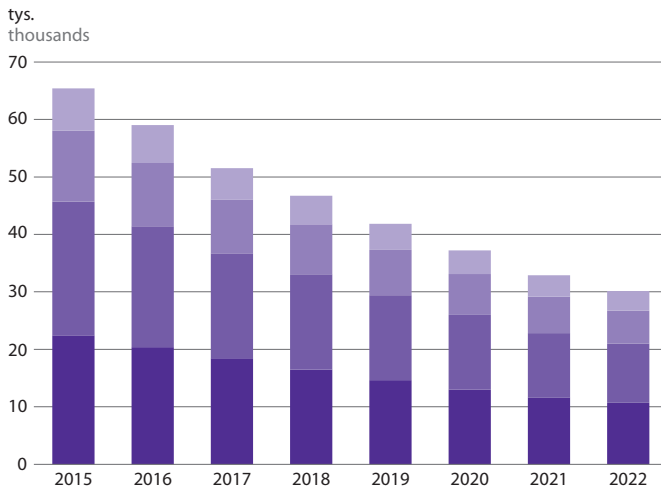
^a Szacunek własny na podstawie danych o rodzinach objętych pomocą społeczną według liczby dzieci w rodzinie.

Źródło: dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

^a Own estimate on the basis of data on families covered by social assistance by number of children in a family.

Source: data of the Mazovian Voivodship Office in Warsaw.

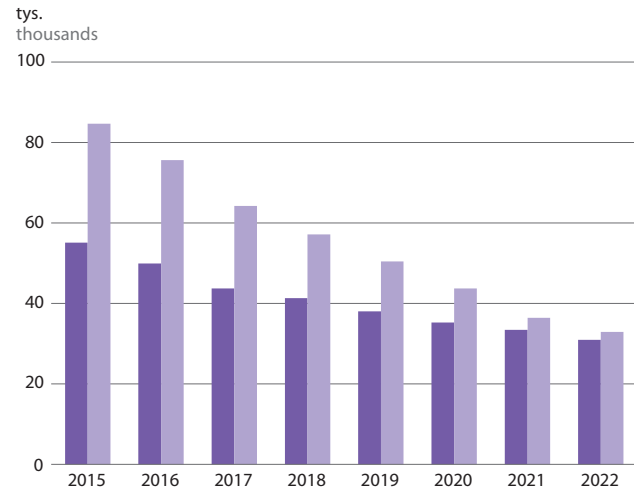
Rodziny według liczby dzieci
Families by number of children



Liczba dzieci:
Number of children:



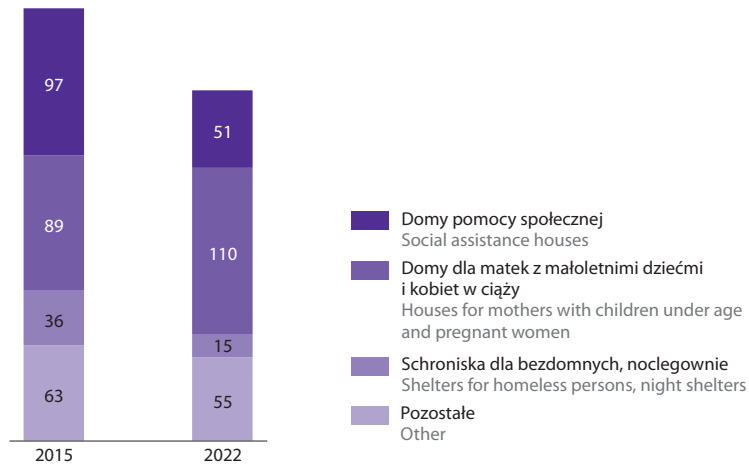
Dzieci w rodzinach
Children in families



Miasta Urban areas Wieś Rural areas

Dzieci do 18 roku życia w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej

Children up to the age of 18 in stationary social welfare facilities

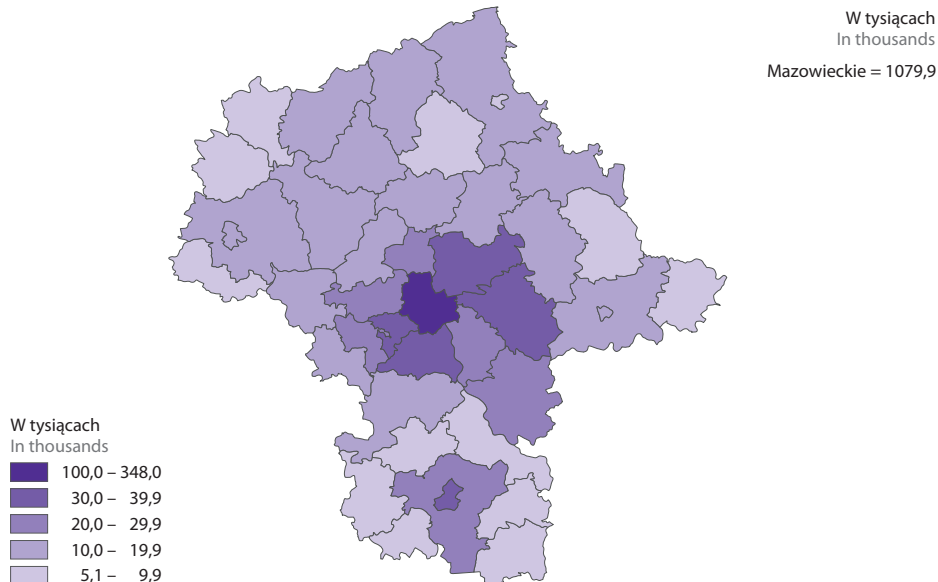


Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą korzystać z pomocy pieniężnej i niepieniężnej w ramach systemu świadczeń społecznych. W 2022 r. pomocą społeczną objętych było 30,1 tys. rodzin z dziećmi pozostającymi na utrzymaniu (o 53,9% mniej niż w 2015 r.), z czego 34,8% to rodziny niepełne (w 2015 r. 31,3%). Analizując strukturę rodzin według liczby dzieci można stwierdzić, że rodziny z jednym dzieckiem stanowiły 35,4%, z dwojgiem 34,2%, a rodziny wielodzietne 30,4%. Z ogólnej populacji dzieci pozostających na utrzymaniu ponad połowa (51,6%) wychowywała się w rodzinach korzystających z różnych form pomocy społecznej na wsi.

Niepełnoletni mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej stanowili niewielki odsetek (1,4%) wszystkich umieszczonych w nich osób (średnia dla kraju wyniosła 1,5%). W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się liczba dzieci przebywających w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży o 23,6%, zmniejszyła się natomiast w placówkach dla osób bezdomnych o 58,3% i domach pomocy społecznej o 47,4%.

Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenia z programu „Rodzina 500+” w 2022 r.

Monthly average number of children for whom benefits under the “Family 500+” programme were paid in 2022



Families in a difficult life situation can benefit from monetary and non-monetary assistance under the social benefits system. In 2022, 30.1 thousand families with dependent children were covered with social assistance (53.9% less than in 2015), of which 34.8% were incomplete families (31.3% in 2015). Analysing the structure of families by the number of children, it can be stated that families with one child constituted 35.4%, with two 34.2%, and families with many children 30.4%. Of the total population of dependent children, over half (51.6%) grew up in families using various forms of social assistance in rural areas.

Underage residents of stationary social welfare facilities constituted a small percentage (1.4%) of all persons placed there (the national average was 1.5%). Compared to 2015, the number of children staying in houses for mothers with children under age and pregnant women increased by 23.6%, but decreased in facilities for the homeless by 58.3% and in social assistance houses by 47.4%.

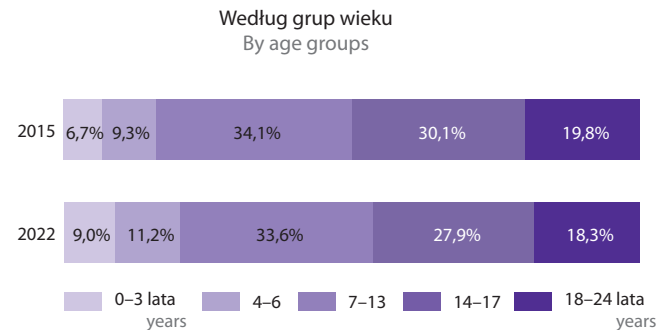
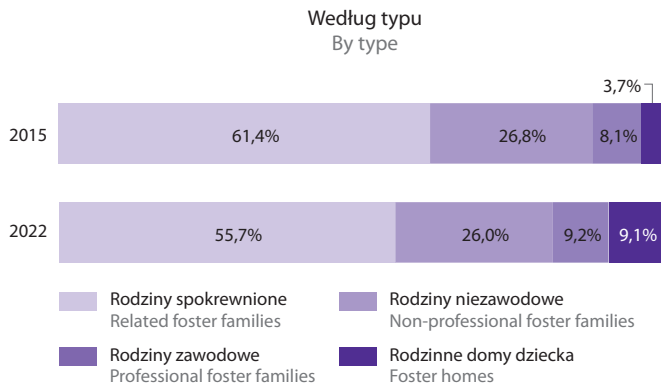
Dzieci w pieczy zastępczej

Children in foster care

	2015	2021	2022	2015	2021	2022
	w pieczy rodzinnej in family care			w pieczy instytucjonalnej in institutional care		
Ogółem Total	6179	6018	6083	1967	1803	1646
z liczby ogółem: of total number:						
Dzieci do 18 roku życia Children up to the age of 18	4955	4835	4971	1795	1534	1593
Sieroty Double orphans	448	376	371	67	48	51
Małoletnie matki Underage mothers	12	7	12	15	9	8
Dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności Children with legal confirmation of disability	524	586	623	180	198	213
Dzieci umieszczone po raz pierwszy Children placed for the first time	755	901	1118	1247	1091	1105
Dzieci przekazane do adopcji Children who were adopted	98	114	129	82	56	46

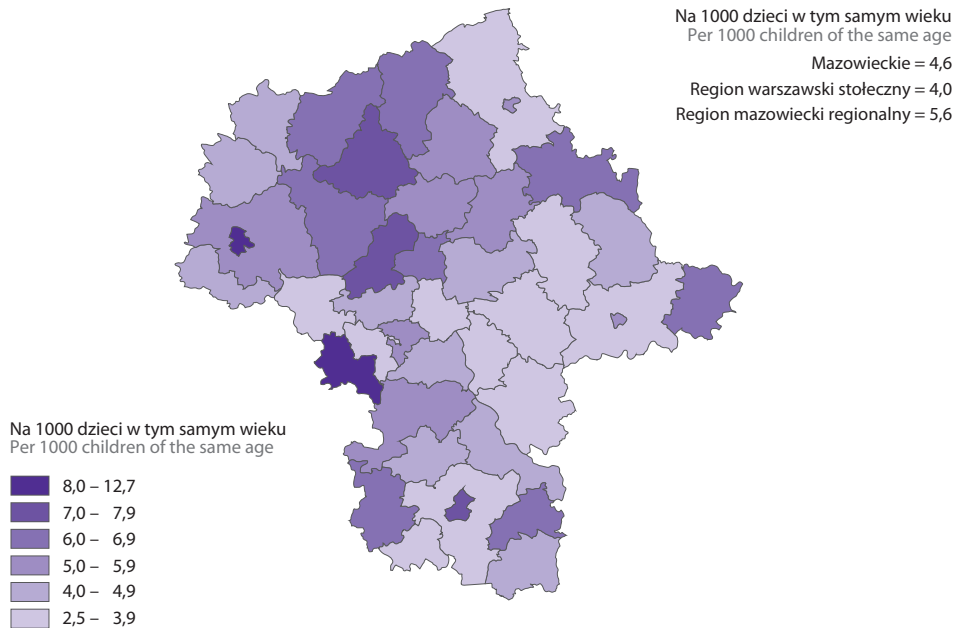
Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Children in family foster care



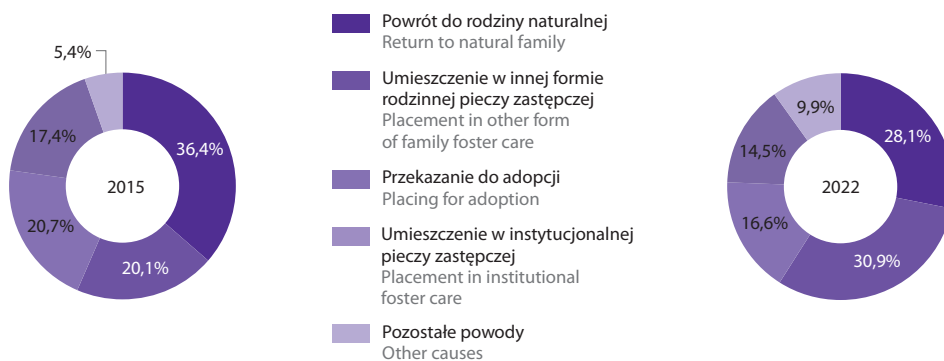
Dzieci do 18 roku życia w rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 r.

Children up to the age of 18 in family foster care in 2022



Struktura dzieci do 18 roku życia według powodów opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej

Structure of children up to the age of 18 by reasons for leaving family foster care

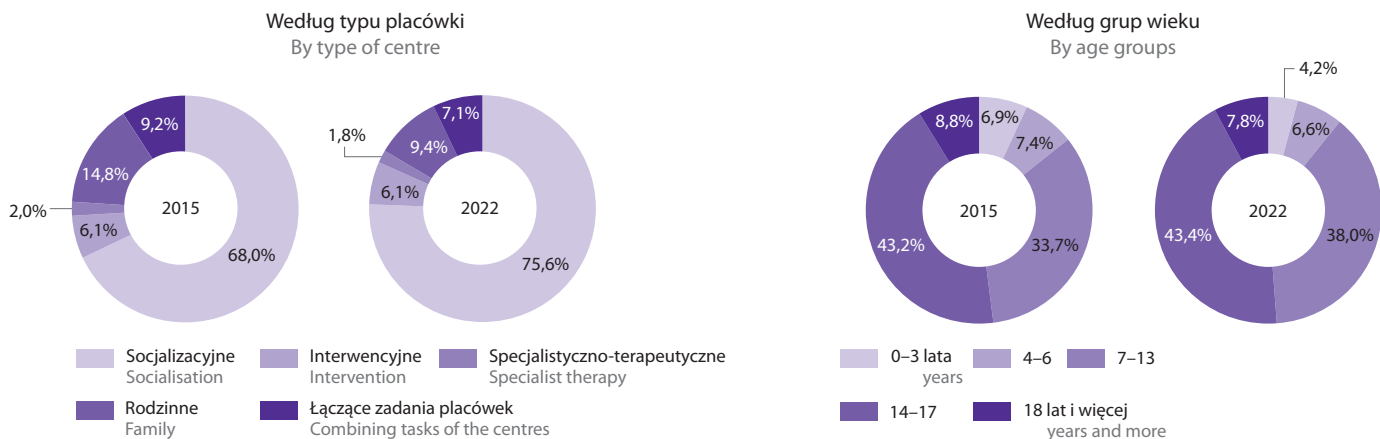


System pieczy zastępczej tworzą rodzinne i instytucjonalne formy opieki nad dziećmi. Przyjmują one dzieci, dla których dom i rodzina nie jest bezpiecznym miejscem i których rodzice z różnych powodów nie potrafią, nie chcą lub nie mogą właściwie zaopiekować się dzieckiem. W końcu 2022 r. w województwie mazowieckim opiekę nad dziećmi sprawowało 4014 rodzin zastępczych (tj. o 373 mniej niż w 2015 r.) oraz 75 rodzinnych domów dziecka (więcej o 39). Łącznie w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 6,1 tys. dzieci i młodzieży (w tym 81,7% to dzieci do 18 roku życia). Ich liczba w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 1,6%. Zdecydowana większość wychowanków (55,7%) znajdowała się w rodzinach zastępczych spokrewnionych (w 2015 r. 61,4%). Najmniej było dzieci w wieku do 3 lat, a najwięcej w wieku 7–13 oraz 14–17 lat. Na 1000 dzieci w wieku do 18 lat około pięciorga wychowywało się w rodzinnej pieczy zastępczej (w Polsce około siedmiorga). Od 2015 r. wskaźnik ten utrzymywał się na zbliżonym poziomie i kształtował się od 4,6 w 2022 r. do 5,0 w 2015 r.

The foster care system consists of family and institutional forms of child care. They accept children for whom home and family is not a safe place and whose parents, for various reasons, are unable or unwilling to care for their child properly. At the end of 2022, in Mazowieckie Voivodship, 4014 foster families (i.e. 373 fewer than in 2015) and 75 foster homes (more by 39) provided care for children. In total, 6.1 thousand children and youth were in family foster care (of which 81.7% were children under 18). Their number compared to 2015 decreased by 1.6%. The vast majority of residents (55.7%) were in related foster families (61.4% in 2015). The number of children aged up to 3 years was the lowest, and the number of children at the age of 7–13 and 14–17 was the largest. For every 1000 children up to 18 years old, about five were raised in family foster care (in Poland about seven). Since 2015, this indicator has remained at a similar level and ranged from 4.6 in 2022 to 5.0 in 2015.

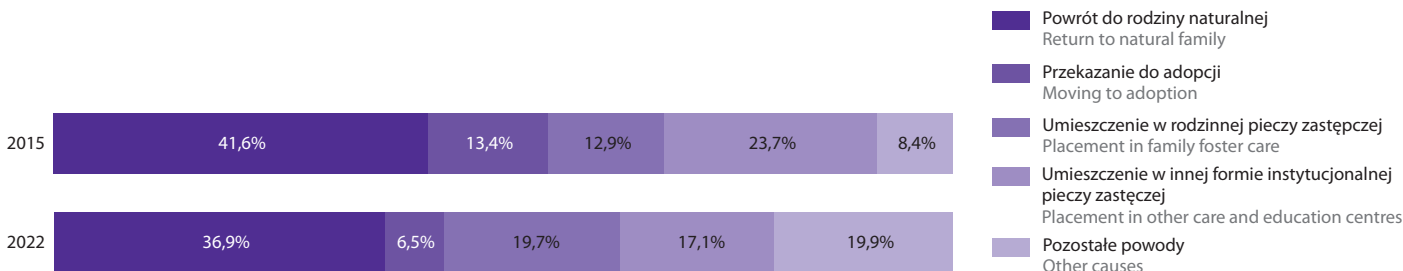
Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Residents of care and education centres



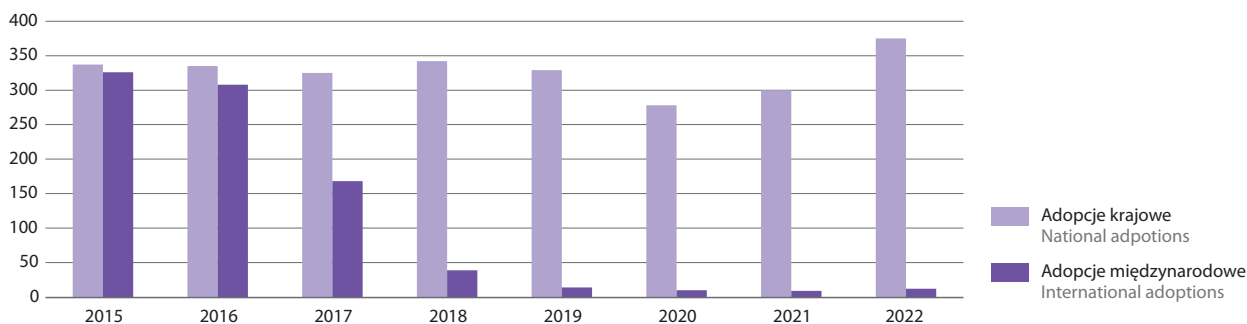
Wychowankowie do 18 roku życia według powodów opuszczenia placówki opiekuńczo-wychowawczej

Residents up to the age of 18 by reasons for leaving care and education centre



Liczba dzieci adoptowanych

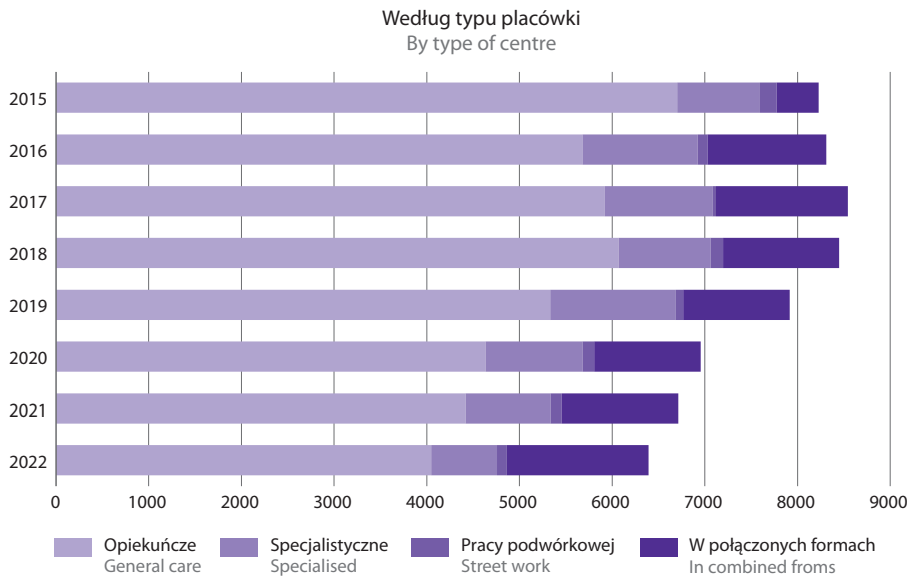
Number of adopted children



Źródło: dane Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w Warszawie.
Source: data of the Mazovian Center of Social Policy in Warsaw.

Dzieci w placówkach wsparcia dziennego

Children in day-support centres

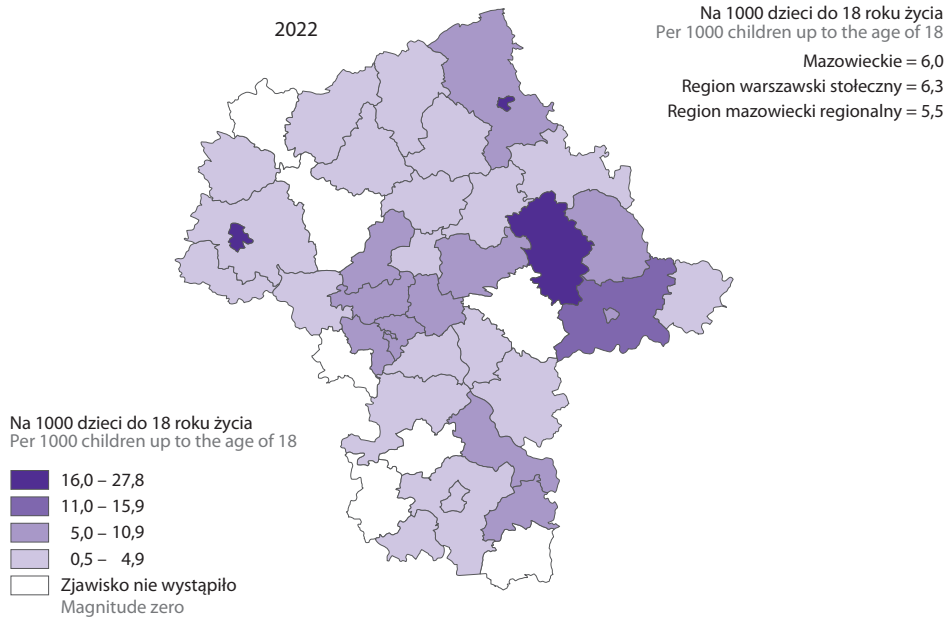


W województwie mazowieckim w 2022 r. dzieci pozbawione całkowitej lub częściowej opieki korzystały ze 136 placówek opiekuńczo-wychowawczych (o 18,3% więcej niż w 2015 r.) i 1 interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 1,7 tys. wychowanków, tj. o 12,6% mniej niż w 2015 r. Najwięcej z nich znalazło opiekę w placówkach socjalizacyjnych (75,6% wobec 68,0% w 2015 r.). Dzieci najmłodsze (do 7 lat) stanowiły 10,8% ogółu dzieci (o 3,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Liczba dzieci w wieku do 18 lat umieszczonych w placówkach kształtowała się na poziomie 1,5 na 1000 ludności w tym wieku; w kraju natomiast 2,1. Ponadto w tym okresie zmniejszyła się z 8,2 tys. do 6,4 tys. liczba dzieci i młodzieży korzystających z placówek wsparcia dziennego.

Dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej mogą zostać włączone do rodziny, która wyraża chęć adopcji. Wśród dzieci przysposobionych najczęściej było tych, które przed adopcją przebywały w rodzinnej pieczy zastępczej 33,3% wobec 14,8% w 2015 r. Spadł odsetek dzieci, które przed adopcją były umieszczone w pieczy instytucjonalnej z 12,4% w 2015 r. do 11,9% w 2022 r. Od 2017 r. spadała liczba adopcji zagranicznych, co było konsekwencją zmian wprowadzonych przez MRPIPS, dotyczących ograniczeń liczby ośrodków zajmujących się adopcjami i co za tym idzie ograniczeniem adopcji zagranicznych.

In Mazowieckie Voivodship in 2022, children deprived of full or partial care benefited from 136 care and education centres (by 18.3% more than in 2015) and 1 pre-adoptive intervention centre. There were 1.7 thousand residents in care and education centres, i.e. by 12.6% less than in 2015. Most of them found care in socialisation centres (75.6% compared to 68.0% in 2015). The youngest children (aged up to 7 years) constituted 10.8% of total children (by 3.5 pp less than in 2015). The number of children aged up to 18 years placed in institutions was at the level of 1.5 per 1000 population at this age; while in the country 2.1. In addition, during this period the number of children and youth using day-support centres decreased from 8.2 thousand to 6.4 thousand.

Children deprived of parental care may be included in a family that is willing to adopt. The majority of adopted children were those who had been in family foster care before adoption – 33.3% compared to 14.8% in 2015. The percentage of children who were placed in institutional care before adoption dropped from 12.4% in 2015 to 11.9% in 2022. Since 2017, the number of foreign adoptions has fallen, which was a consequence of the changes introduced by the Ministry of Labour and Social Policy regarding restrictions on the number of centres dealing with adoptions, and consequently, a reduction in foreign adoptions.



Żłobki^a i kluby dziecięce

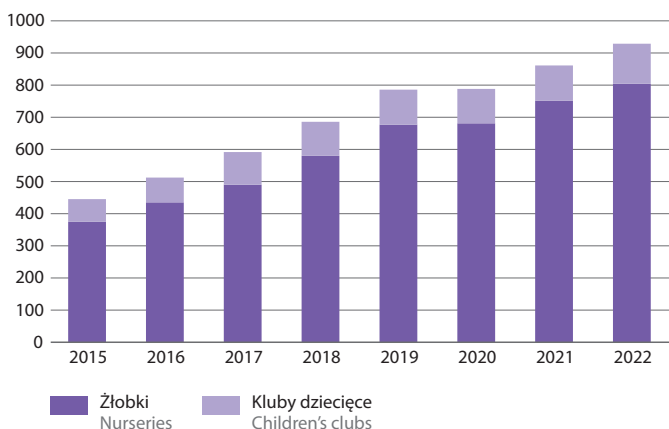
Nurseries^a and children's clubs

	2015	2021	2022
Placówki Facilities	445	861	929
Miejsca Places	14243	31771	35334
Dzieci przebywające (w ciągu roku) Children staying (during the year)	20084	44011	50008

a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Until 2021 including nursery wards.

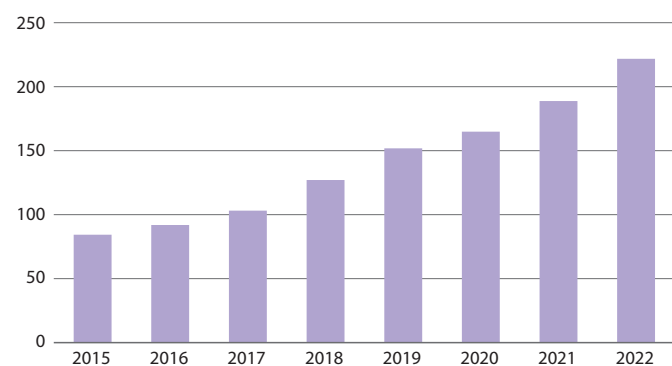
Placówki według typu

Facilities by type



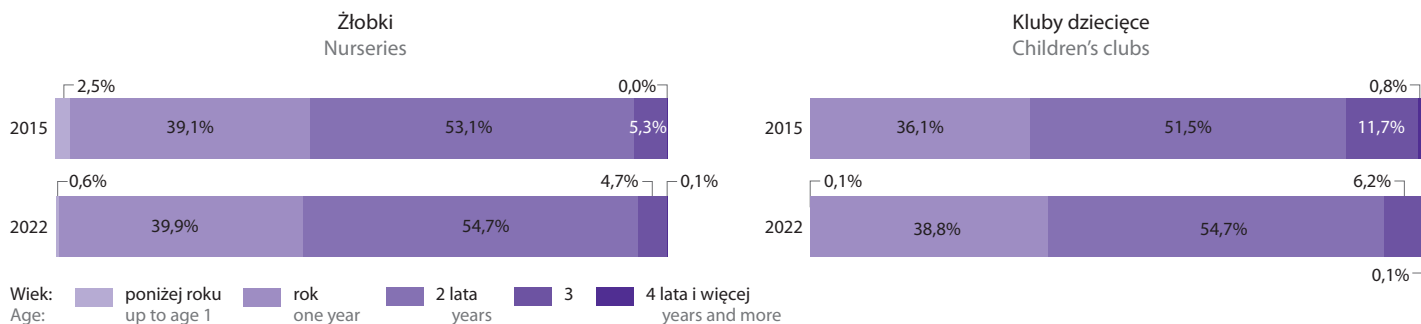
Miejsca w placówkach na 1000 dzieci w wieku do lat 3

Places in facilities per 1000 children aged up to 3



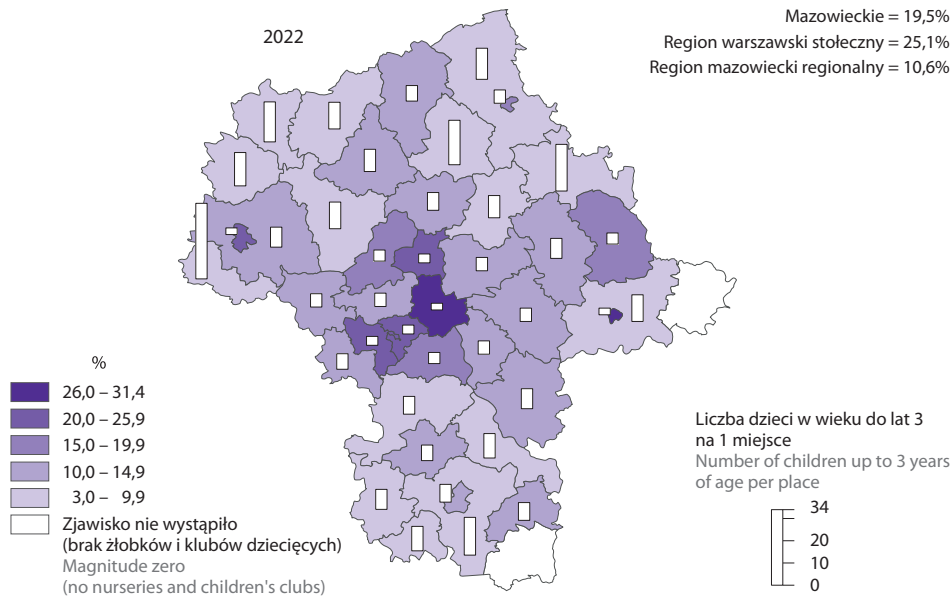
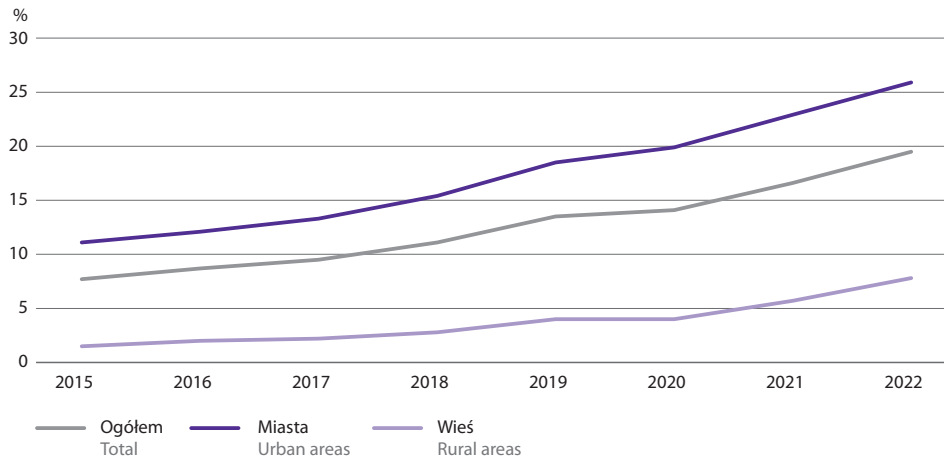
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych według wieku i typu placówki

Children in nurseries and children's clubs by age and type of facility



Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową

Percentage of children covered by nursery care



Wsparciem dla rodziców sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, którzy pragną pogodzić obowiązki zawodowe i rodzinne są żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce. W województwie mazowieckim, podobnie jak w Polsce, liczba placówek, jak i oferowanych przez nie miejsc z roku na rok rośnie. Co piąta placówka sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 była prowadzona przez jednostki sektora publicznego. W sektorze prywatnym większość żłobków i klubów dziecięcych należała do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – 61,8%. W ciągu 2022 r. gminy pokryły częściowy lub całkowity koszt pobytu w placówkach dla 63,4% dzieci. Zwiększyła się dostępność placówek (rozumiana jako liczba miejsc w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku 0–2 lat) z 84,3 w 2015 r. do 221,7 w 2022 r. Niestety liczba placówek jest zdecydowanie za mała, gdyż daje szansę korzystania z ich usług tylko 25,9% populacji dzieci w wieku do lat 3 w miastach i niewielkiemu (7,8%) odsetkowi populacji dzieci na wsi (w Polsce odpowiednio 26,6% i 6,6%). W ciągu 2022 r. w żłobkach i klubach dziecięcych przebywało niemal 2,5 razy więcej dzieci niż w 2015 r. Najliczniejszą grupę stanowili dwulatki (55% ogółu dzieci).

Nurseries, nursery wards and children's clubs provide support for parents caring for children under 3 years of age who want to reconcile work and family responsibilities. In Mazowieckie Voivodship, just like in Poland, the number of facilities and the places they offer is growing every year. Every fourth facility providing care for children up to 3 years of age was run by public sector units. In the private sector, most nurseries and children's clubs were owned by natural persons running a business – 61.8%. During 2022, gminas covered partial or total cost of stay in facilities for 63.4% of children. Accessibility of facilities (understood as the number of places per 1000 children aged 0–2) has increased from 84.3 in 2015 to 221.7 in 2022. Unfortunately, the number of facilities is far too small as it gives a chance to use their services to only 25.9% of the population of children under 3 years of age in urban areas and a small (7.8%) share of the population of children in rural areas (in Poland 26.6% and 6.6%, respectively). In 2022, there were almost 2.5 times more children in nurseries and children's clubs than in 2015. The most numerous group were two-year-olds (55% of total children).

Opieka zdrowotna
Health care

Lekarze wybranych specjalizacji oraz położne^a zapewniający opiekę zdrowotną nad matką i dzieckiem

Doctors of selected specialisations and midwives^a providing health care for mother and child

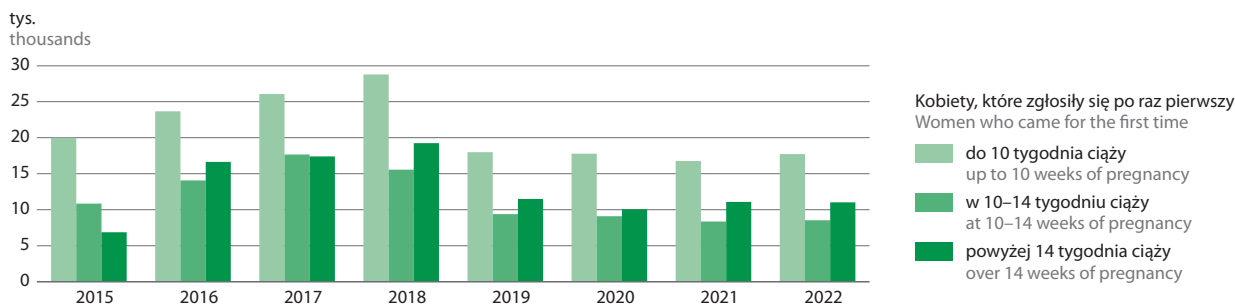
		2019	2021	2022	2019	2021	2022
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			na 100 tys. ludności ^b per 100 thousand population ^b		
Lekarze Doctors	położnicy i ginekolodzy obstetricians and gynaecologists	1028*	1076	1043	80*	81	79
	pediatrzy paediatricians	1285*	1343	1339	118*	120	119
Położne Midwives		3331*	4260	4638	260*	322	352

a Dane szacunkowe GUS na podstawie źródeł administracyjnych. b W przypadku lekarzy: położników i ginekologów – kobiety w wieku 15–49 lat, pediatrów – dzieci w wieku 0–18 lat; położnych – kobiety w wieku 15–49 lat.

a Estimated data of Statistics Poland based on administrative sources. b In the case of doctors of: obstetrics and gynaecology – women at age 15–49, paediatrics – children at age 0–18; midwives – women at age 15–49.

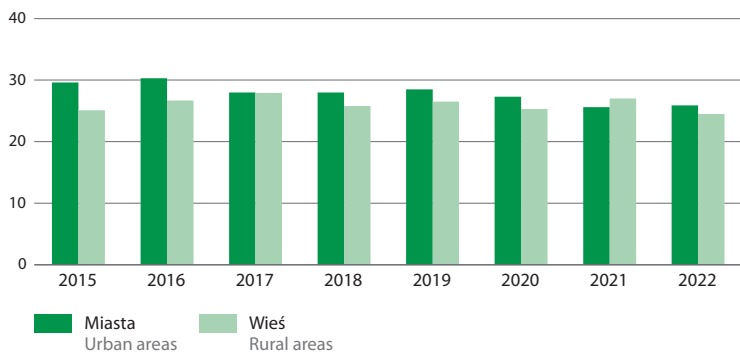
Kobiety w ciąży objęte opieką poradni dla kobiet

Pregnant women under the care of women's clinics



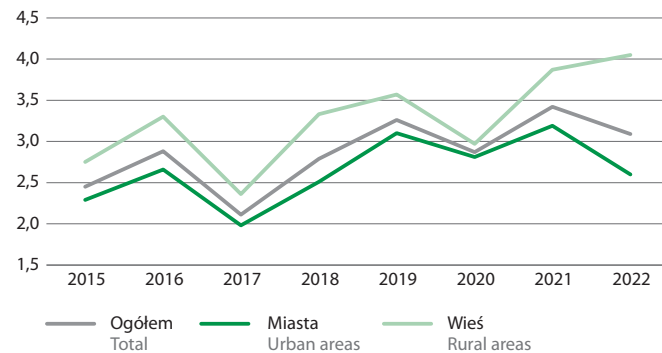
Urodzenia wielorakie na 1000 urodzeń żywych

Multiple births per 1000 live births



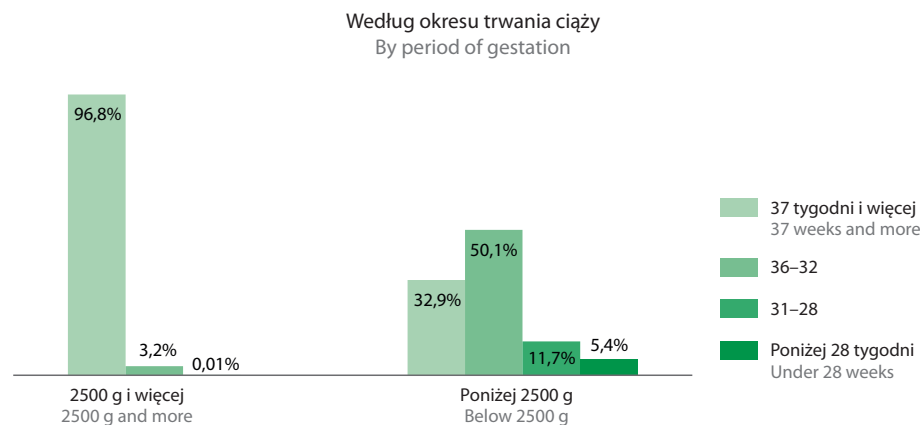
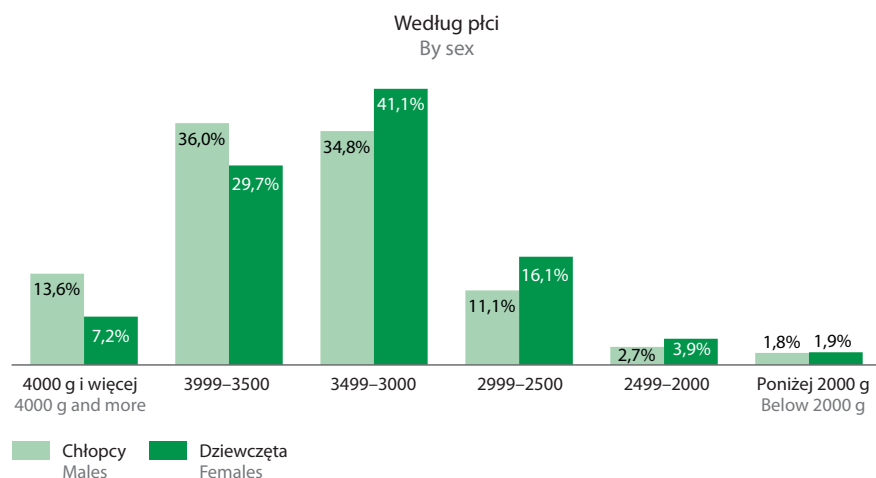
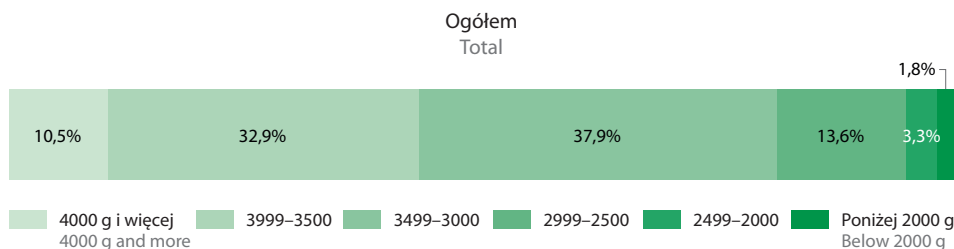
Urodzenia martwe na 1000 urodzeń ogółem

Still births by 1000 total births



Urodzenia żywe w 2022 r. według wagi noworodka przy urodzeniu

Live births in 2022 by weight of newborn infant



W Polsce wszystkie dzieci i przyszłe matki objęte są bezpłatną opieką zdrowotną. W województwie mazowieckim w 2022 r. wśród ogółu lekarzy sprawujących opiekę nad pacjentami (15,6 tys.) było 1339 pediatrów i 1043 specjalistów położnictwa i ginekologii oraz 4638 położnych. Specjaliści położnictwa i ginekologii stanowili 17,3% ogółu lekarzy tych specjalizacji w kraju, a pediatrzy – 18,6%, natomiast położne – 16,3% ogółu położnych w kraju.

Opieka nad dziećmi sprawowana jest jeszcze zanim się urodzą. W 2022 r. w poradniach dla kobiet opieką objętych było 37,3 tys. ciężarnych. Kobiety, które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy do 10 tygodnia ciąży stanowiły blisko 48%. Oznacza to, że ponad połowa kobiet nie była objęta opieką lekarską w najwcześniejszym okresie ciąży – niezwykle ważnym dla rozwoju dziecka.

Ponad 99% dzieci przychodzi na świat w szpitalach, a więc w obecności specjalisty w dziedzinie ginekologii i położnictwa. W latach 2015–2022 urodzenia wielorakie stanowiły od 2,9% ogółu urodzeń żywych w 2016 r. do 2,5% w 2022 r. W 2022 r. przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży (tj. przedwcześnie) urodziło się 6,4% żywych noworodków, a 5,1% – z niską masą urodzeniową (poniżej 2500 g). W latach 2015–2022 na 1000 urodzeń średnio troje dzieci rodziło się martwych.

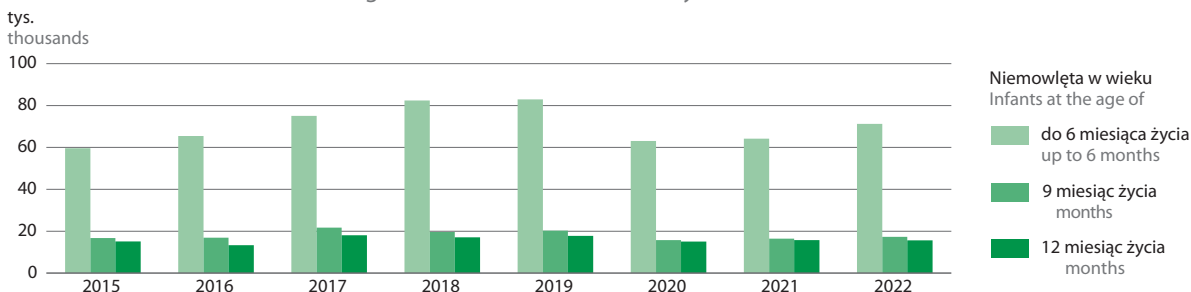
In Poland, all children and expecting mothers are covered by free health care. In Mazowieckie Voivodship in 2022, among the total doctors caring for patients (15.6 thousand), there were 1339 paediatricians and 1043 specialists in obstetrics and gynaecology as well as 4638 midwives. Specialists in obstetrics and gynaecology accounted for 17.3% of total doctors in these specialisations in the country, and paediatricians – 18.6%, while midwives – 16.3% of the total in the country.

Children are cared for even before they are born. In 2022, 37.3 thousand pregnant women were cared for in women's out-patient clinics. Women who came to the clinic for the first time before the 10th week of pregnancy constituted nearly 48%. This means that more than half of women were not provided with medical care in the earliest period of pregnancy – which is extremely important for the child's development.

More than 99% of babies are born in hospitals, i.e. in the presence of a specialist in gynaecology and obstetrics. In the years 2015–2022, multiple births accounted for from 2.9% of all live births in 2016 to 2.5% in 2022. In 2022, 6.4% of live newborns were born before the 37th week of pregnancy (i.e. prematurely), and 5.1% – with low birth weight (below 2500 g). Between 2015 and 2022, an average of three babies were stillborn per 1000 births.

Wizyty patronażowe i testy przesiewowe^a u niemowląt wykonane przez pielęgniarki

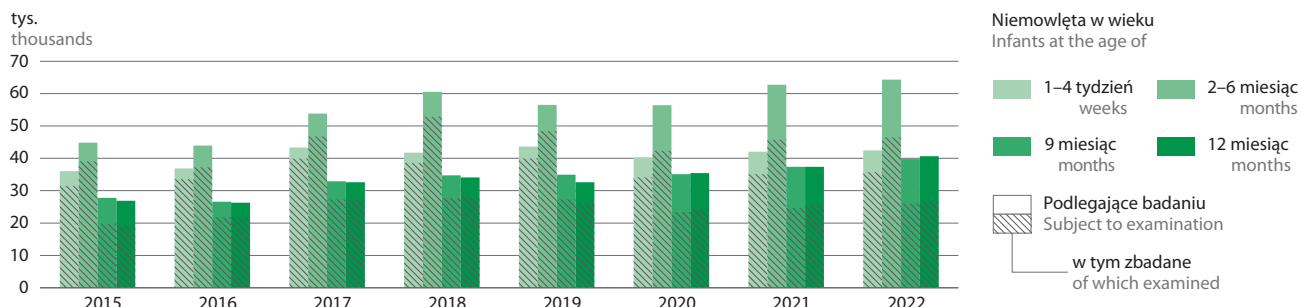
Health visitor checks and screening tests^a in infants carried out by nurses



Wizyta patronażowa to odwiedziny położnej lub pielęgniarki środowiskowej w domu dziecka tuż po jego narodzinach, mająca na celu monitorowanie rozwoju fizycznego dziecka w pierwszym roku jego życia.
A health visitor check is a visit by a midwife or health visitor at child's home immediately after their birth, aimed at monitoring the child's physical development in the first year of their life.

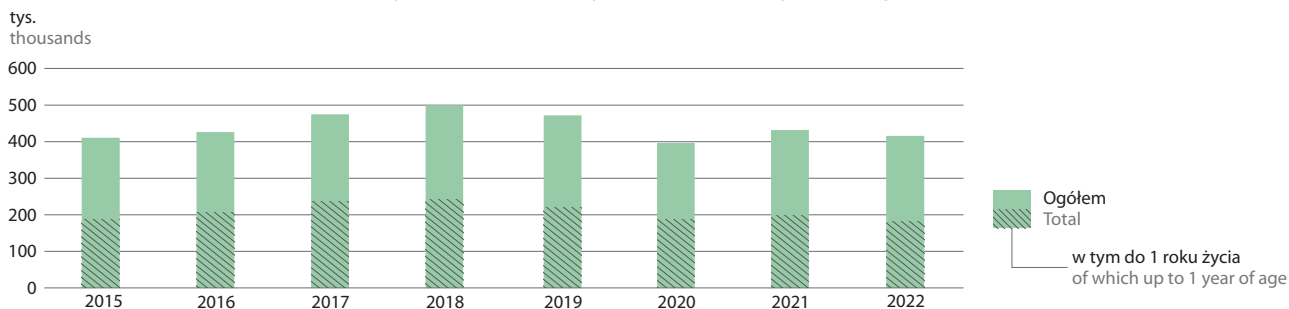
Porady patronażowe i badania bilansowe^a niemowląt wykonane przez lekarzy

Consultations and health examinations^a of infants carried out by doctors



Porady profilaktyczne^a udzielone przez lekarzy dzieciom zdrowym do lat 3

Preventive consultations^a provided by doctors to healthy children up to 3 years of age



^a Ogółem w podstawowej opiece zdrowotnej.

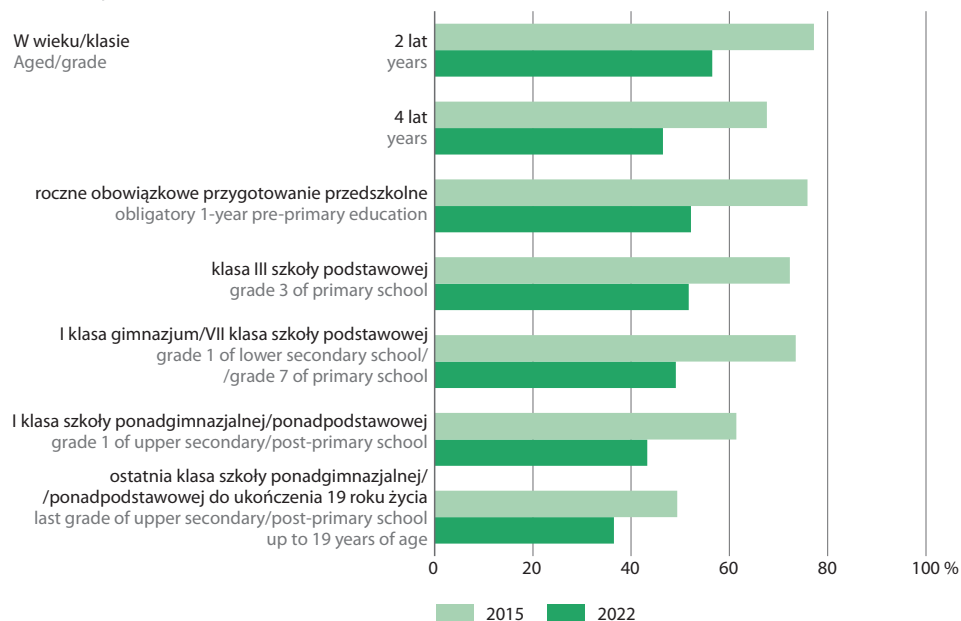
Źródło: w zakresie wizyt i porad oraz bilansu (str. 38 i 39) – dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie; w zakresie szczepień (str. 39) – dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego (PZH).

^a Total in primary health care.

Source: regarding visits and consultations as well as health and development review (page 38 and 39) – data of the Mazovian Voivodship Office in Warsaw; in the field of vaccination (page 39) – data of the National Institute of Public Health (PZH).

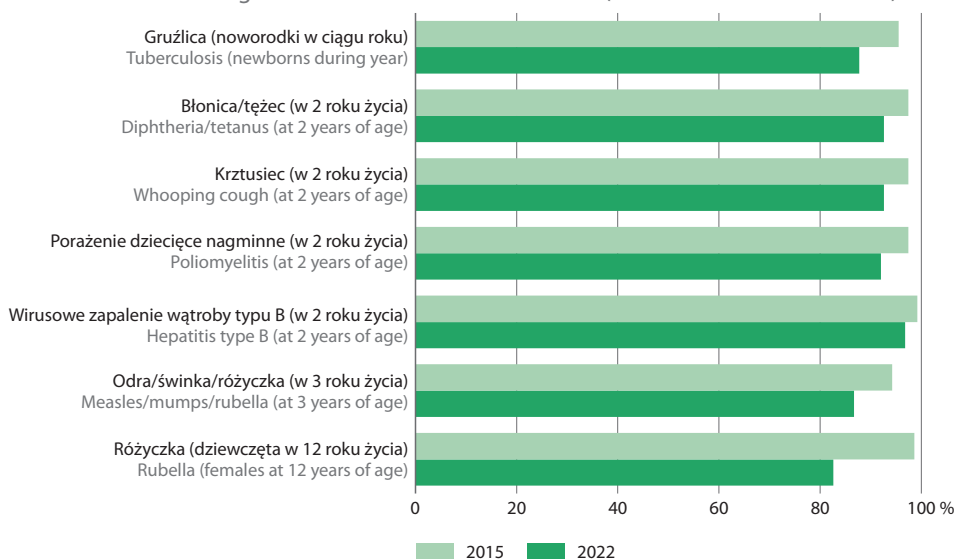
Bilans zdrowia dzieci i młodzieży – zbadani w % ogółu podlegających badaniu

Health and development review of children and youth – examined persons in % of the total subject to the examination



Dzieci zaszczepione przeciw niektórym chorobom zakaźnym (w relacji do rocznika)

Children vaccinated against selected infectious diseases (in relation to vital statistics)



Profilaktyka w zakresie powszechnej opieki zdrowotnej nad dzieckiem stanowi jeden z podstawowych sposobów zapewnienia najmłodszym, dobrego stanu zdrowia. W 2022 r. w zakresie wykrywania zaburzeń rozwoju, w pierwszym roku życia, pielęgniarki i położne udzieliły 104,2 tys. wizyt patronażowych i testów przesiewowych (o 13,9% więcej niż w 2015 r.), z czego 68,4% dotyczyła niemowląt do 6 miesiąca życia. Lekarze udzieliли 134,9 tys. porad patronażowych (o 23,1% więcej niż w 2015 r.), z czego najwięcej 34,4% przypadało na dzieci od 2 do 6 miesiąca życia. W ciągu 2022 r. dzieciom zdrowym do lat 3 udzieliли 415,9 tys. porad profilaktycznych (tj. o 1,3% więcej niż w 2015 r.), z czego 43,5% dotyczyło dzieci do 1 roku życia. Na 1 dziecko w wieku do lat 3 przypadają średnio 2,6 porad. Badania bilansowe wykonuje się kilkakrotnie przed ukończeniem 19 roku życia. W 2022 r. wykonano ich 197,3 tys., co stanowiło 47,2% dzieci podlegających badaniu. Jest to ciągle zbyt mały odsetek dzieci przebadanych. Kluczową rolę w profilaktyce chorób zakaźnych odgrywiają szczepienia. Odnotowany w 2022 r. poziom zaszczepienia dzieci obowiązkowymi szczepieniami w porównaniu z 2015 r. spadł w zakresie wszystkich chorób. Mimo to odsetek zaszczepionych dzieci jest wysoki i gwarantuje bezpieczeństwo zarówno samych dzieci, jak i całej populacji.

Prevention in the field of universal health care for children is one of the basic ways to ensure good health for children. In 2022, in the detection of developmental disorders, in the first year of life, nurses and midwives provided 104.2 thousand, health visitor checks and screening tests (13.9% more than in 2015), of which 68.4% concerned infants up to 6 months of age. Doctors provided 134.9 thousand consultations (by 23.1% more than in 2015), of which the most 34.4% was for children from 2 to 6 months of age. During 2022, healthy children up to 3 years old were given 415.9 thousand consultations of health visitors (i.e. 1.3% more than in 2015), of which 43.5% concerned children up to 1 year old. There was an average of 2.6 consultations per 1 child under the age of 3. Health and development reviews are performed several times before the age of 19. In 2022, 197.3 thousand of them were performed, which accounted for 47.2% of children undergoing the examination. This is still too small a percentage of children examined. Vaccinations play a key role in the prevention of infectious diseases. The level of vaccination of children with compulsory vaccinations recorded in 2022 decreased in all diseases compared to 2015. Nevertheless, the percentage of vaccinated children is high and guarantees the safety of both the children themselves and the population as a whole.

Porady udzielone^a dzieciom i młodzieży do 18 roku życia w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej

Consultations provided^a to children and youth up to the age of 18 in out-patient health care

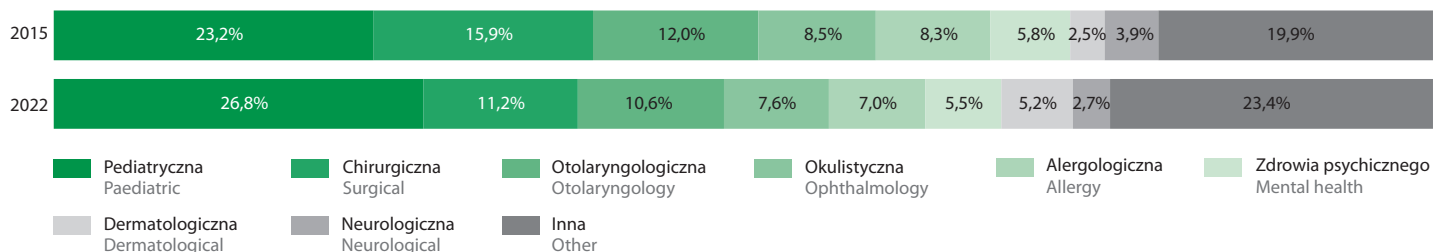
	2015	2021	2022	2015	2021	2022
	w tysiącach in thousands			na 1 mieszkańca do 18 roku życia per capita up to the age of 18		
Ogółem Total	9086	9007	10268	9,2	8,4	9,6
W podstawowej opiece zdrowotnej In primary health care	4703	4412	5020	4,7	4,1	4,7
W opiece specjalistycznej In specialist care						
lekarskie medical	2973	3209	3636	3,0	3,0	3,4
stomatologiczne stomatological	1410	1386	1611	1,4	1,3	1,5

^a Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne); bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

^a Including consultations financed by patients (non-public funds); without consultations provided in the admission rooms of general hospitals.

Struktura specjalistycznych porad lekarskich udzielonych dzieciom i młodzieży do 18 roku życia według poradni

Structure of specialist medical consultations provided to children and youth up to the age of 18 by clinics

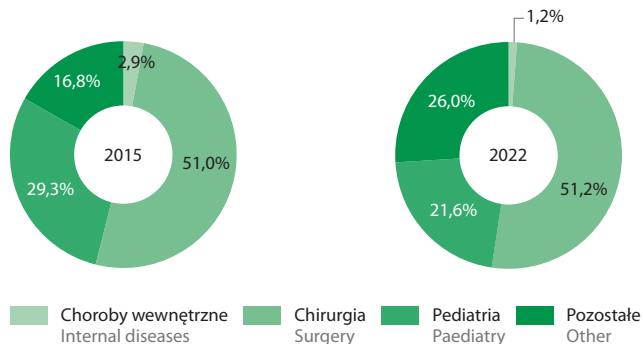


Świadczenia zdrowotne udzielone dzieciom i młodzieży do 18 roku życia

Health care benefits provided to children and youth up to the age of 18

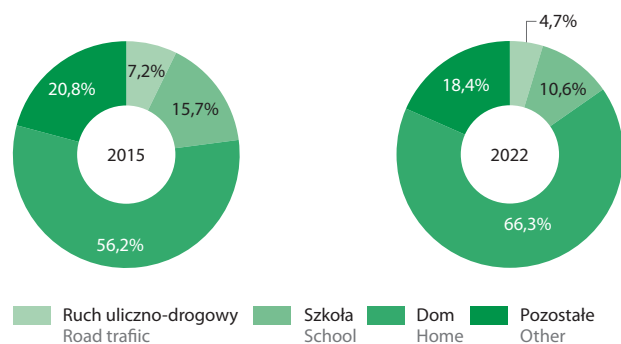
Pomoc doraźna^a – struktura według zakresu udzielonego świadczenia

First aid^a – structure by range of received benefit



Ratownictwo medyczne – struktura według miejsca zdarzenia

Emergency medical services – structure by place of occurrence



^a W izbie przyjęć lub szpitalnym oddziale ratunkowym w trybie ambulatoryjnym.

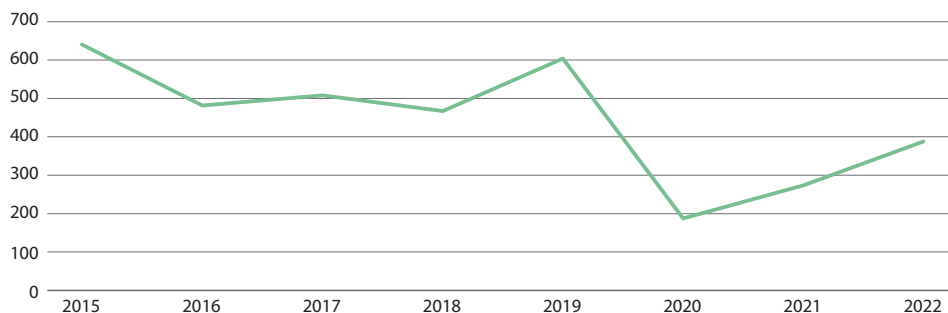
^a In the admission room or hospital emergency ward in out-patient mode.

Zachorowania dzieci i młodzieży w wieku 0–19 lat na wybrane choroby

Incidence of selected diseases in children and youth aged 0–19 years

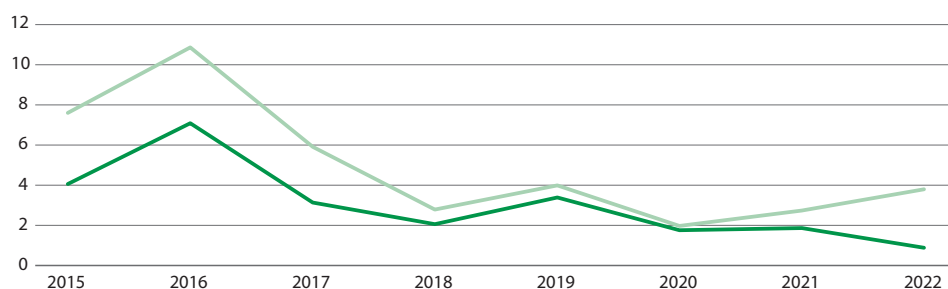
Na biegunki u dzieci w wieku do lat 2 na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2

Of diarrhea in children up to the age of 2 per 10 thousand children up to the age of 2



Na gruźlicę na 100 tys. ludności danej grupy wieku

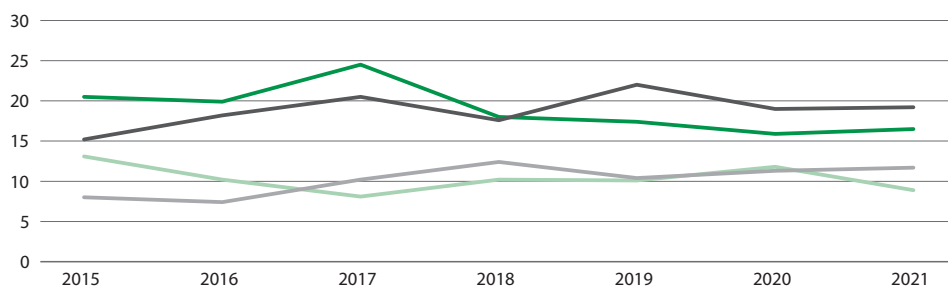
Of tuberculosis per 100 thousand population of the given age group



W wieku: 0–14 lat 15–19 lat
Aged: years years

Na nowotwory złośliwe na 100 tys. ludności danej grupy wieku

Of malignant neoplasms per 100 thousand population of the given age group



W wieku: 0–4 lata 5–9 10–14 15–19 lat
Aged: years years years years

Źródło: w zakresie biegunki – dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego (PZH), w zakresie gruźlicy – dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc, w zakresie nowotworów – dane Instytutu Onkologii.

Source: in the field of diarrhea – data of the National Institute of Public Health (PZH), in the field of tuberculosis – data of the Institute of Tuberculosis and Lung diseases, in the field of neoplasms – data of the Institute of Oncology.

W województwie mazowieckim (tak jak w całym kraju) w latach 2015–2019 liczba porad udzielonych dzieciom i młodzieży do 18 roku życia systematycznie się zwiększała. W 2020 r., w którym panował stan pandemii COVID-19 zanotowano ich spadek, natomiast od 2021 r. ponowny wzrost. W 2022 r. udzielono 10,2 mln porad (o 13,0% więcej niż w 2015 r.), z czego 85,1% w miastach.

W 2022 r. zespoły ratownictwa medycznego udzieliły dzieciom i młodzieży do 18 roku życia o 10,6% świadczeń zdrowotnych więcej niż w 2015 r., z czego ponad połowa (66,3%) miała miejsce w domu pacjenta. W izbach przyjęć i SOR udzielono pomocy medycznej niemal dla 95,6 tys. osób (o 20,6% mniej niż w 2015 r.). Co drugi pacjent w tym wieku korzystał z porad ambulatoriów chirurgicznych.

W zakresie zachorowań dzieci i młodzieży na wybrane choroby w 2022 r. w porównaniu z 2015 r. o 41,9% spadła liczba przypadków biegunek wśród dzieci do lat dwóch. Do 18 spadła liczba przypadków gruźlicy u dzieci i młodzieży w wieku 0–19 lat. Zwiększyła się liczba zachorowań na nowotwory złośliwe u dzieci w wieku 0–19 lat ze 158 w 2015 r. do 161 w 2021 r. W 2021 r. największe ryzyko zachorowania było w przedziale wieku (15–19 lata), a najniższe (5–9 lat); wskaźnik zachorowalności w tych grupach wyniósł odpowiednio 19,2 i 8,9.

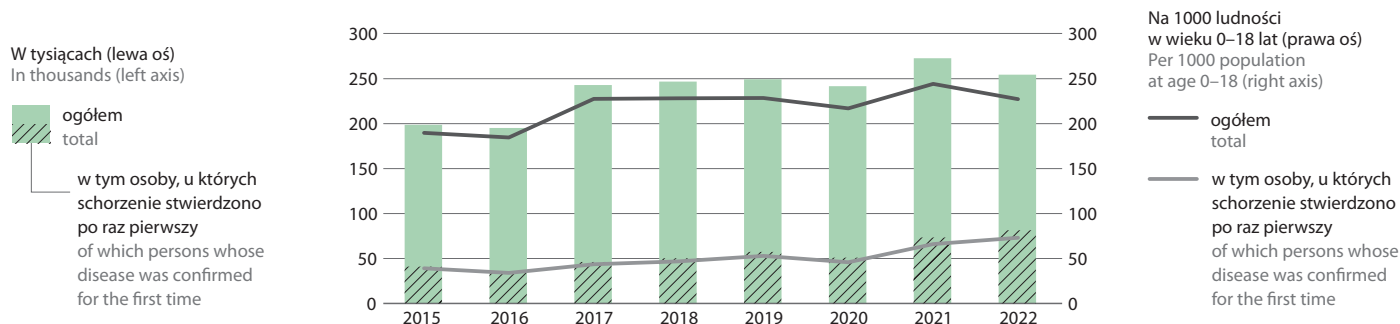
In Mazowieckie Voivodship (as in the entire country), in the years 2015–2019, the number of consultations provided to children and youth under 18 years of age systematically increased. In 2020, during the COVID-19 pandemic, there was a decrease, but from 2021 they increased again. In 2022, 10.2 million consultations were provided (13.0% more than in 2015), of which 85.1% in urban areas. On average, there was three times more out-patient consultations per urban resident of this age than per rural resident.

In 2022, emergency medical teams provided 10.6% more health services to children and youth up to 18 years of age than in 2015, of which more than half (66.3%) took place at the patient's home. Medical assistance was provided to almost 95.6 thousand persons (20.6% less than in 2015) in admission rooms and hospital emergency wards. Every second patient of this age was provided with consultations of surgical out-patient clinics.

In terms of the incidence of selected diseases in children and youth, in 2022, compared to 2015, the number of cases of diarrhea among children under two years of age decreased by 41.9%. The number of cases of tuberculosis in children and youth aged 0–19 decreased to 18. The number of cancer cases in children aged 0–19 years increased from 158 in 2015 to 161 in 2021. In 2021, the highest risk of disease was in the age group (15–19 years) and the lowest (5–9 years); the incidence rate in these groups was 19.2 and 8.9, respectively.

Dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat ze stwierdzonymi schorzeniami

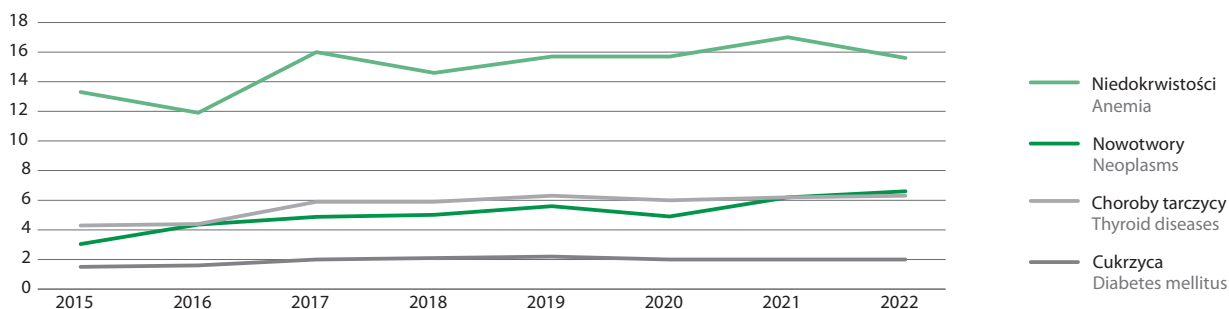
Children and youth aged 0–18 with confirmed diseases



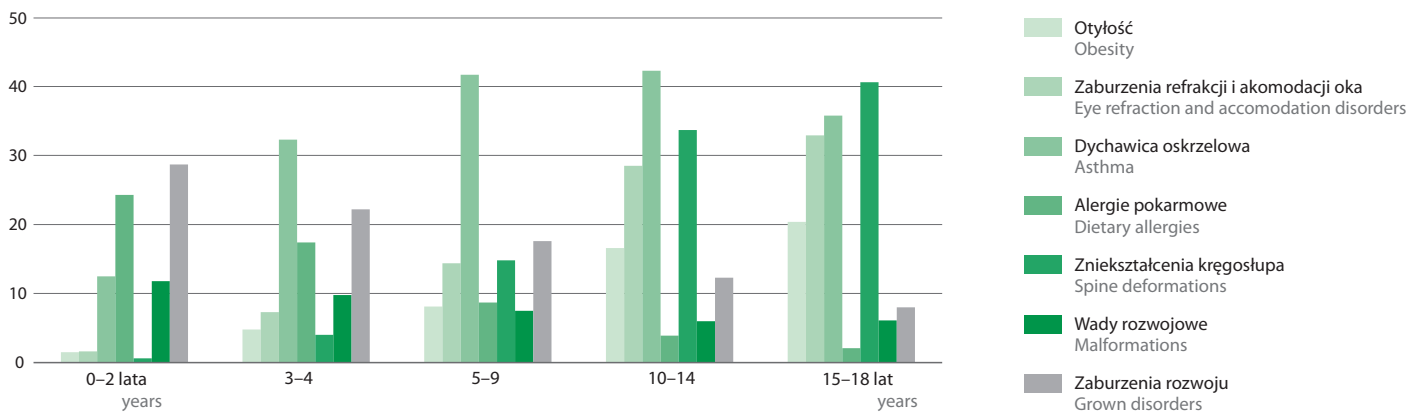
Wybrane stwierdzone schorzenia u dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat

Selected confirmed diseases at children and youth aged 0–18

Na 1000 ludności w wieku 0–18 lat
Per 1000 population aged 0–18

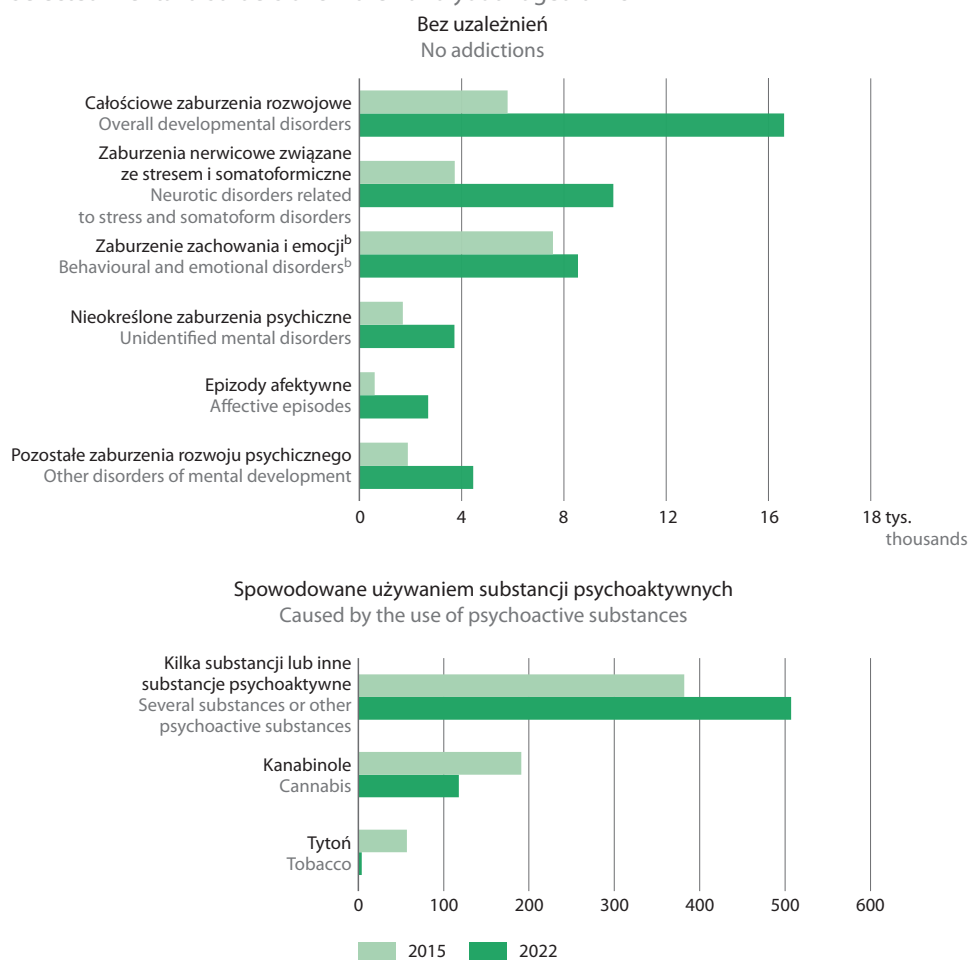


W 2022 r. – na 1000 ludności danej grupy wieku
In 2022 – per 1000 population of a given age group



Dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat z zaburzeniami psychicznymi^aChildren and youth aged 0–18 with mental disorders^a

	2015	2021	2022
Ogółem Total	28635	52393	54163
W tym stwierdzone po raz pierwszy Of which diagnosed for the first time	10637	8548	25278

Wybrane zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat^aSelected mental disorders of children and youth aged 0–18^a

^a Leczeni w poradniach zdrowia psychicznego, leczenia uzależnień i psychologicznych. ^b Rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym.

Źródło: dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

^a Patients in out-patient psychiatric clinics. ^b Usually starting in childhood and adolescence.

Source: data of the Mazovian Voivodship Office in Warsaw.

Na koniec 2022 r. pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (rodzinnych) pozostawało 974,1 tys. dzieci i młodzieży, w tym 254,4 tys. miało stwierdzone schorzenia. Najczęściej występującym schorzeniem wśród osób do 18 roku życia była dychawica oskrzelowa. W 2022 r. na 1000 ludności w tym wieku stwierdzono je u 36 osób, a w 2015 r. – u 29. Zaobserwowano także zauważalny wzrost liczby dzieci i młodzieży u których stwierdzono niedokrwistość, choroby nowotworowe, choroby tarczycy. Analizując dane według wieku dzieci można stwierdzić, że dla poszczególnych grup wieku charakterystyczne są różne schorzenia. W 2022 r. wśród dzieci do 2 lat najczęściej stwierdzono zaburzeń rozwoju, w grupie wieku 3–14 lat najczęściej było przypadków dychawicy oskrzelowej, natomiast wśród dzieci starszych (15–18 lat) – zniekształceń kręgosłupa.

Równie istotna, jak fizyczna, jest kondycja psychiczna człowieka. W 2022 r. w województwie mazowieckim 54,2 tys. dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat leczyło się w poradniach zdrowia psychicznego i psychologicznych tj. o 25,5 tys. więcej niż w 2015 r. Liczba leczonych po raz pierwszy zwiększyła się z 10,6 tys. w 2015 r. do 25,3 tys. Wśród leczonych dolegliwości dominują całościowe zaburzenia rozwojowe.

At the end of 2022, 974.1 thousand children and youth were under the care of primary health care (family) doctors, including 254.4 thousand with confirmed diseases. The most common disease among persons under 18 years of age was bronchial asthma. In 2022, per 1000 population of this age, it was diagnosed in 36 persons and in 2015 – in 29. There was also a noticeable increase in the number of children and youth with anemia, neoplasms, thyroid disease. Analysing data by age of children, it can be stated that different diseases are characteristic for particular age groups. In 2022, the most developmental disorders were diagnosed among children up to 2 years old, the most cases of bronchial asthma were found in the 3–14 year old group, and the most cases of spinal deformations among older children (15–18 years old).

A person's mental condition is as important as the physical one. In 2022, there were 54.2 thousand children and youth aged 0–18 in Mazovian Voivodship treated in psychiatric out-patient clinics, i.e. by 25.5 thousand more than in 2015. The number of patients treated for the first time increased from 10.6 thousand in 2015 to 25.3 thousand. Overall developmental disorders predominate among the ailments treated.

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań – według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Data of the National Population and Housing Census – as of the state on 31 March 2021

Dzieci w wieku 0–15 lat z niepełnosprawnościami^a według płci, kategorii niepełnosprawności oraz miejsca zamieszkania w 2021 r.

Children aged 0–15 with disabilities^a by sex, category of disability and place of residence in 2021

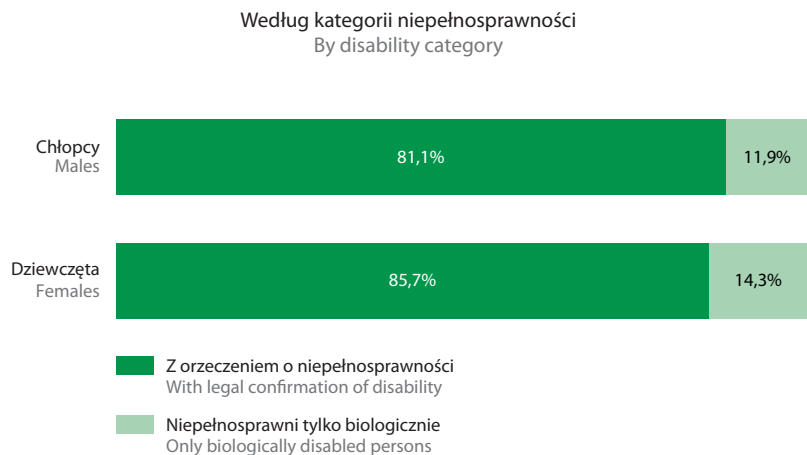
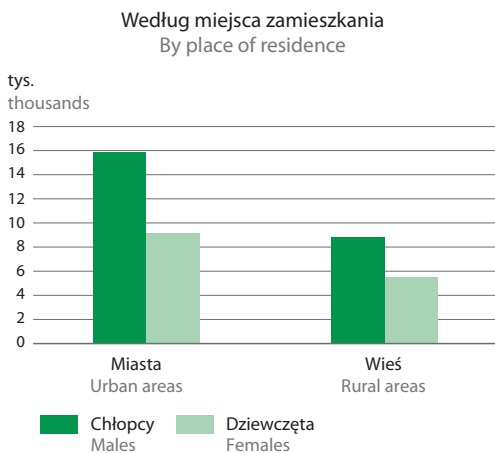
	Z ogółem Of total				
	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziewczęta Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
Ogółem Total	39407	24728	14679	25048	14359
Z orzeczeniem o niepełnosprawności With legal confirmation of disability	34374	21792	12582	22154	12220
Niepełnosprawne tylko biologicznie Only biologically disabled persons	5033	2936	2097	2894	2139
odczuwające ograniczenie sprawności: perceiving activity limitation:					
całkowite total	188	110	78	129	59
poważne severe	515	294	221	317	198
umiarkowane moderate	4330	2532	1798	2448	1882

^a Łącznie z osobami w wieku od 16 lat do 17 lat i 6 miesięcy, których orzeczenia o niepełnosprawności zostały wydłużone z mocy prawa ze względu na stan epidemii lub zagrożenia epidemicznego wirusem SARS-CoV-2 w 2021 r.

^a Including persons aged years 16 to 17 and 6 months whose disability certificates have been extended by law due to state of epidemic or epidemic of the SARS-CoV-2 virus in 2021.

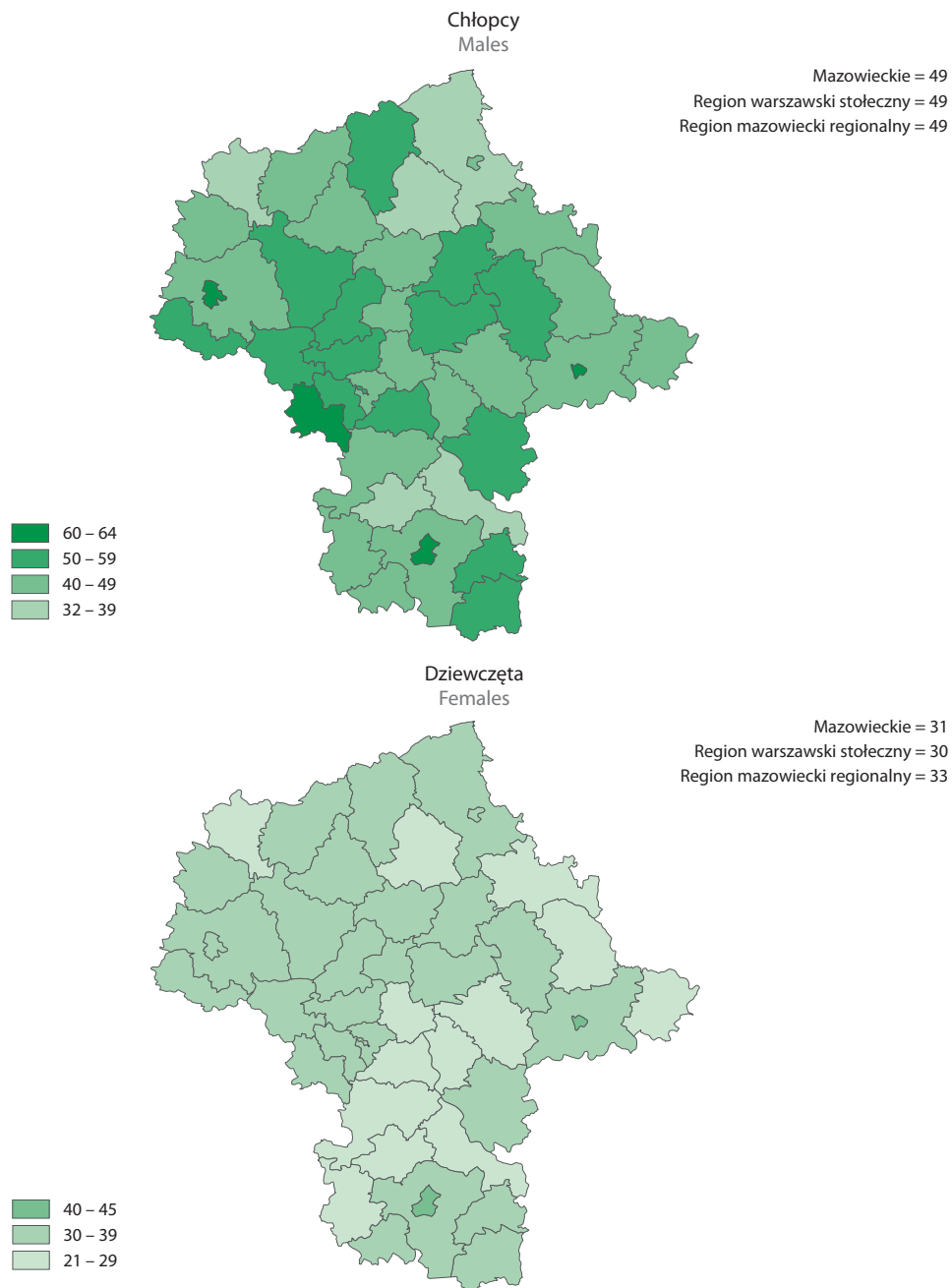
Chłopcy i dziewczęta z niepełnosprawnościami

Males and females with disabilities



Dzieci w wieku 0–17 lat z niepełnosprawnościami na 1000 ludności danej grupy wieku i płci w 2021 r.

Children aged 0–17 with disabilities per 1000 population of a given age group and sex in 2021



Wyniki NSP 2021 pokazały, że w województwie mazowieckim 34,4 tys. osób w wieku 0–15 lat posiadało prawne orzeczenie o niepełnosprawności, a kolejne 5,0 tys. było niepełnosprawnych biologicznie (tj. odczuwało ograniczenia sprawności w codziennym funkcjonowaniu); było to odpowiednio 14,2% i 16,0% ogółu takich osób w kraju. Chłopców z niepełnosprawnościami było o 10,0 tys. więcej niż dziewcząt, a około 2/3 prezentowanej zbiorowości to mieszkańcy miast.

Występowanie niepełnosprawności jest wyraźnie zróżnicowane terytorialnie. Obrazuje to wskaźnik przedstawiający liczbę osób z niepełnosprawnościami przypadającą na 1000 ludności. W 2021 r. na 1000 dzieci w wieku 0–17 lat przypadało 40 osób z niepełnosprawnościami. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach: Siedlce (55), Radom (53) i Płock (51), a najniższą w powiatach żuromińskim (28) oraz białobrzeskim i makowskim (po 31). We wszystkich powiatach omawiany wskaźnik był wyższy w zbiorowości chłopców niż dziewcząt; ogółem w województwie wyniósł odpowiednio 49 wobec 31.

The results of the National Census 2021 showed that in Mazowieckie Voivodship 34.4 thousand persons aged 0–15 had a legal confirmation of disability, and another 5.0 thousand were biologically disabled (i.e. they experienced limitations in everyday functioning); these were 14.2% and 16.0% of all such persons in the country, respectively. There were 10 thousand more boys with disabilities than girls, and approximately 2/3 of the presented population were urban residents.

The occurrence of disabilities varies significantly territorially. This is illustrated by the indicator presenting the number of persons with disabilities per 1000 population. In 2021, there were 40 persons with disabilities per 1000 children aged 0–17. The highest value of the indicator was recorded in the cities of: Siedlce (55), Radom (53) and Płock (51), and the lowest in żuromiński (28) and białobrzesci and makowski powiats (31 each). In all powiats, the discussed rate was higher among boys than among girls; the total in the Voivodship was 49 compared to 31, respectively.

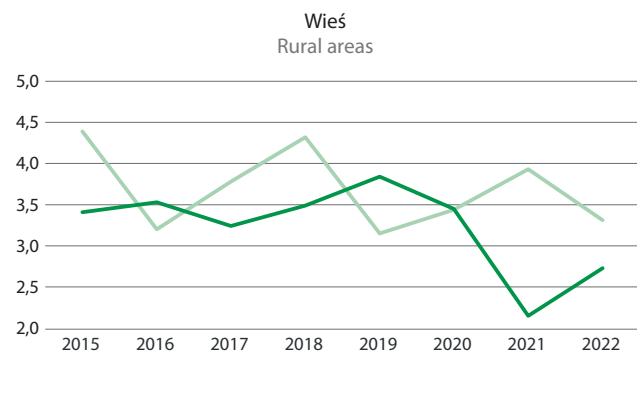
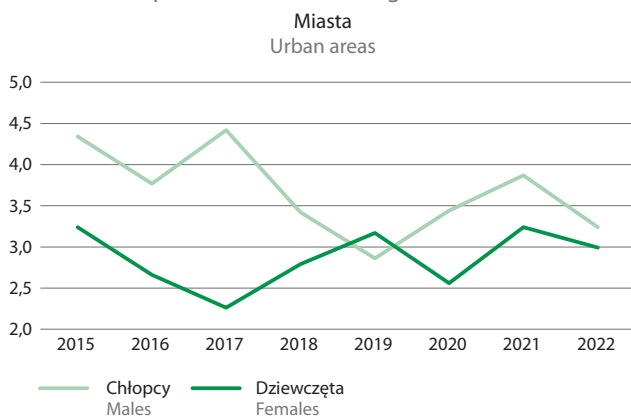
Umieralność niemowląt

Infant mortality

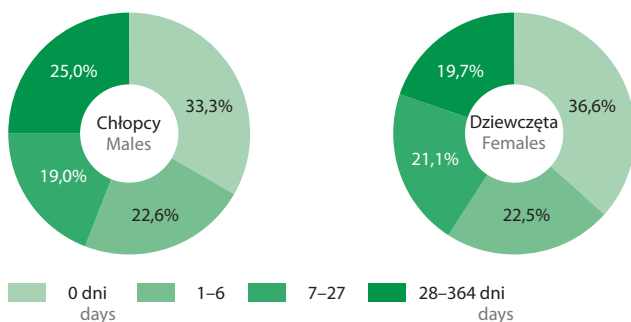
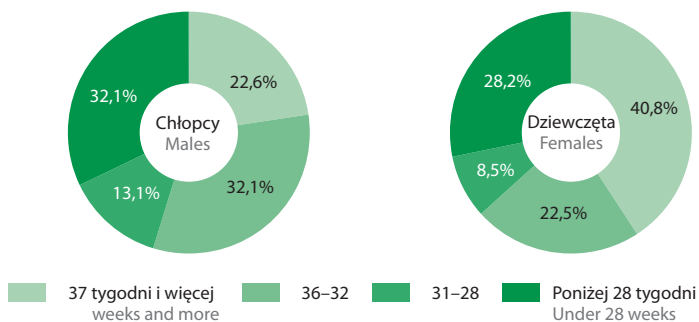
	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Zgony dzieci poniżej 1 roku życia Deaths of children under 1 year old	221	183	155	143	127	103	78	56	52
na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	3,85	3,39	3,08	3,81	3,56	3,12	3,91	3,07	3,02
W % zgony chłopców In % of male deaths	58,4	58,5	54,2	58,7	55,1	53,4	57,7	66,1	55,8

Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych danej płci

Infant deaths per 1000 live births of given sex

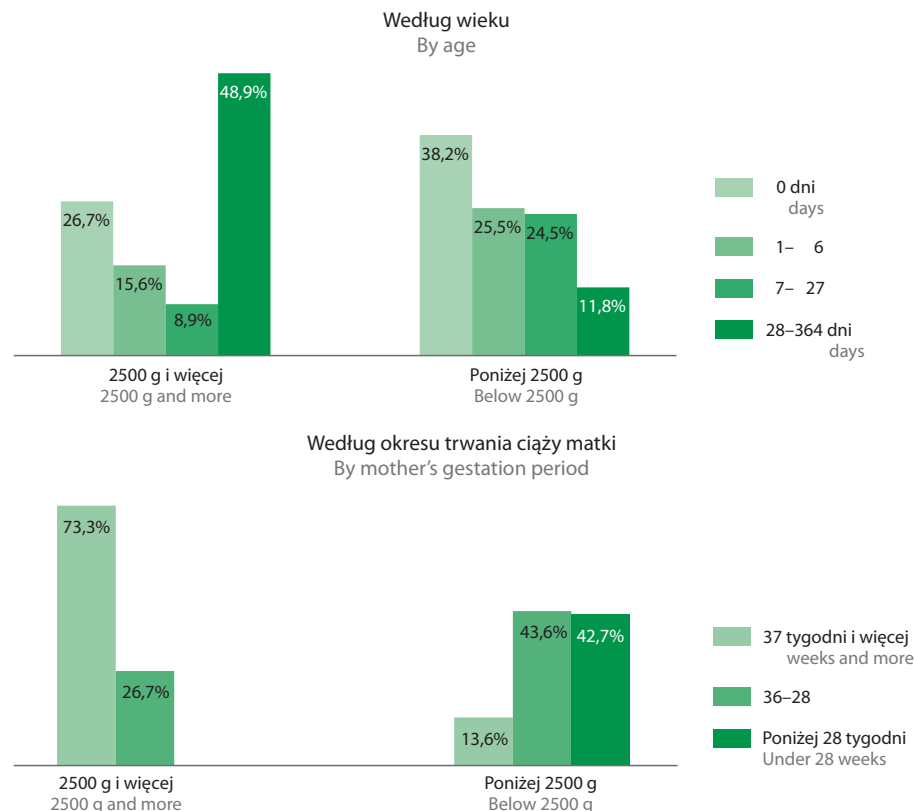
**Zgony niemowląt w 2022 r.**

Infant deaths in 2022

Według płci i wieku
By sex and ageWedług płci i okresu trwania ciąży matki
By sex and mother's gestation period

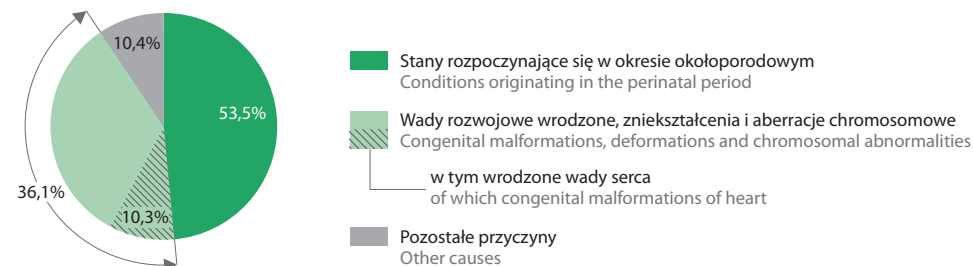
Zgony niemowląt w 2022 r. według wagi noworodka przy urodzeniu

Infant deaths in 2022 by weight of newborn infant



Zgony niemowląt w 2022 r. według przyczyn

Infant deaths in 2022 by causes



Umieralność niemowląt w województwie mazowieckim wykazuje trend spadkowy, ponadto od wielu lat utrzymuje się na poziomie niższym niż średnio w kraju. W 2022 r. współczynnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 3,08‰ wobec 3,85‰ w 2015 r. i w odniesieniu do poziomu umieralności w kraju był niższy odpowiednio o 0,76 i o 0,15 p. prom.

W województwie mazowieckim w 2022 r. zarejestrowano 155 zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Spośród nich 77,4% zmarło przed ukończeniem pierwszego miesiąca życia, przy czym 57,4% – w okresie pierwszego tygodnia życia. Zgony niemowląt urodzonych przedwcześnie (przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży) stanowiły ponad 2/3 ogółu. Ponad 70% zmarłych dzieci miało niską masę urodzeniową (poniżej 2500 g). Częściej umierają chłopcy niż dziewczęta – w 2022 r. na 1000 urodzeń żywych danej płci wskaźnik wyniósł odpowiednio 3,26‰ wobec 2,90‰.

Najczęstszą przyczyną zgonów niemowląt (w 2022 r. – 53,5%) są choroby i stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym, czyli powstające w trakcie trwania ciąży matki i w okresie pierwszych 6 dni życia dziecka, a kolejną – wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe (36,1% zgonów). Pozostałe zgony są wynikiem chorób nabytych w okresie niemowlęcym lub urazów.

Infant mortality in Mazowieckie Voivodship shows a downward trend and has remained lower than the national average for many years. In 2022, the infant death rate per 1000 live births was 3.08‰ compared to 3.85‰ in 2015 and in relation to the mortality rate in the country it was lower by 0.76 and 0.15 promille point, respectively.

In Mazowieckie Voivodship in 2022, 155 deaths of children under 1 year of age were registered. Of them, over 77.4% died before the first month of life, with over 57.4% – within the first week of life. Deaths of infants born prematurely (before the 37th week of gestation) accounted for over 2/3 of the total. More than 70% of the deceased babies had low birth weight (less than 2500 g). Male infants die more often than female infants – in 2022, per every 1000 live births of a given sex, the indicator was 3.26‰ compared to 2.90‰, respectively.

The most common cause of infant deaths (53.5% in 2022) are diseases and conditions beginning in the perinatal period, i.e. arising during the mother's pregnancy and in the first 6 days of the child's life, and the next cause is congenital malformations, deformations and chromosomal aberrations (36.1% of deaths). The remaining deaths are the result of diseases acquired in infancy or injuries.

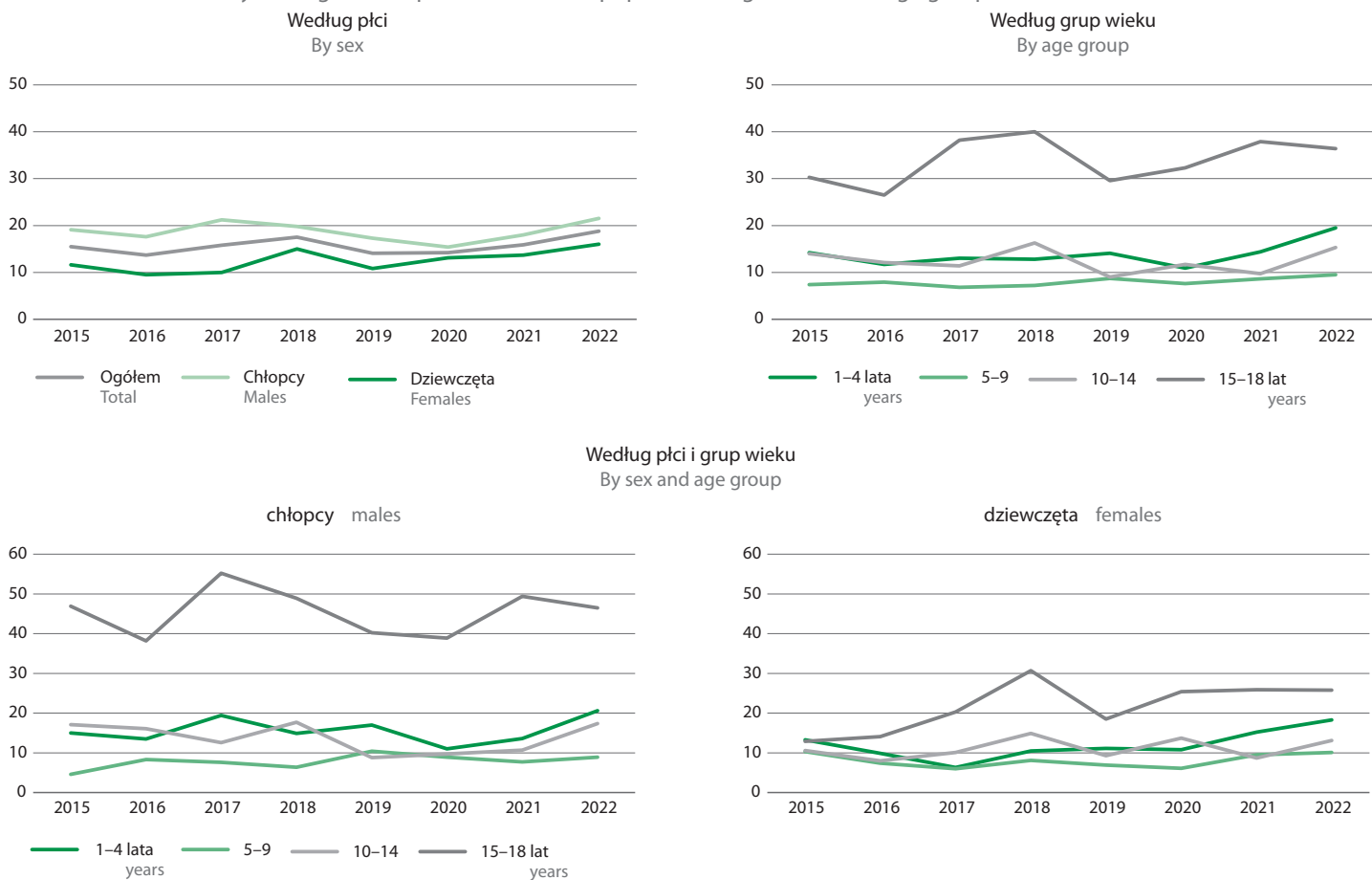
Umieralność dzieci i młodzieży

Mortality of children and youth

	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	2015	2021	2022	2015	2021	2022	2015	2021	2022
Zgony dzieci i młodzieży w wieku 1–18 lat Deaths of children and youth aged 1–18	153	169	201	87	95	122	66	74	79
na 100 tys. ludności tej grupy wieku per 100 thousand population of this age group	15,5	15,9	18,8	14,6	14,7	18,7	16,8	17,8	19,0
W % zgony chłopców In % of male deaths	63,4	58,0	58,7	57,5	52,6	59,8	71,2	64,9	57,0

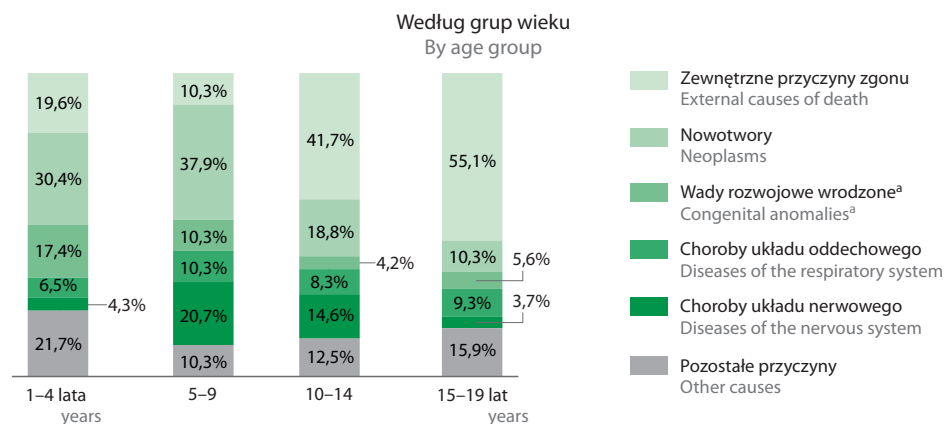
Zgony dzieci i młodzieży w wieku 1–18 lat na 100 tys. ludności danej płci i grupy wieku

Deaths of children and youth aged 1–18 per 100 thousand population of given sex and age group



Zgony dzieci i młodzieży w wieku 1–19 lat według przyczyn w 2022 r.

Deaths of children and youth aged 1–19 by causes in 2022

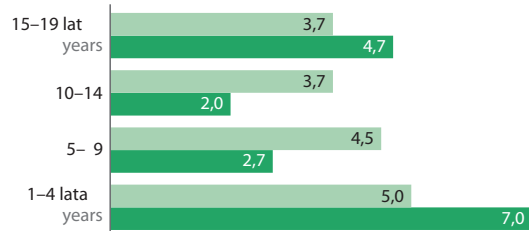


Na 100 tys. ludności danej płci i grupy wieku
Per 100 thousand population of given sex and age group

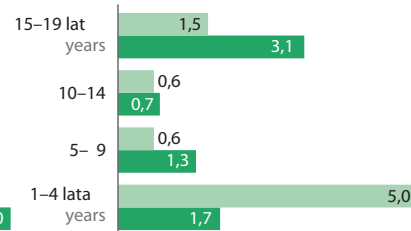
zewnętrzne przyczyny zgonu
external causes of death



nowotwory
neoplasms



wady rozwojowe wrodzone^a
congenital anomalies^a



a Pełna nazwa: wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe.
a Full name: congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities.

W latach 2015–2022 w województwie mazowieckim zmarło 1289 dzieci i młodzieży w wieku 1–18 lat, z czego większość (61,2%) stanowiły zgony chłopców. W 2022 r. na 100 tys. ludności w wieku 1–18 lat zmarło blisko 19 osób. Najniższą umieralność obserwuje się w grupie 5–9-latków (blisko 10 zgonów na 100 tys. osób w tym wieku), a najwyższą w grupie 15–18-latków (ponad 36 zgonów). Umieralność wśród chłopców jest wyższa niż wśród dziewcząt – w omawianym roku współczynnik zgonów chłopców wyniósł blisko 22, a dziewcząt 16.

Istnieją trzy najczęstsze przyczyny zgonów dzieci i młodzieży (1–19 lat). Najliczniejsze są zgony wynikające z zewnętrznych przyczyn, tj. spowodowane wypadkami, urazami lub zatruciami – 91 w 2022. Mniej liczne, ale również, znaczące są zgony związane z chorobami nowotworowymi (45) i wadami rozwojowymi wrodzonymi (19).

Zwraca uwagę fakt na rosnący z wiekiem udział zgonów spowodowanych przyczynami zewnętrznymi. W 2022 r. w grupie wieku 1–4 lata zgony w wyniku urazów stanowiły 19,6% wszystkich przyczyn, wobec 55,1% w grupie 15–19 lat.

In the years 2015–2022, 1289 children and youth aged 1–18 died in Mazowieckie Voivodship, of which the majority (61.2%) were boys. In 2022, nearly 19 persons died per 100 thousand population aged 1–18. The lowest mortality rate is observed in the group of 5–9-year-olds (almost 10 deaths per 100 thousand population of this age), and the highest in the group of 15–18-year-olds (over 36 deaths). The mortality rate among boys is higher than among girls – in the year in question, the death rate for boys was nearly 22 and for girls 16.

There are three most common causes of death in children and youth (1–19 years old). The most numerous are deaths resulting from external causes, i.e. caused by accidents, injuries or poisonings – 91 in 2022. Less numerous, but also significant, are deaths related to neoplasms (45) and congenital malformations (19).

Attention is drawn to the fact that the share of deaths caused by external causes increases with age. In 2022, in the 1–4 age group, deaths due to injuries accounted for 19.6% of all causes, compared to 55.1% in the 15–19 age group.

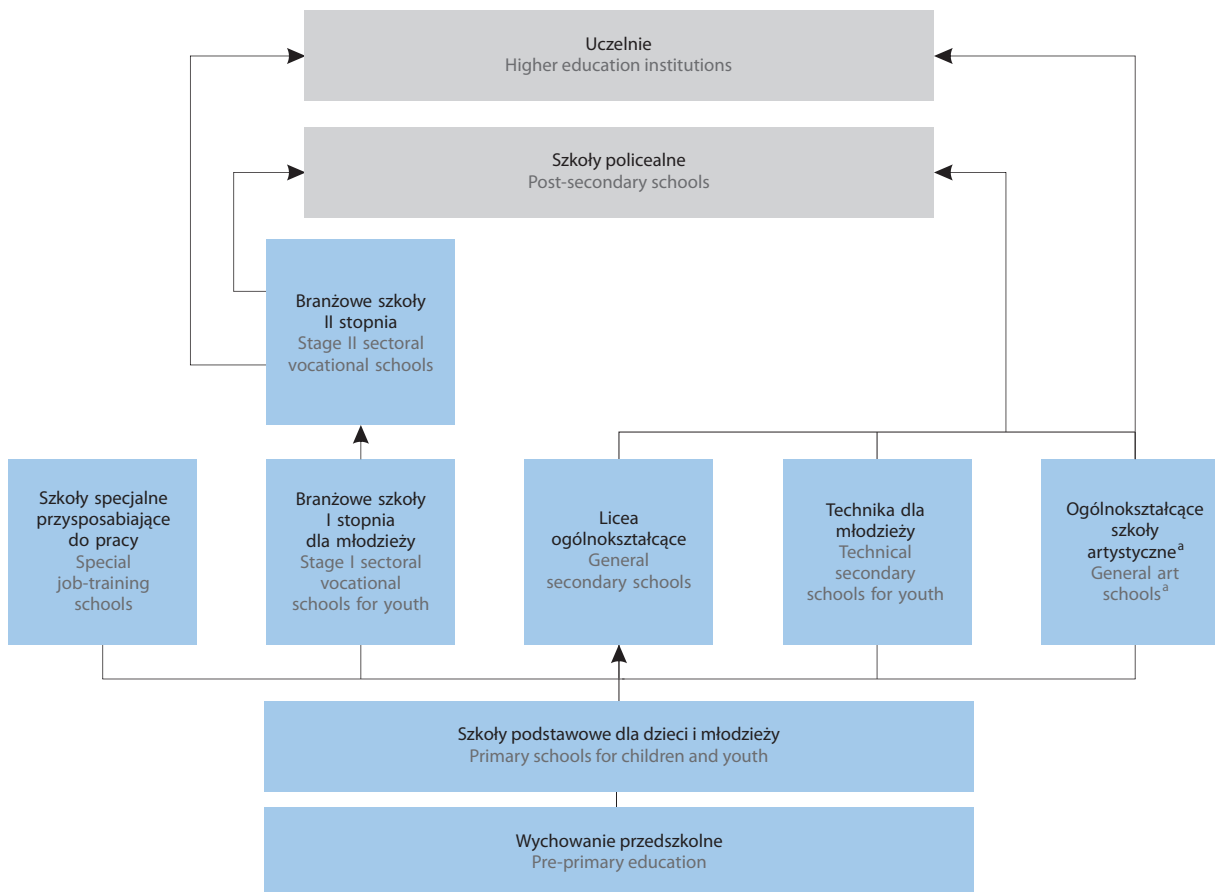
Nauka i rozrywka
Education and entertainment

Rok szkolny 2022/23 był kolejnym rokiem obowiązywania nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Głównym jego założeniem była likwidacja gimnazjów i powrót do 8-letniej szkoły podstawowej, a także wydłużenie cyklu kształcenia w szkołach ponadpodstawowych oraz modyfikacja szkolnictwa zawodowego. W czerwcu 2022 r. naukę ukończyli pierwsi absolwenci branżowych szkół II stopnia.

The 2022/23 school year was another year after the introduction of the new school system under the Act of 14 December 2016, the Law on School Education. The main assumptions of the education reform was the liquidation of lower secondary schools and the return to 8-grade primary school, as well as the extension of the education cycle in post-primary schools and modification of vocational education. In June 2022, the first graduates of stage II sectoral vocational schools completed their education.

Ścieżka edukacyjna dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2022/23

Education path of children and youth in the 2022/23 school year



^a Dające uprawnienia zawodowe.

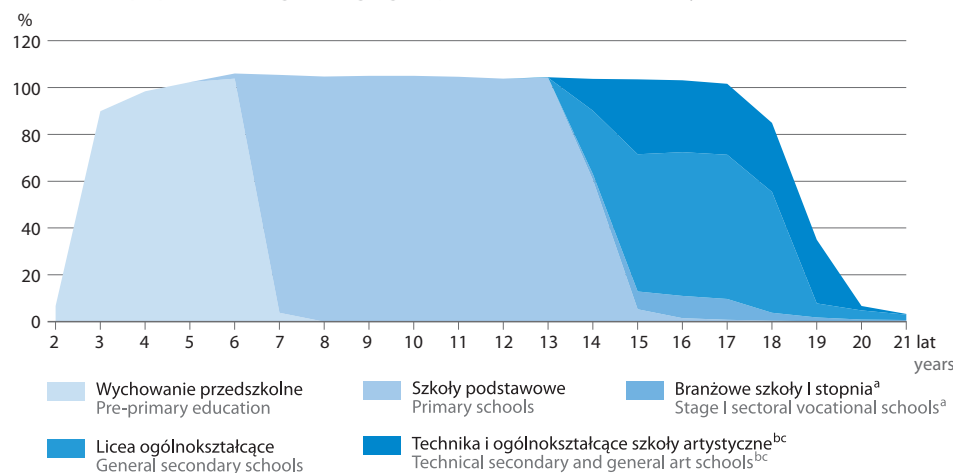
Źródło: na str. 52–59, 62–65 i 68–69 dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification.

Source: on page 52–59, 62–65 and 68–69 data of the Ministry of National Education.

Udział dzieci i młodzieży w placówkach wychowania przedszkolnego i szkołach w ogólnej liczbie ludności danej grupy wieku w roku szkolnym 2022/23

Share of children and youth in pre-primary education facilities and schools in the total number of population of given age group in the 2022/23 school year



a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. b Dające uprawnienia zawodowe. c Łącznie ze szkołami branżowymi II stopnia.

a Including special job-training schools. b Leading to professional certification. c Including stage II sectoral vocational schools.

Współczynniki skolaryzacji w roku szkolnym 2022/23

Enrolment rate in the 2022/23 school year

	Grupy wieku Age groups	Ogółem Total		Chłopcy Males		Dziewczeta Females	
		brutto gross	netto net	brutto gross	netto net	brutto gross	netto net
Wychowanie przedszkolne Pre-primary education	6	.	103,8	.	104,4	.	103,3
Szkoły podstawowe Primary schools	7–14	99,8	98,6	100,2	98,8	99,4	98,4
Szkoły branżowe I stopnia ^a Stage I sectoral vocational schools ^a	15–18	9,0	7,4	12,2	10,1	5,7	4,6
Licea ogólnokształcące General secondary schools	15–18	71,5	58,4	59,0	47,3	84,7	70,0
Technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne ^b Technical secondary and general art schools ^b	15–19	33,3	29,7	40,8	36,8	25,4	22,3
Szkoły branżowe II stopnia Stage II sectoral vocational schools	19–21	0,7	0,3	1,0	0,5	0,4	0,2

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. b Dające uprawnienia zawodowe.

a Including special job-training schools. b Leading to professional certification.

Miejscom wychowania i kształcenia młodego człowieka – oprócz rodziny – są placówki działające w ramach systemu oświaty, realizujące prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju. Polski system oświaty i wychowania obejmuje dzieci i młodzież w wieku od 3 do 21 lat. Dolna granica to początek wieku przedszkolnego, górna – to teoretyczny wiek ukończenia edukacji na poziomie ponadpodstawowym, przy czym nauka w szkole jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.

W roku szkolnym 2022/23 we wszystkich typach szkół podstawowych i ponadpodstawowych (nie licząc szkół policealnych) kształciło się 746,0 tys. dzieci i młodzieży, co stanowiło 13,5% ludności województwa (w kraju 12,7%). W stosunku do roku szkolnego 2015/16 liczba uczniów zwiększyła się o 9,1%.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., liczba dzieci w nominalnym wieku ośmioletniej szkoły podstawowej (tj. 7–14 lat) wyniosła 495,0 tys., natomiast liczba młodzieży w wieku 15–18 lat, tj. w wieku typowym dla kształcenia w szkołach ponadpodstawowych, wyniosła 219,0 tys. osób.

The place of upbringing and educating a young person – apart from the family – are institutions operating within the education system, implementing the rights of children and youth to upbringing and care appropriate to their age and achieved development. The Polish education system covers children and youth from 3 to 21 years of age. The lower limit is the beginning of nursery school age, the upper limit is the theoretical age for completion of post-primary education, with compulsory schooling until the age of 18.

In the 2022/23 school year, 746.0 thousand children and youth were educated in all types of primary and post-primary schools (excluding post-secondary schools), which accounted for 13.5% of the Voivodship's population (12.7% in the country). Compared to the 2015/16 school year, the number of pupils and students increased by 9.1%.

On the basis of demographic data as of 31 December 2022, the number of children at the nominal age of 8-grade primary school (i.e. 7–14 years) was 495.0 thousand, while the number of youth aged 15–18, i.e. at typical age for education in post-primary schools, amounted to 219.0 thousand persons.

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

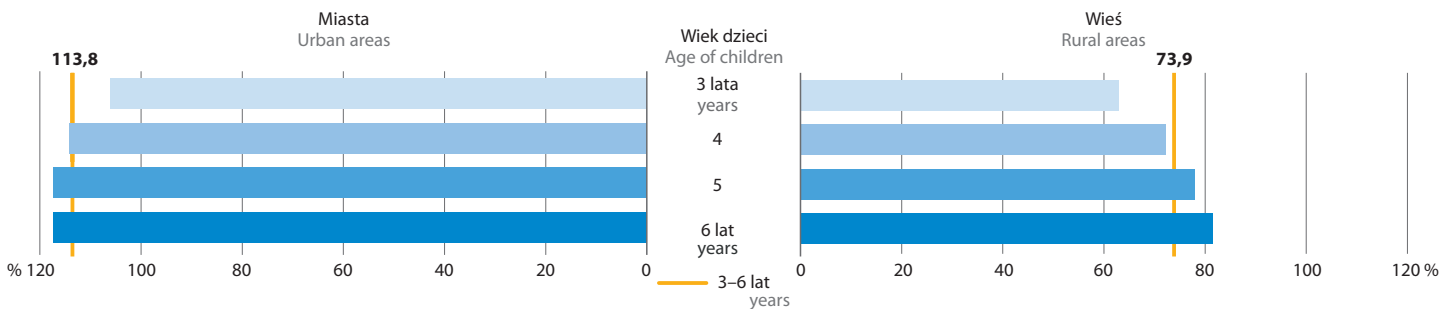
	2015/16	2021/22	2022/23
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego Children in pre-primary education	182219	239424	250319
w tym w wieku 3–6 lat ^a of which aged 3–6 ^a	.	233439	244287
w % dzieci danej grupy wieku in % of children of given age group	.	94,0	98,7
W przedszkolach ^b In nursery schools ^b	148967	196353	205666
W oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych In pre-primary sections in primary schools	33252	43071	44653

a Na skutek zmian w systemie oświaty w roku szkolnym 2015/16 wszystkie dzieci 6-letnie objęte zostały obowiązkiem szkolnym. b Łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi.

a As a result of changes in the education system in the 2015/16 school year, all 6-year-old children were covered by compulsory education. b Including pre-primary education groups and pre-primary points.

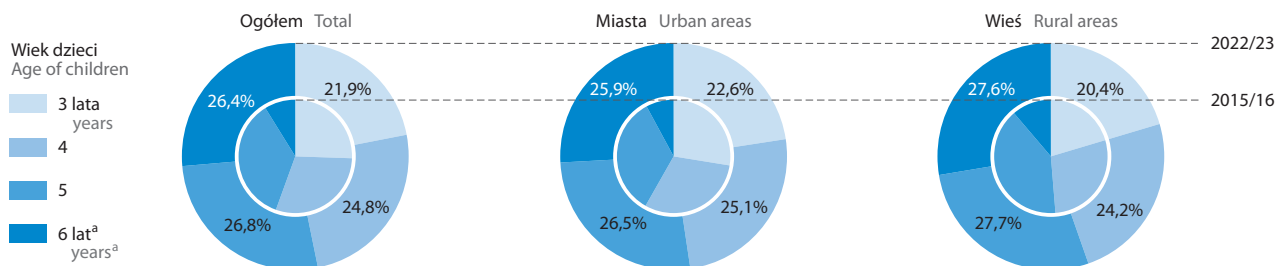
Udział dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w ogólnej liczbie dzieci w wieku przedszkolnym według siedziby placówki w roku szkolnym 2022/23

Share of children attending pre-primary education establishments in the total number of children in nursery age by place of establishment in the 2022/23 school year



Struktura dzieci w wieku 3–6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego

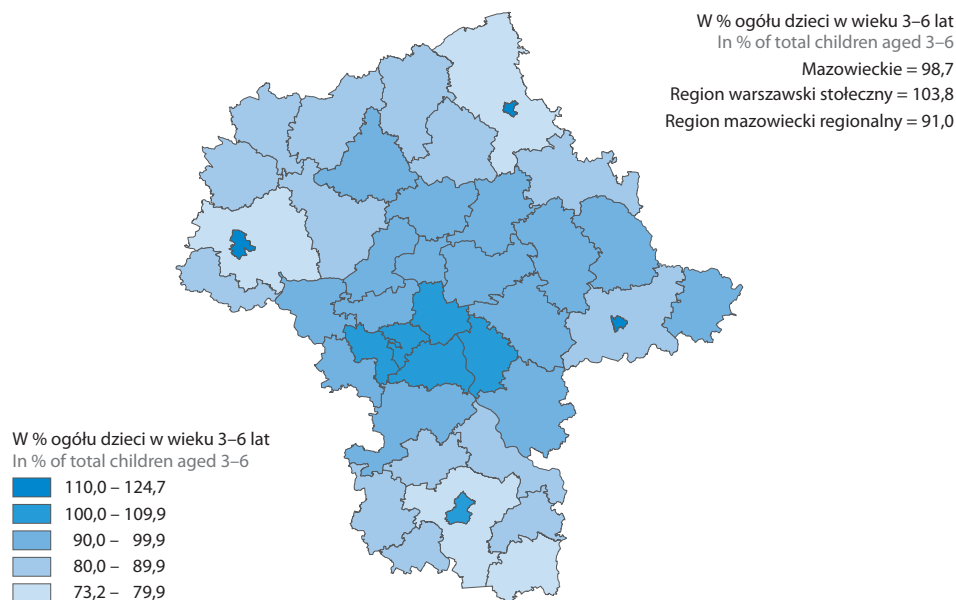
Structure of children aged 3–6 attending pre-primary education establishments



a W roku szkolnym 2015/16 dotyczy dzieci, którym odroczone spełnianie obowiązku szkolnego po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.
a In the 2015/16 school year, concerns children whose entry to compulsory education was postponed based on a psychological and pedagogical opinion.

Dzieci w wieku 3–6 lat uczęszczające do placówek wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2022/23

Children aged 3–6 attending pre-primary education establishments in the 2022/23 school year



W województwie mazowieckim w roku szkolnym 2022/23 dzieci mogły uczęszczać do 2230 przedszkoli, 1183 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 1 zespołu wychowania przedszkolnego i 281 punktów przedszkolnych. Większość przedszkoli zlokalizowana była w miastach (74,6%), natomiast oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – na wsi (65,0%). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 250,3 tys. dzieci, tj. o 68,1 tys. więcej niż w roku 2015/16.

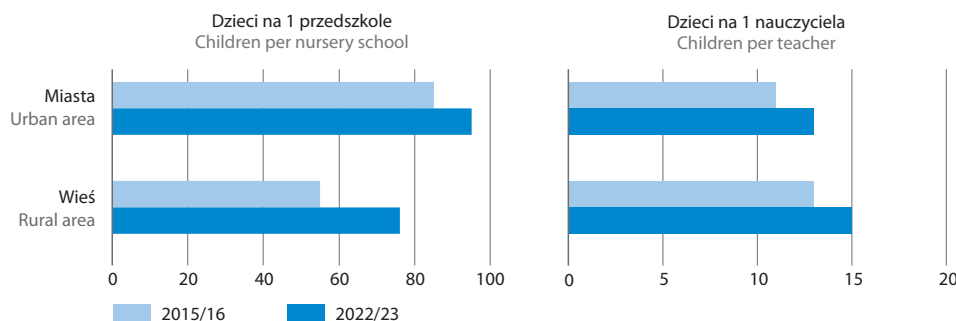
Zwiększył się odsetek dzieci w grupie wiekowej 3–6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. O ile w roku szkolnym 2016/17 było to 85,8%, to w roku 2022/23 – 98,7% (w kraju wzrost z 80,7% do 94,9%). W miastach odsetek ten wyniósł 113,8%, a na wsi 73,9%. W układzie powiatów odsetek dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego zawierał się w przedziale od 73,2% w lipskim do 124,7% w m. Ostrołęka. Należy dodać, że większy od 100% odsetek dzieci w placówkach przedszkolnych w danym powiecie wynika z faktu, że część dzieci dowożona jest przez rodziców z innego powiatu.

In Mazowieckie Voivodship, in the 2022/23 school year, children could attend 2230 nursery schools, 1183 pre-primary sections in primary schools, 1 pre-primary education group and 281 pre-primary points. Most of the nursery schools were located in urban areas (74.6%), and the pre-primary sections in primary schools – in rural areas (65.0%). Pre-primary education covered 250.3 thousand children, i.e. 68.1 thousand more than in 2015/16.

The percentage of children in the 3–6 age group attending pre-primary education increased. While in the 2016/17 school year it was 85.8%, in 2022/23 – 98.7% (a increase from 80.7% to 94.9% in the country). In urban areas this percentage was 113.8%, and 73.9% in rural areas. In the powiat system, the percentage of children attending pre-primary education establishments ranged from 73.2% in lipski powiat to 124.7% in Ostrołęka. It should be added that the higher than 100% percentage of children in pre-primary establishments in a given powiat is due to the fact that some children are transported by their parents from another powiat.

Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki wychowania i opieki w przedszkolach

Selected indices concerning conditions of care in nursery schools



Szkoły podstawowe

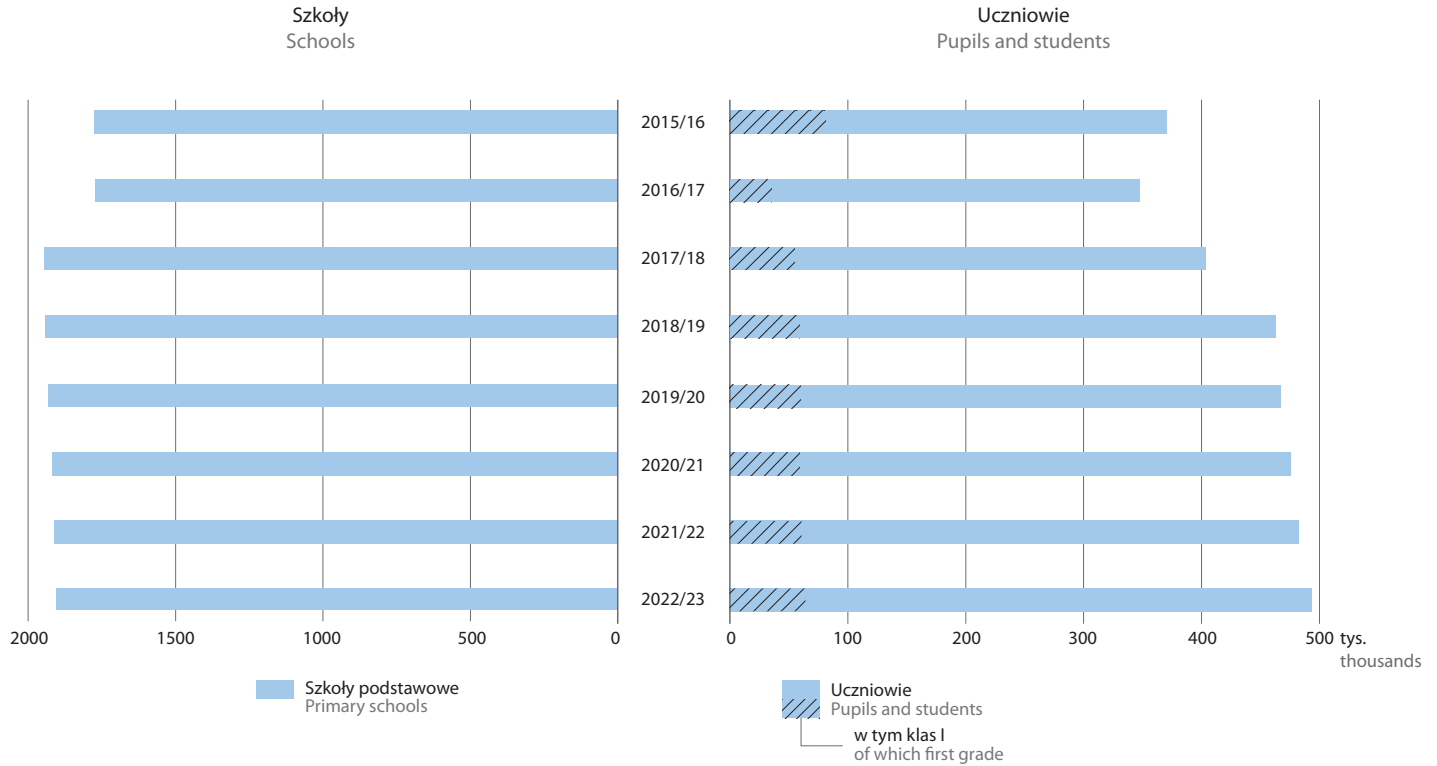
Primary schools

	2015/16	2021/22	2022/23
Szkoły Schools	1774	1911	1905
Uczniowie Pupils	369931	483143	494013

U w a g a. W roku szkolnym 2015/16 funkcjonowało również 1020 gimnazjów, w których uczyło się 152,4 tys. uczniów.
N o t e. In the 2015/16 school year, there were also 1020 lower secondary schools with 152.4 thousand students.

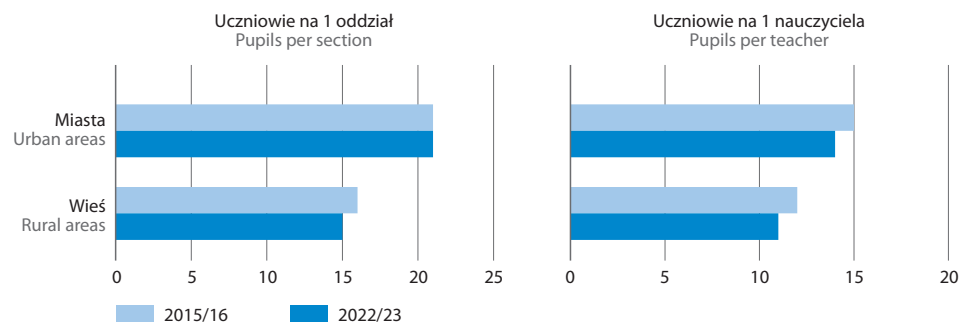
Szkoły i uczniowie szkół podstawowych

Schools and pupils in primary schools

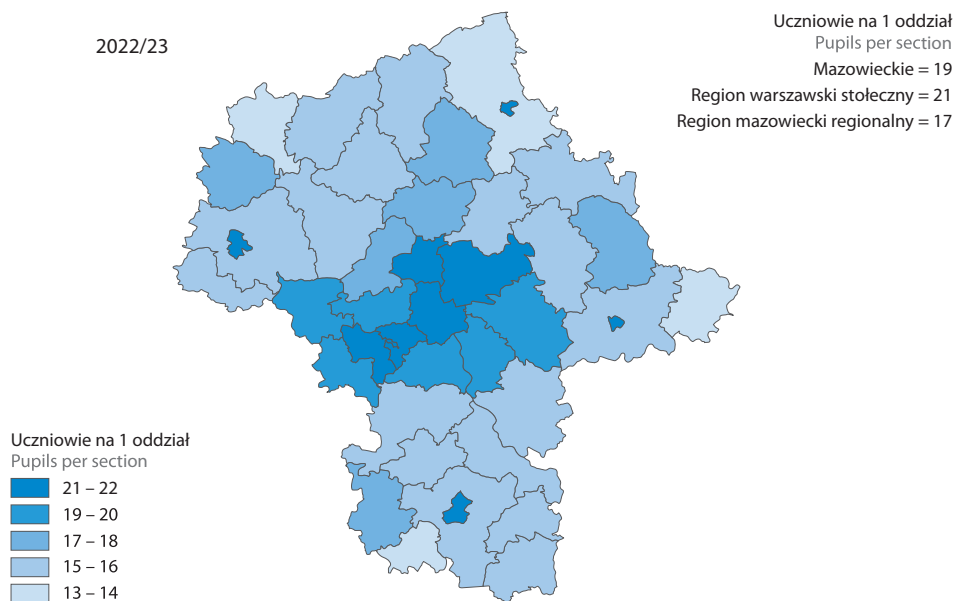


Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach podstawowych^a

Selected indices concerning teaching conditions in primary schools^a



2022/23



^a Bez specjalnych.
^a Excluding special.

W roku szkolnym 2022/23 w województwie mazowieckim działało 1905 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży; o 6 mniej niż w poprzednim roku szkolnym. W szkołach tych uczyło się 494,0 tys. uczniów (o 2,2% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym). W kraju liczba uczniów pozostała na zbliżonym poziomie.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji uczniowie szkół podstawowych, którzy w roku szkolnym 2016/17 ukończyli klasę VI, w roku kolejnym rozpoczęli naukę w klasie VII i tym samym stali się uczniami 8-letniej szkoły podstawowej. Skutkowało to brakiem absolwentów z roku szkolnego 2016/17 i 2017/18. W roku szkolnym 2018/19 nie odbył się nabór do klas pierwszych gimnazjów, a uczniowie kształcili się w wygaszanych placówkach lub w oddziałach gimnazjalnych prowadzonych w innych typach szkół. Od roku szkolnego 2019/20 nie funkcjonowały już gimnazja dla dzieci i młodzieży.

W roku szkolnym 2022/23 średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej (bez specjalnych) wyniosła 19 uczniów, natomiast na jednego nauczyciela przypadało przeciętnie 13 uczniów. W szkołach wiejskich wskaźniki te były niższe niż w szkołach zlokalizowanych w miastach. Najwięcej uczniów na 1 oddział przypadało w miastach na prawach powiatu oraz w powiecie przyszkowskim.

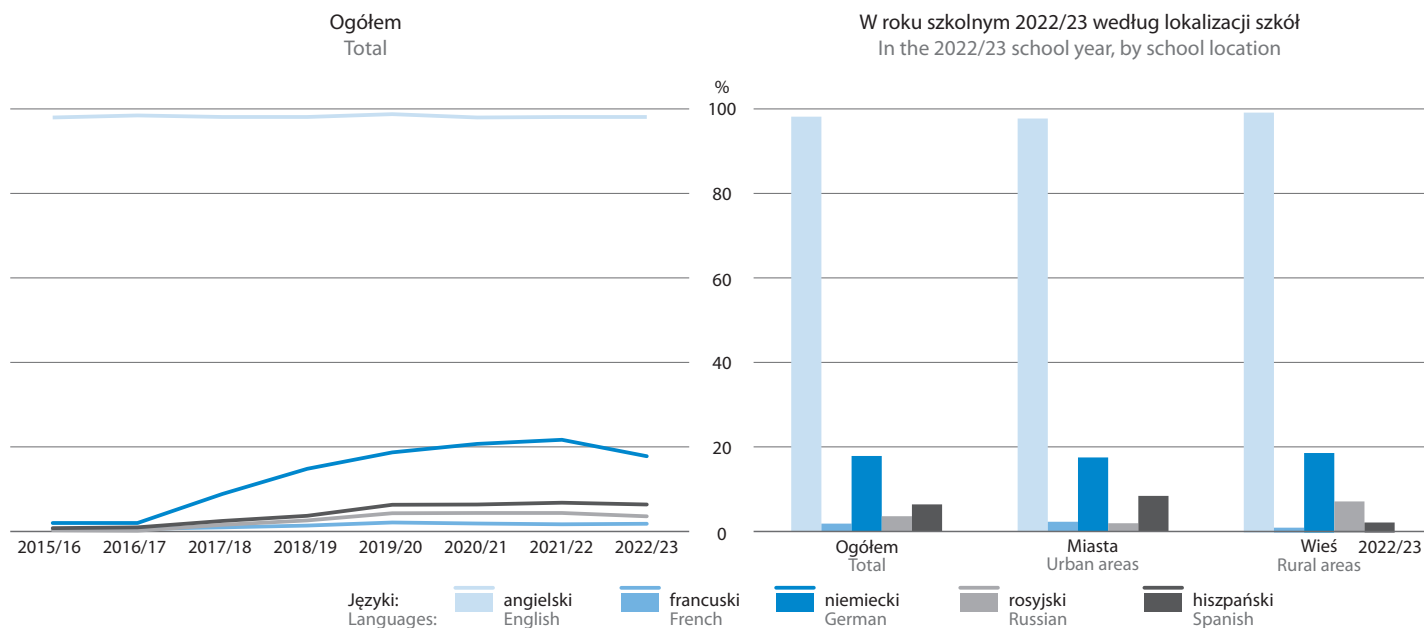
In the 2022/23 school year, there were 1905 primary schools for children and youth in Mazowieckie Voivodship; by 6 fewer than in the previous school year. 494.0 thousand pupils studied in these schools (2.2% more than in the previous school year). In the country, the number of pupils remained at a similar level.

As a result of the implementation of the new education system, primary school pupils who completed grade 6 in the 2016/17 school year, started their education in grade 7 in the following year and thus became students of the 8-grade primary school. This resulted in a lack of graduates from the 2016/17 and 2017/18 school years. In the 2018/19 school year, there was no enrolment in the first grades of lower secondary schools, and students were educated in establishments that were shut down or in lower secondary education sections run in other types of schools. From the 2019/20 school year, lower secondary schools for children and youth no longer functioned.

In the 2022/23 school year, the average size of a school section in a primary school (excluding special schools) was 19 pupils, while there was an average of 13 pupils per teacher. In rural schools, these indicators were lower than in schools located in urban areas. The largest number of pupils per section was in cities with powiat status and in przyszkowski powiat.

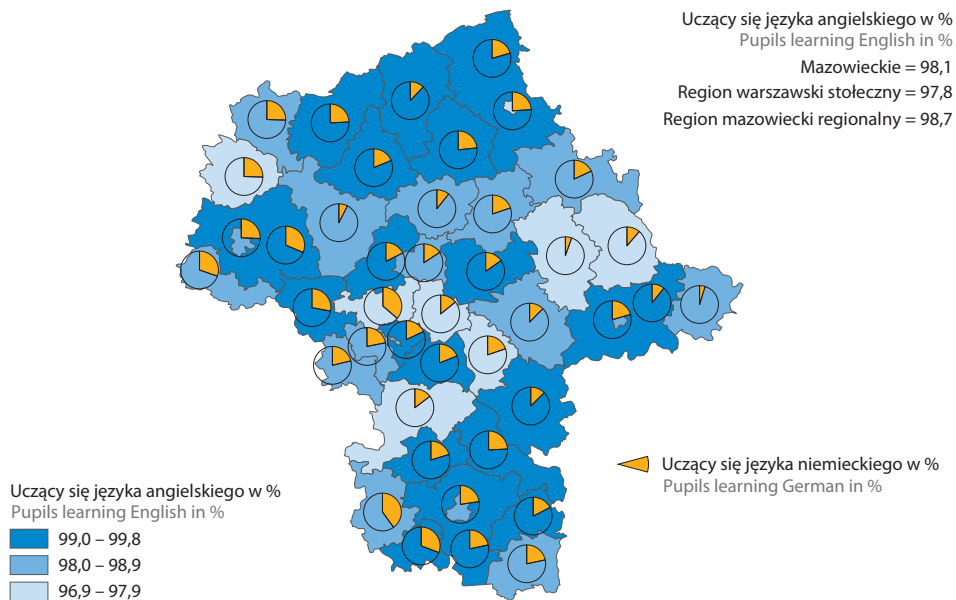
Odsetek uczniów szkół podstawowych uczących się wybranych języków obcych w ramach zajęć obowiązkowych

Percentage of pupils of primary schools learning selected foreign languages within obligatory classes



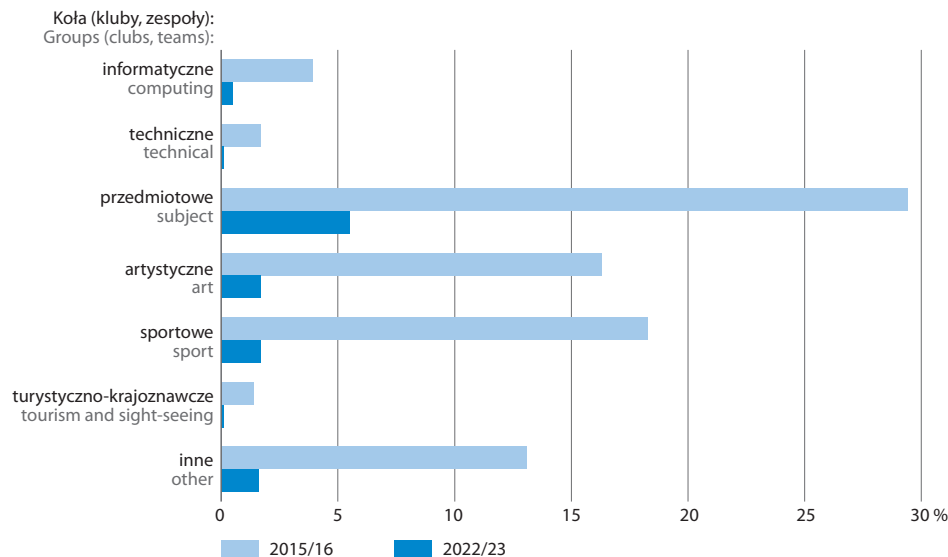
Uczą się języków obcych w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23

Pupils learning foreign languages in primary schools in the 2022/23 school year

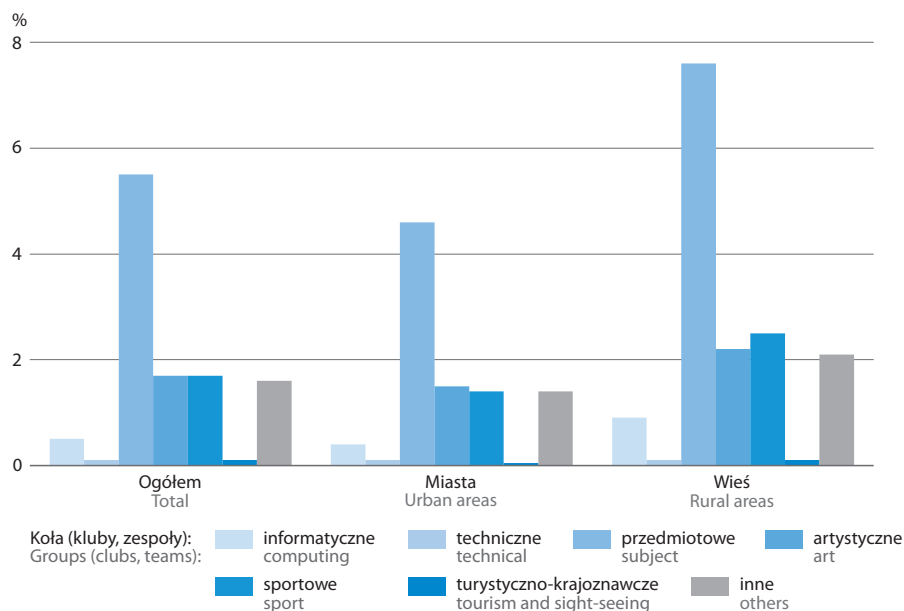


Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w szkołach podstawowych

Share of pupils participating in activities developing their interests in primary schools



W roku szkolnym 2022/23 według lokalizacji szkół
In the 2022/23 school year, by school location



Ważnym elementem edukacji, który powinien być obecny od wczesnych lat kształcenia, jest nauka języków obcych. Począwszy od roku szkolnego 2009/10 nauka języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego rozpoczyna się już w I klasie szkoły podstawowej. W szkołach podstawowych od klasy VII (od roku szkolnego 2017/18) edukacja w tym zakresie obejmuje obowiązek nauki dwóch języków obcych. Oferta szkół ma wpływ na odsetek uczących się poszczególnych języków obcych, stąd najbardziej powszechnym językiem nauczonym w ramach zajęć obowiązkowych jest angielski. W szkołach podstawowych uczyło się go 98,1% uczniów. Drugim z kolei najczęściej nauczonym językiem był niemiecki, którego uczyło się 17,8% uczniów.

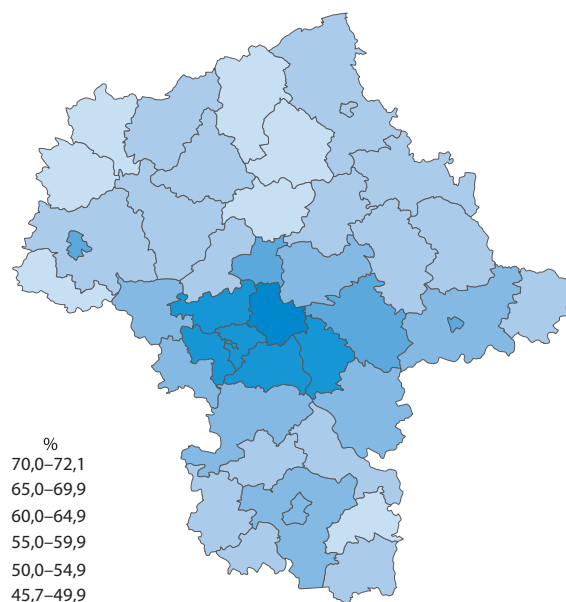
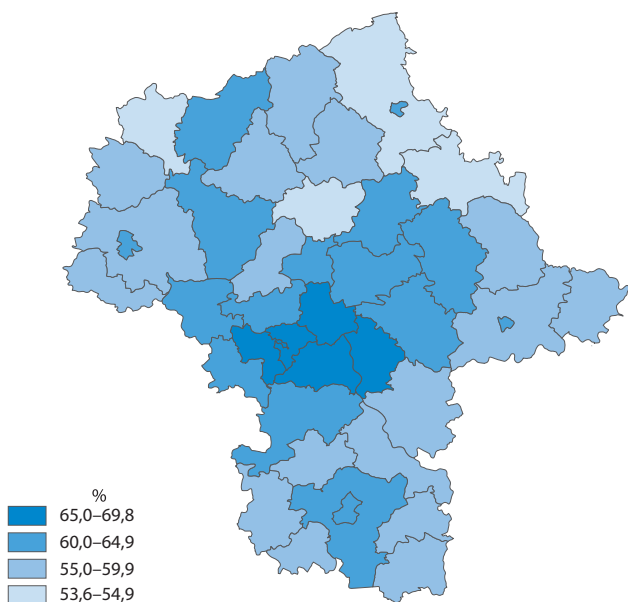
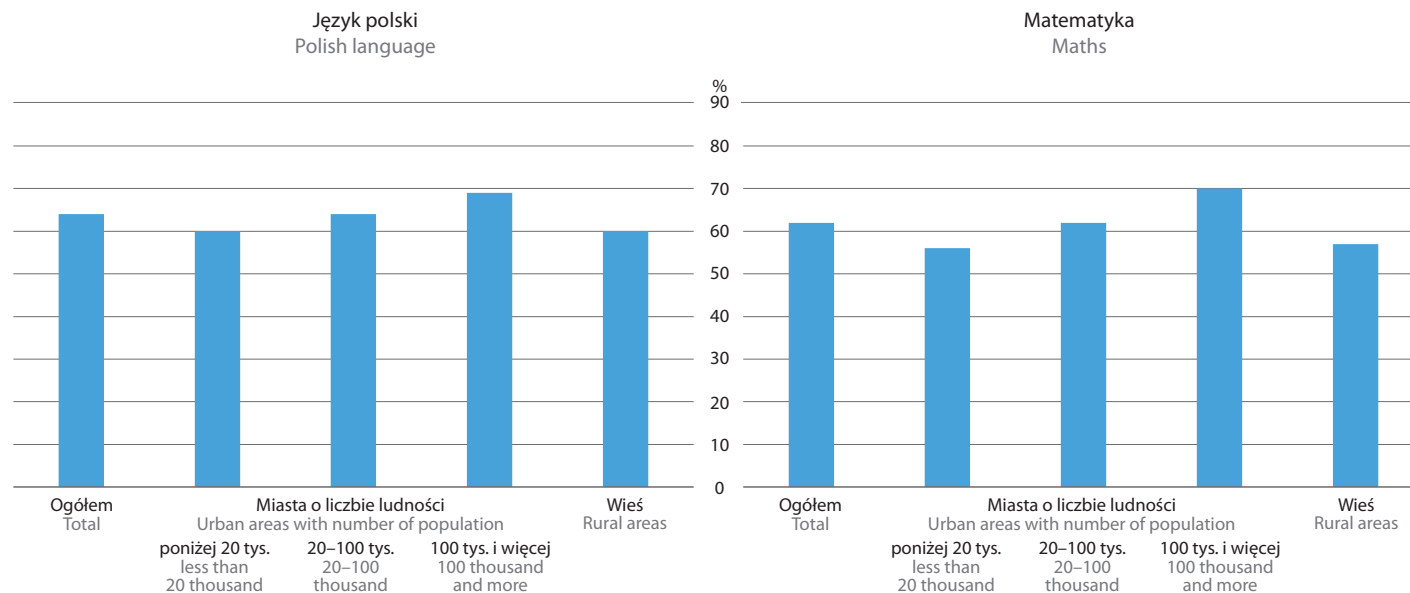
Po wypełnieniu obowiązków szkolnych dzieci i młodzież mogą pożytecznie spędzać czas wolny uczestnicząc w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, które organizowane są przez szkołę. Z każdym kolejnym rokiem obserwowane jest zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży uczestniczących w tych zajęciach. W roku szkolnym 2022/23 w szkołach podstawowych ze wszystkich form zajęć korzystało 55,7 tys. uczniów (o 82,1% mniej niż w roku 2015/16). Od lat największym zainteresowaniem cieszą się zajęcia związane z wiedzą ogólną w zakresie przedmiotów szkolnych oraz zajęcia sportowe i artystyczne.

An important element of education that should be present from the early years of education is learning foreign languages. Starting from the 2009/10 school year, learning a foreign language as a compulsory subject begins in the first year of primary school. In primary schools from grade 7 (from the 2017/18 school year), education in this area includes the obligation to learn two foreign languages. The offer of schools has an impact on the percentage of students learning specific foreign languages, hence the most common language taught during compulsory classes is English. 98.1% of pupils studied it in primary schools. The second most frequently taught language was German, learned by 17.8% of pupils.

After fulfilling school obligations, children and youth can spend their free time usefully by participating in activities developing their interests and talents, which are organised by the school. With each passing year, the number of children and youth participating in these activities is decreasing. In the 2022/23 school year, 55.7 thousand pupils used all forms of classes in primary schools (82.1% less than in 2015/16). For years, classes related to general knowledge in school subjects, as well as sports and artistic activities have enjoyed the greatest interest.

Średnie wyniki egzaminu uczniów kończących szkołę podstawową w 2022 r.

Average results of the exam of pupils leaving primary school in 2022

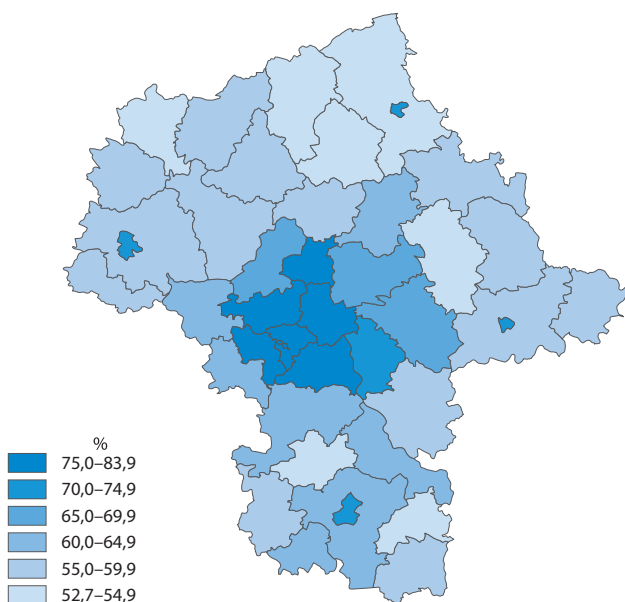
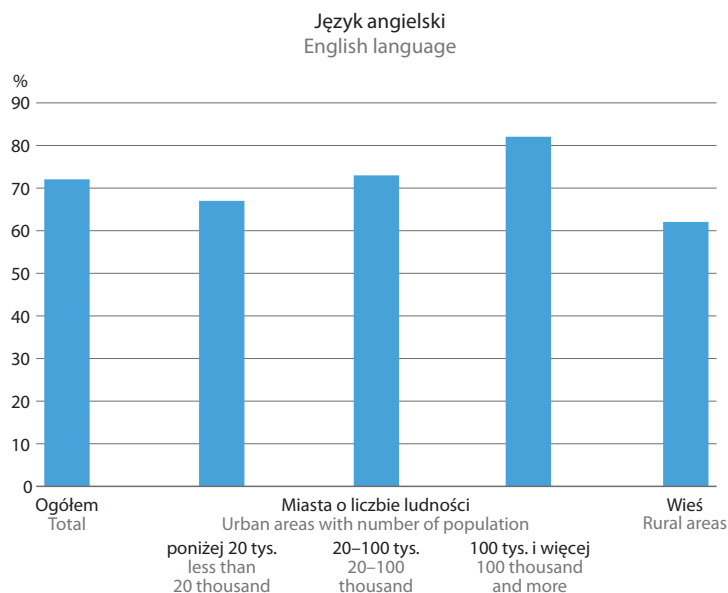


U w a g a. Dane dotyczą uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową.

Ź r ó d ł o: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

N o t e. Data concern pupils without dysfunctions as well as pupils with developmental dyslexion.

S o u r c e: data of the District Commission of Examination in Warsaw.



Na zakończenie każdego etapu edukacji przewidziany jest egzamin sprawdzający efekty kształcenia. Egzaminy organizowane są przez Centralną Komisję Egzaminacyjną wraz z Okręgowymi Komisjami Egzaminacyjnymi we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej. Egzamin ósmoklasisty jest przeprowadzany w formie pisemnej i jest egzaminem obowiązkowym, co oznacza, że każdy uczeń musi do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę.

Do egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w dniach 24–26 maja 2022 r. w województwie mazowieckim przystąpiło 74,0 tys. uczniów, z których większość rozwiązywała arkusz standardowy. Z poszczególnych części egzaminu uzyskali oni jedno z najlepszych wyników w kraju. Uczniowie rozwiązujący standardowy zestaw zadań z języka polskiego uzyskali średnio 64% punktów możliwych do zdobycia (w kraju 60%), a z matematyki – 62% (w kraju 57%). Większość zdających egzamin z języka obcego wybrała język angielski. Uczniowie ci uzyskali średnio 72% punktów możliwych do zdobycia (w kraju 67%).

Najlepsze wyniki z trzech omawianych przedmiotów uzyskali uczniowie w m.st. Warszawie, natomiast najslabsze: z języka polskiego – w powiecie pułtuskim, z matematyki – w makowskim, a z języka angielskiego – w makowskim i zwoleniskim.

At the end of each stage of education, there is an examination checking the learning outcomes. Exams are organised by the Central Examination Board together with District Examination Boards in cooperation with the Ministry of National Education. The eighth grade examination is written and is a compulsory examination, which means that every student must take it in order to complete school.

The eighth grade exam conducted on 24–26 May 2022 year. In Mazowieckie Voivodship, 74.0 thousand students took the exam, most of whom were taking the standard sheet. The eighth graders in each part of the exam obtained one of the best results in the country. Students solving a standard set of tasks in Polish obtained on average 64% of the points possible (60% in the country), and in mathematics – 62% (57% in the country). Most of the foreign language test takers chose the English language. These students obtained on average 72% of the points possible (67% in the country).

The best results from the three discussed subjects were obtained by students in m.st. Warszawa, while the weakest: in Polish – in pułtuski powiat, in mathematics – in makowski and in English – in makowski and zwoleniski.

Szkoły ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe

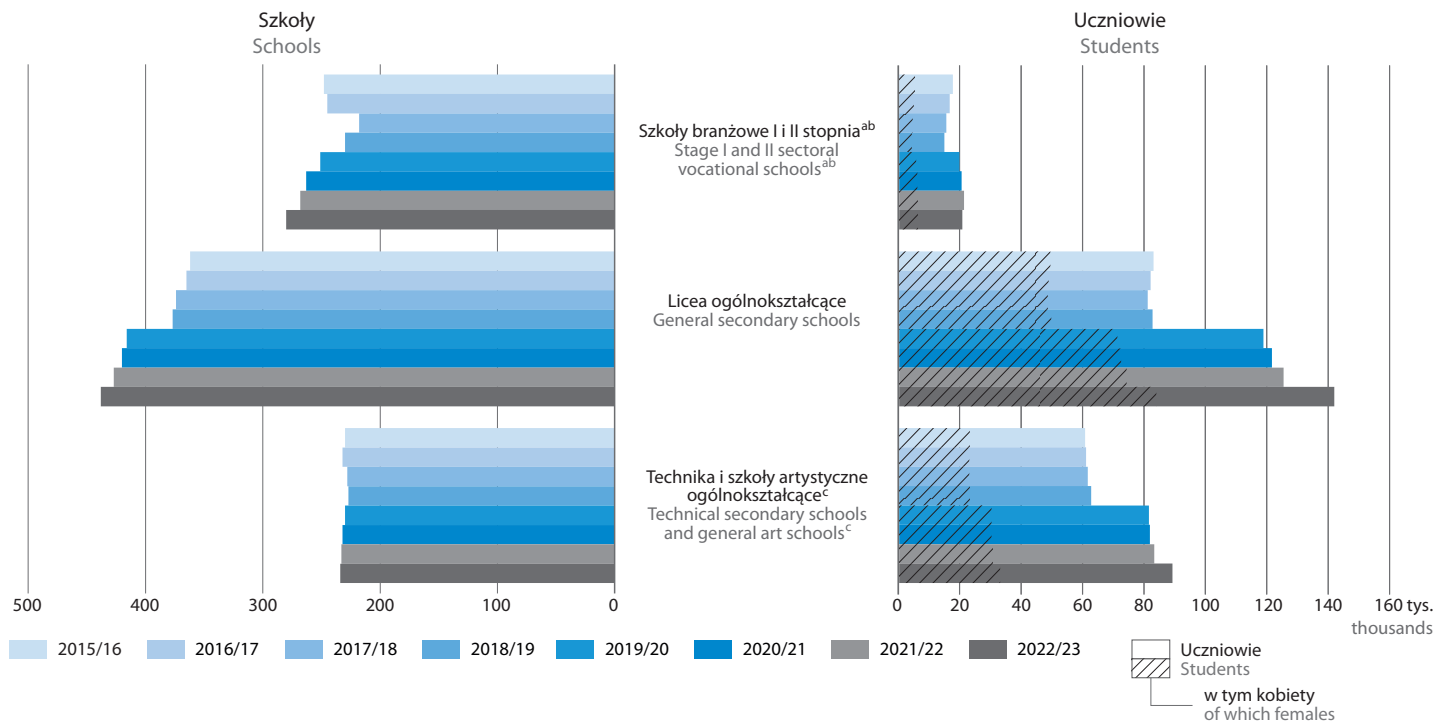
Upper secondary and post-primary schools

		2015/16	2021/22	2022/23
Uczniowie w szkołach Students in schools	specjalnych przysposabiających do pracy special job-training	1452	1786	1788
	branżowych I i II stopnia ^a stage I and II sectoral vocational ^a	16311	19604	19058
	liceach ogólnokształcących general secondary	83082	125421	141940
	technikach technical secondary	59621	81655	87563
	artystycznych ogólnokształcących ^b general art ^b	1215	1666	1678

a W roku szkolnym 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. b Dające uprawnienia zawodowe.
a In the 2015/16 school year, basic vocational schools. b Leading to professional certification.

Szkoły i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

Schools and students of upper secondary and post-primary schools

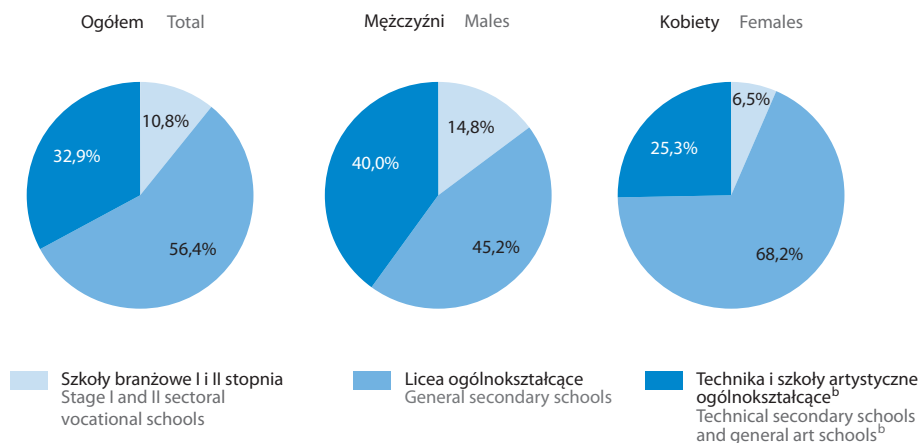


a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe; w latach szkolnych 2017/18 i 2018/19 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. c Dające uprawnienia zawodowe.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools; in 2017/18 and 2018/19 school years including basic vocational school sections. b Including special job-training schools. c Leading to professional certification.

Struktura uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych^a według typów szkół w roku szkolnym 2022/23

Structure of students of first grades of post-primary schools^a by type of schools in the 2022/23 school year



a Bez specjalnych. b Dające uprawnienia zawodowe.
a Excluding special. b Leading to professional certification.

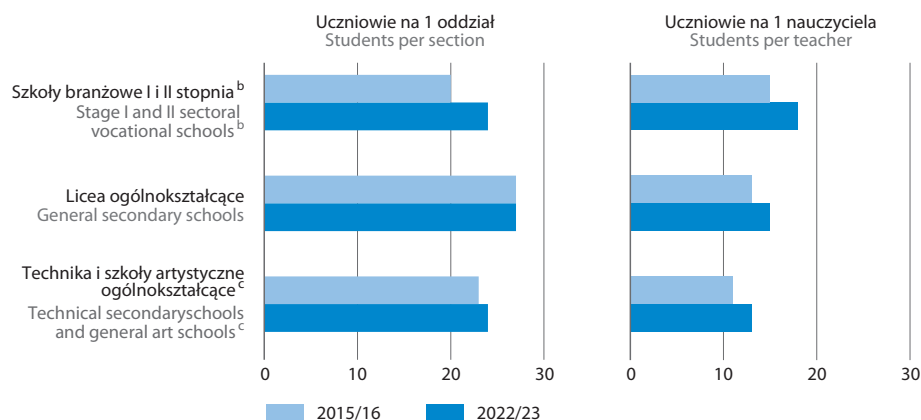
W roku szkolnym 2022/23 w województwie mazowieckim działały 952 szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży. Uczęszczało do nich 252,0 tys. uczniów, tj. o 9,5% więcej niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju o 8,0% więcej). Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 92,1% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia (w kraju 87,6%).

Analizując strukturę uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych (bez szkół specjalnych) według typów szkół można stwierdzić, że wśród absolwentów szkół podstawowych największą popularnością cieszą się licea ogólnokształcące – uczęszcza do nich ponad połowa ogółu pierwszoklasistów. Na drugim miejscu znajdują się technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne, które w roku szkolnym 2022/23 wybrało prawie 33% absolwentów szkół podstawowych.

Preferowanie przez młodzież liceów ogólnokształcących znajduje odzwierciedlenie we współczynnikach skolaryzacji dla poszczególnych typów szkół ponadpodstawowych. [patrz tablica na str. 53]

Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych^a

Selected indices concerning teaching conditions in upper secondary and post-primary schools^a



a Bez specjalnych. b W roku szkolnym 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. c Dające uprawnienia zawodowe.
a Excluding special. b In the 2015/16 school year, basic vocational schools. c Leading to professional certification.

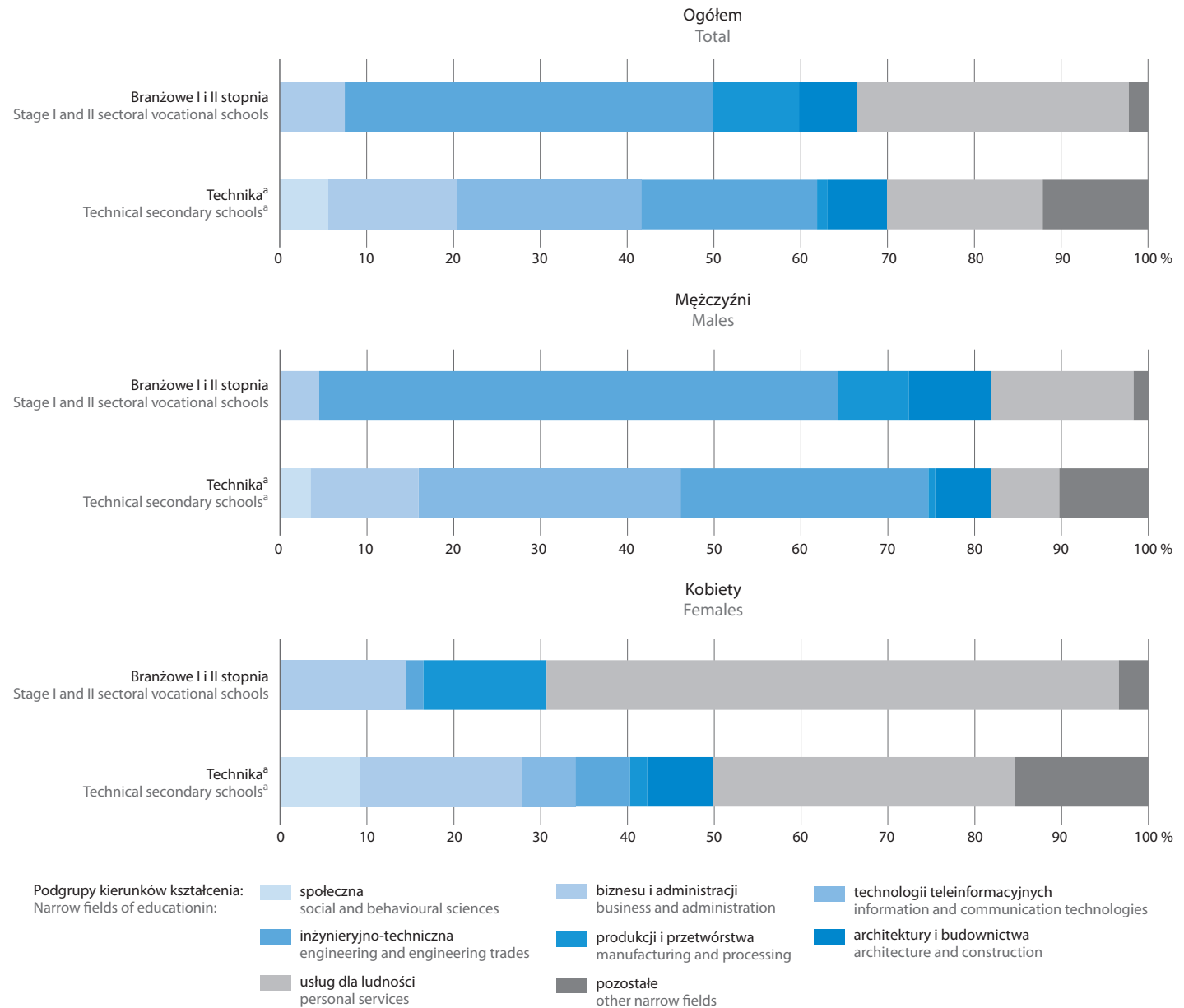
In the 2022/23 school year, there were 952 post-primary schools for youth in Mazowieckie Voivodship. 252.0 thousand students attended them, i.e. 9.5% more than in the previous school year (8.0% more in the country). The most popular were those schools that gave the possibility of obtaining a certificate of secondary education, and thus continuing education at higher education institutions. 92.1% of the total number of students at this level of education studied in these schools (87.6% in the country).

Analysing the structure of students in the first grades of post-primary schools (excluding special schools) by type of schools, it can be concluded that general secondary schools are the most popular among primary school graduates – more than half of all first-graders attend them. Second place is occupied by technical and general art schools, which were chosen by almost 33% of primary school graduates in the 2022/23 school year.

The youth's preference for general secondary schools is reflected in the enrolment rates for individual types of secondary schools. [see table on page 53]

Struktura uczniów szkół zawodowych według grup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2022/23

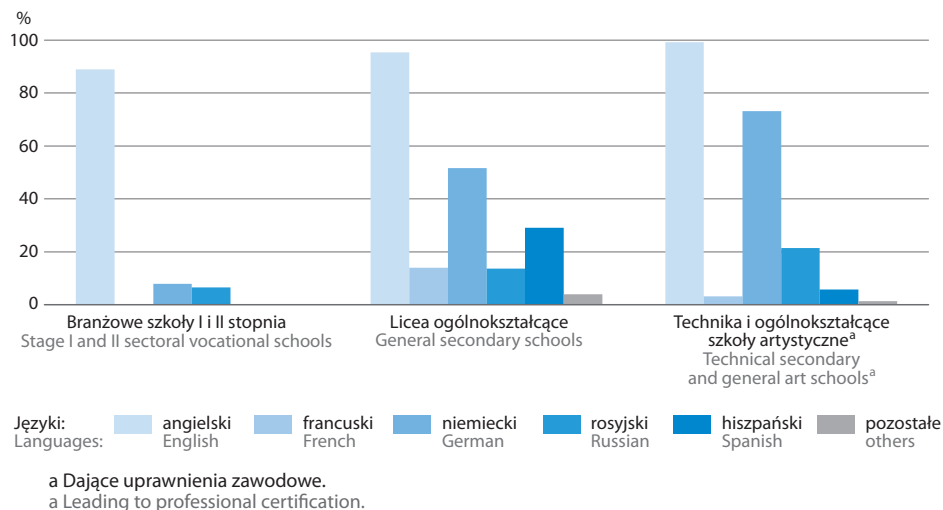
Structure of students of vocational schools by fields of education in the 2022/23 school year



^a Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
^a Including general art schools leading to professional certification.

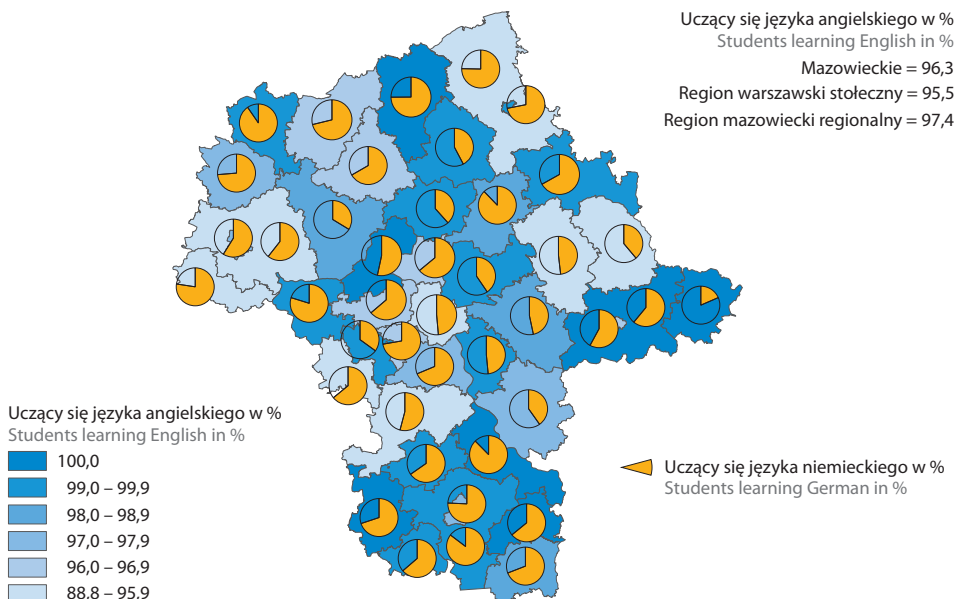
Odsetek uczniów szkół ponadpodstawowych uczących się języków obcych w ramach zajęć obowiązkowych w roku szkolnym 2022/23

Share of students of post-primary schools learning foreign languages within obligatory classes in the 2022/23 school year



Uczący się języków obcych w szkołach ponadpodstawowych w roku szkolnym 2022/23

Students learning foreign languages in post-primary schools in the 2022/23 school year



W województwie mazowieckim najwięcej uczniów szkół zawodowych kształciło się w zawodach zaliczanych do kierunków inżynieryjno-technicznych oraz usług dla ludności. Wśród uczniów szkół branżowych I i II stopnia mężczyźni najczęściej kształcili się na kierunkach z grupy inżynieryjno-technicznej (59,8%), a w technikum z grupy technologii teleinformatycznych (30,2%). Kobiety – zarówno w szkołach branżowych, jak i technikum – najczęściej wybierały zawody z grupy usług dla ludności (66,0% w szkołach branżowych i 34,9% w technikum).

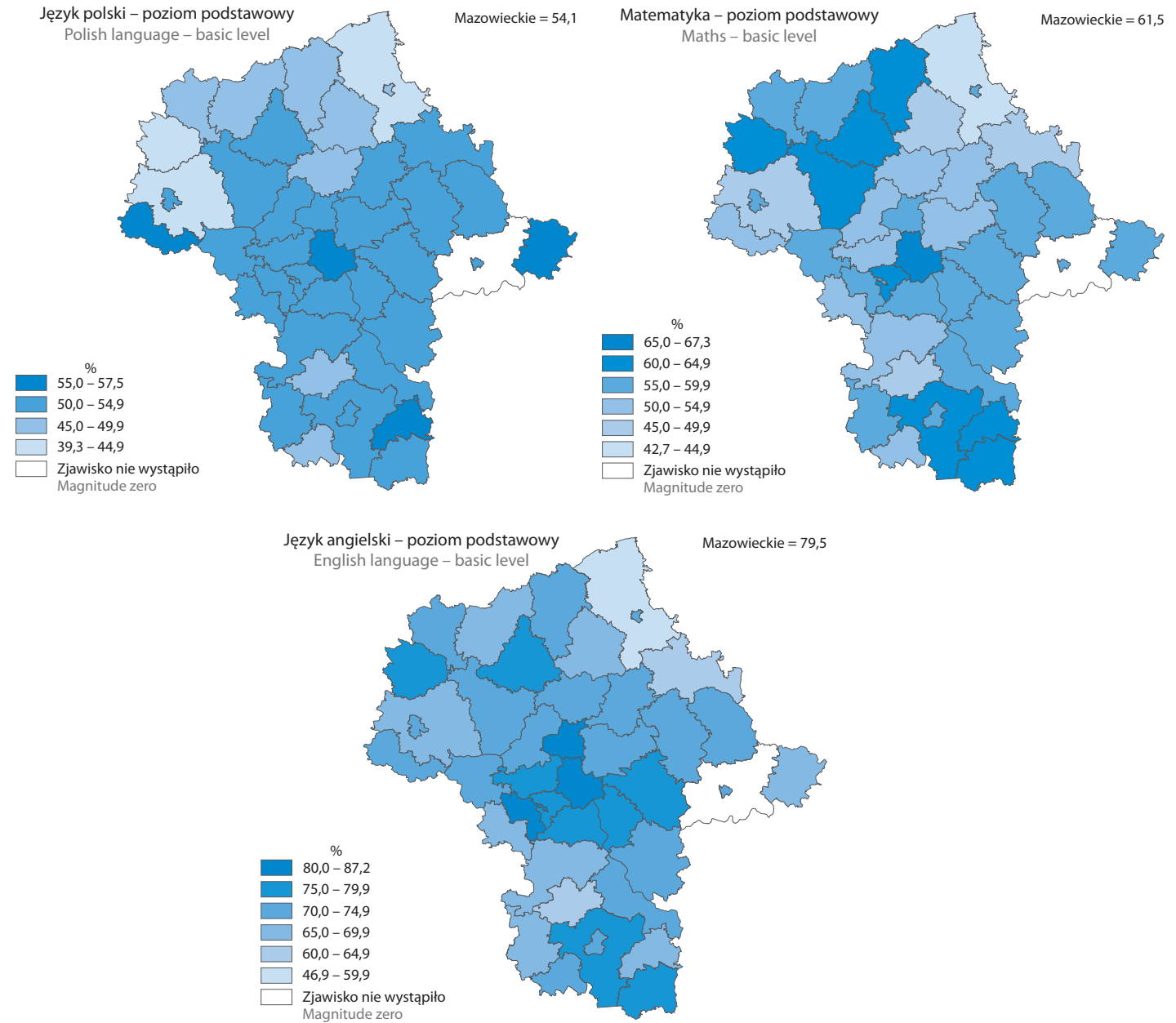
W szkołach ponadpodstawowych najbardziej powszechnym językiem obcym nauczonym w ramach zajęć obowiązkowych jest angielski, a na drugim miejscu niemiecki. W roku szkolnym 2022/23 języka angielskiego w zależności od typu szkoły uczyło się od 88,9 do 99,2% ogółu uczniów, a niemieckiego od 7,9 do 73,2%. W powiatach: kozienickim, łosickim, nowodworskim, przasnyskim, przysuskim, siedleckim i zwolenckim 100% młodzieży uczyło się obowiązkowo języka angielskiego. Języka niemieckiego najczęściej uczniów uczyło się w powiecie żuromińskim (90,4%).

In Mazowieckie Voivodship, the greatest number of students of vocational schools was educated in the fields of engineering and technical narrow fields and services for the population. Among students of stage I and II sectoral vocational schools, men most often studied in the engineering and technical group (59.8%), and in technical schools from the ICT group (30.2%). Women – both in sectoral vocational schools and technical schools – most often chose occupations from the group of services for the population (66.0% in sectoral vocational schools and 34.9% in technical schools).

In post-primary schools, the most common foreign language taught as part of compulsory education is English, followed by German. In the 2022/23 school year, English was learned, depending on the type of school, from 88.9% to 99.2% of all students, and German from 7.9% to 73.2%. In the following powiats: kozienicki, łosicki, nowodworski, przasnyski, przysuski, siedlecki and zwolencki, 100% of youth studied English on a compulsory basis. The greatest number of students learned the German language in żuromiński powiat (90.4%).

Średnie wyniki pisemnego egzaminu maturalnego z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w w 2022 r.

Average results of Polish language, maths and English language written exam in 2022



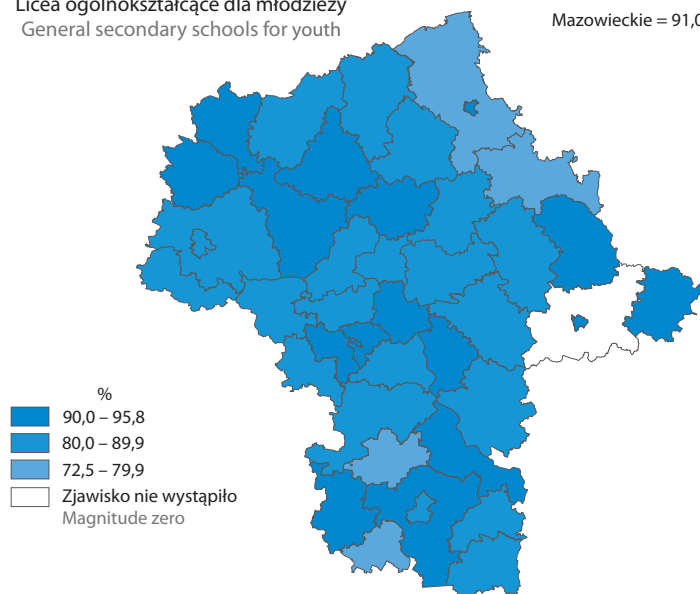
Źródło: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.
Source: data of the District Commission of Examination in Warsaw.

Odsetek absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości w 2022 r.

Share of graduates of upper secondary schools who have received general certificate of secondary education in 2022

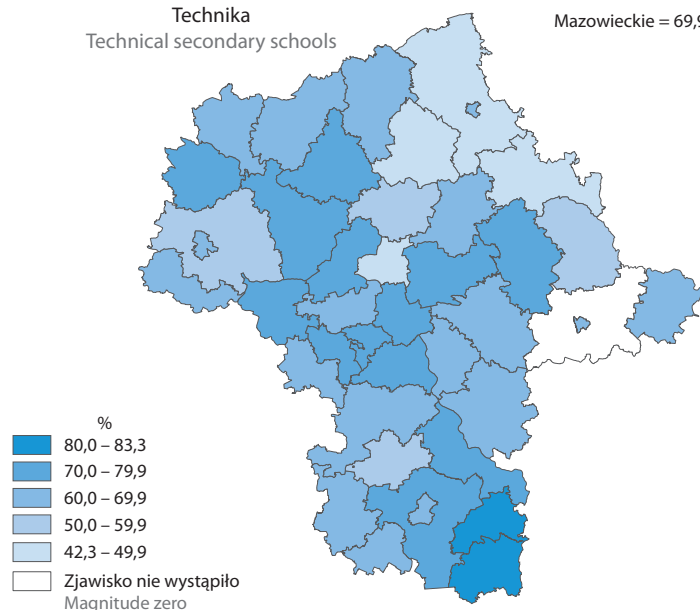
Licea ogólnokształcące dla młodzieży
General secondary schools for youth

Mazowieckie = 91,0



Technika
Technical secondary schools

Mazowieckie = 69,9



Źródło: na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.
Source: based on data of the District Commission of Examination in Warsaw.

Wszyscy absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2022 r., obowiązkowo przystępowali do egzaminu maturalnego w części pisemnej z języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka obcego nowożytnego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w 2022 r. nie był przeprowadzany egzamin maturalny z przedmiotów obowiązkowych oraz przedmiotów dodatkowych w części ustnej. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych obowiązkowo przystępowali również do egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym, a w przypadku języków obcych nowożytnych – na poziomie rozszerzonym albo dwujęzycznym.

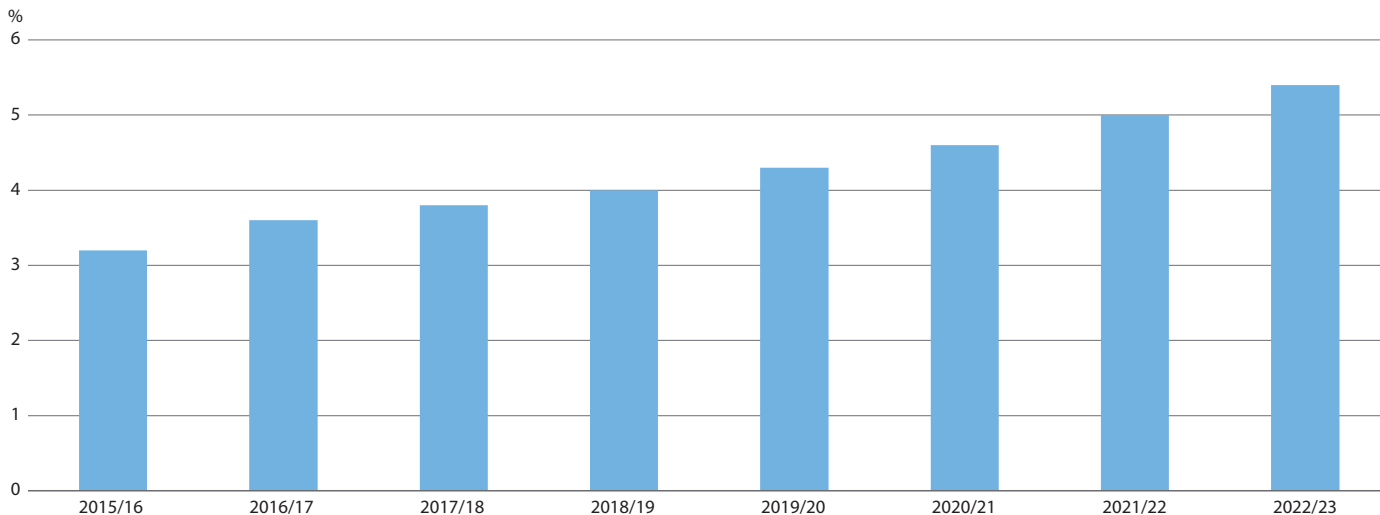
Według danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w województwie mazowieckim w maju 2022 r. do egzaminu maturalnego z wszystkich przedmiotów obowiązkowych przystąpiło ponad 43 tys. absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2021/22. Spośród ogółu zdających w terminie głównym, świadectwo dojrzałości uzyskało 81,9% abiturientów (w kraju 78,2%). Podobnie jak w kraju wyższy odsetek odnotowano w liceach ogólnokształcących niż w technikach.

All graduates who graduated from school in 2022 must take the matriculation exam in the written part in: Polish, mathematics and a selected modern foreign language. Pursuant to the Regulation of the Minister of National Education of 20 March 2020 on special solutions, during the temporary limitation of the functioning of the education system units in connection with the prevention, counteraction and combating COVID-19, in 2022 the matriculation exam in compulsory subjects and additional subjects in the oral part was not carried out. Graduates of post-primary schools must also take the matriculation exam in a selected subject at the advanced level, and in the case of modern foreign languages – at the advanced or bilingual level.

According to the data of the District Examination Commission in Warszawa in Mazowieckie Voivodship, in May 2022, above 43 thousand graduates of upper secondary schools from the 2021/22 school year took the matriculation examination in all compulsory subjects. 81.9% of graduates (78.2% in the country) obtained their certificate of secondary education on time. Similarly to the country, a higher percentage was recorded in general secondary schools than in technical secondary schools.

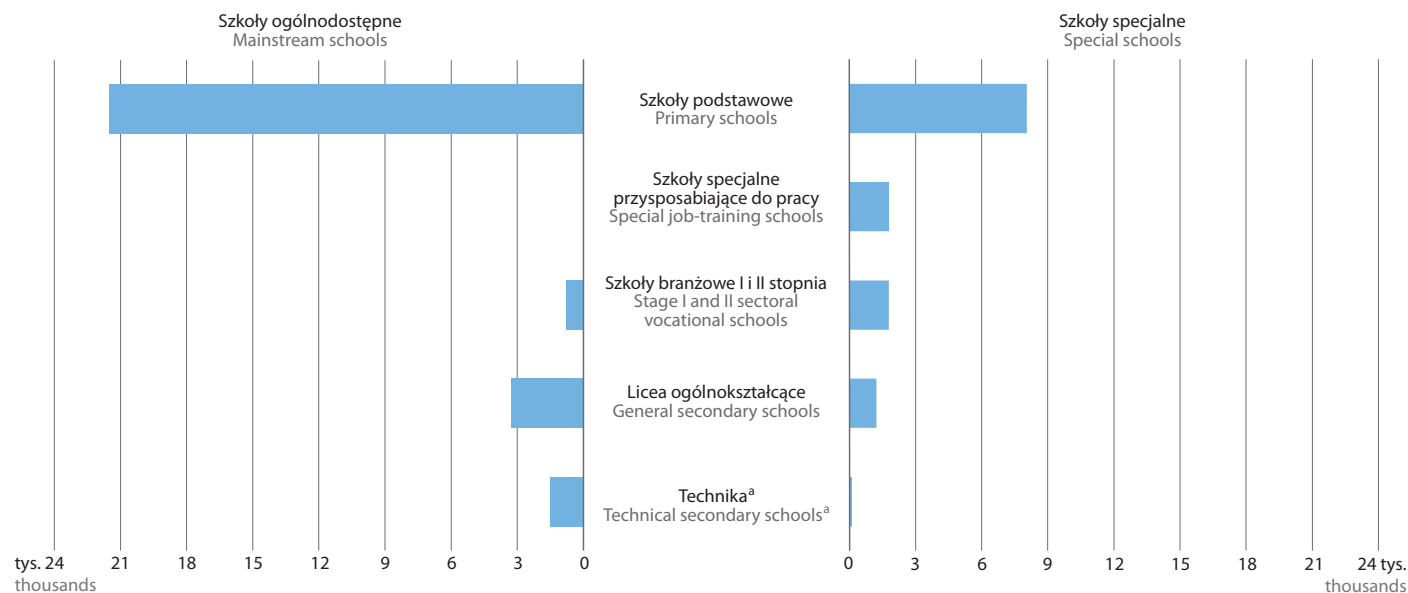
Udział uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych i specjalnych w ogólnej liczbie uczniów w szkołach

Share of students with special educational needs in mainstream and special schools in the total number of students in schools



Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych i specjalnych w roku szkolnym 2022/23

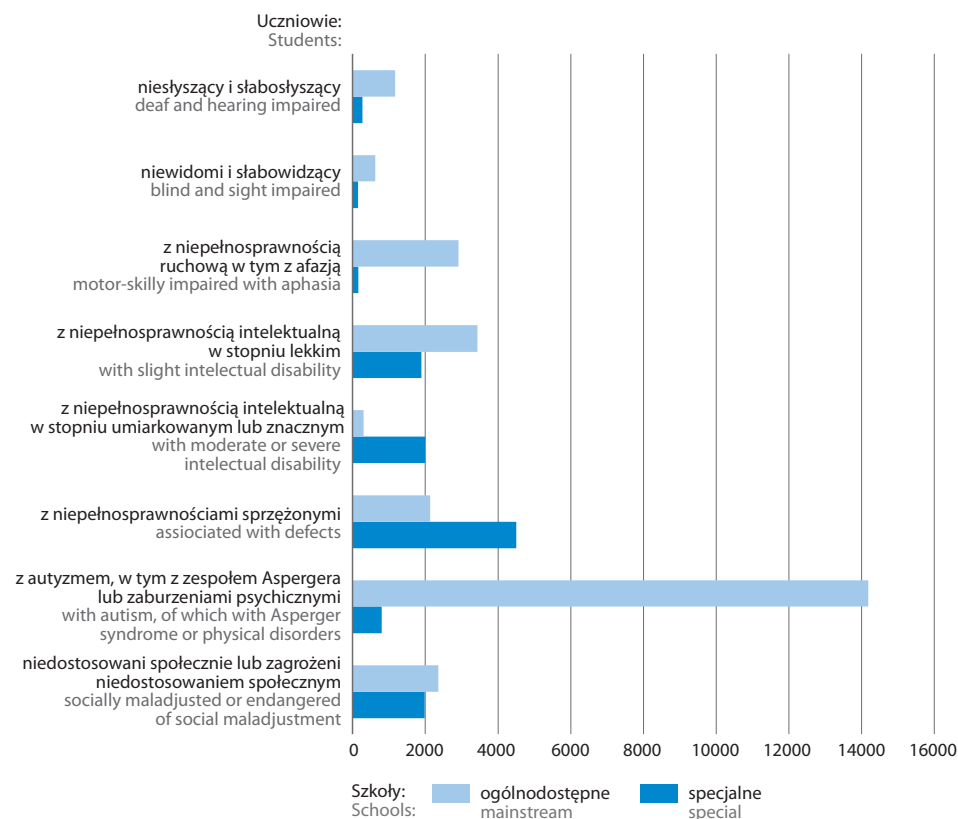
Students with special educational needs in mainstream and special schools in the 2022/23 school year



^a Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
^a Including general art schools leading to professional certification.

Uczniowie z niepełnosprawnościami oraz niedostosowani społecznie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi^a w roku szkolnym 2022/23

Disabled and socially maladjusted students with special educational needs^a in 2022/23 school year



^a Bez uczniów, którzy na dzień 30 września 2022 r. nie dostarczyli orzeczenia.

^a Excluding students who did not provide a certificate as of 30 September 2022.

Kształcenie specjalne organizowane jest dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, i może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne (na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej) odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych lub w szkołach ogólnodostępnych, w których tworzone są oddziały: specjalne, integracyjne, ogólnodostępne, oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą.

W roku szkolnym 2022/23 we wszystkich typach szkół uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi stanowili 5,4% ogółu uczniów (w roku szkolnym 2015/16 – 3,2%). W kraju udział ten wyniósł 4,6%. W szkołach podstawowych uczniowie ci stanowili 6,0%, a w szkołach ponadpodstawowych – 4,2%. Większość (blisko 57%) uczniów kontynuujących kształcenie specjalne na poziomie ponadpodstawowym uczęszczała do szkół zawodowych, przy czym 24,3% do szkół branżowych I stopnia (łącznie ze szkołami branżowymi II stopnia), 17,1% do specjalnych szkół przysposabiających do pracy, a do techników 15,5%; do liceów ogólnokształcących uczęszczało 43,1%.

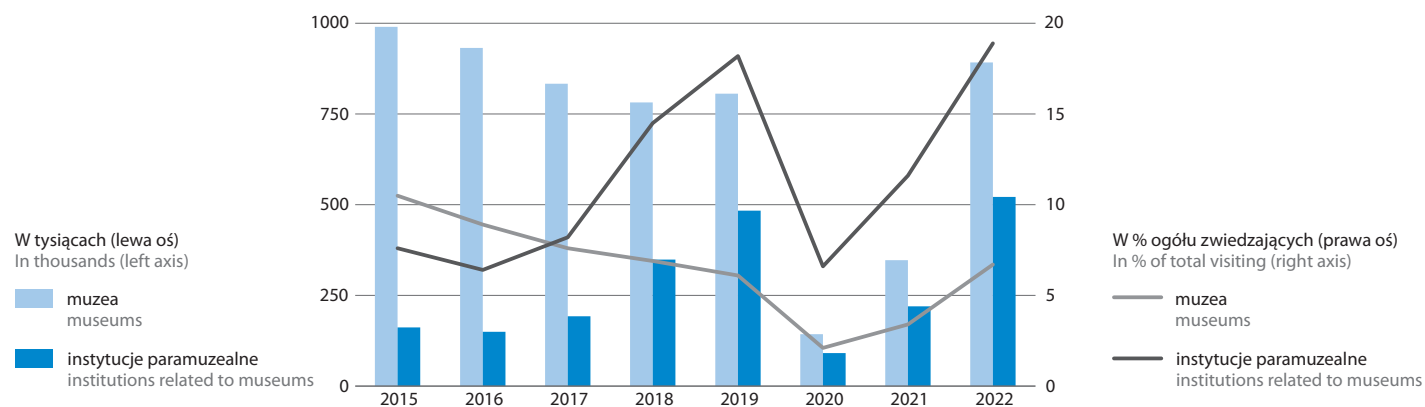
Special education is organised for children and youth with special educational needs, including disabled children and youth, and may be implemented in the school system or on an individual basis. Special education (at the level of primary and post-primary schools) takes place in special schools that function independently or in mainstream schools, where special, integration and mainstream departments are created, as well as in special education care centres, other educational institutions or health care units.

In the 2022/23 school year, in all types of schools, students with special educational needs accounted for 5.4% of the total number of students (in the 2015/16 school year – 3.2%). In Poland, this share amounted to 4.6%. In primary schools, these students accounted for 6.0%, and in post-primary schools – 4.2%. The majority (nearly 57%) of students continuing special education at post-primary level attended vocational schools, with 24.3% attending stage I sectoral vocational schools (including stage II sectoral vocational schools), 17.1% special job training schools, and technical secondary schools 15.5%; 43.1% attended general secondary schools.

Dzieci i młodzież korzystający z oferty instytucji kultury

Children and youth using cultural institutions

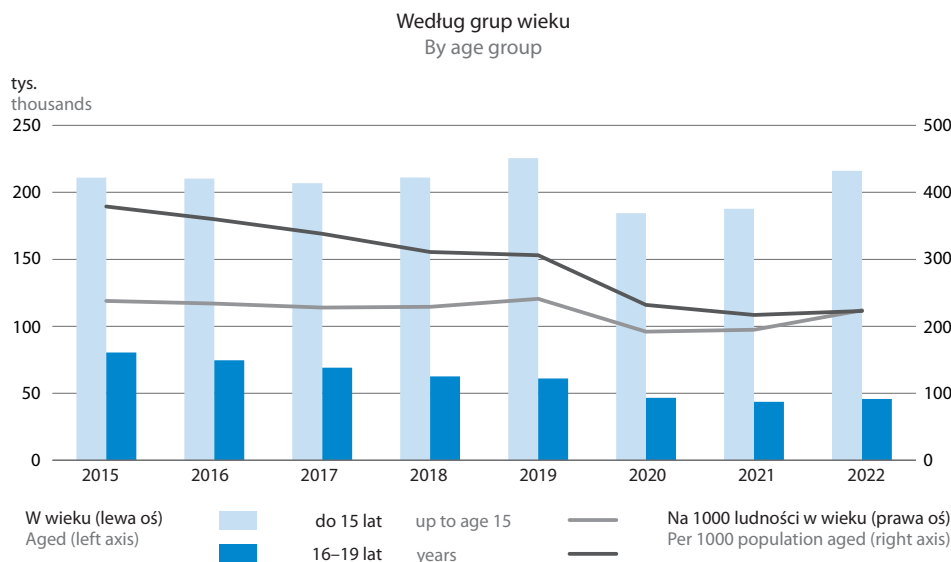
		2015	2021	2022
Zwiedzający muzea ^a Museum visitors ^a		990262	347144	892199
Uczestniczący w lekcjach muzealnych ^b Participants in museum classes ^b		527438	222400	614634
Zwiedzający instytucje paramuzealne ^a Visitors to institutions related to museums ^a		161467	219785	521618
Uczestniczący w lekcjach w instytucjach paramuzealnych ^b Participants in classes in institutions related to museums ^b		16126	37562	65564
Czytelnicy bibliotek publicznych Public library borrowers	dzieci w wieku do 15 lat children up to age 15	211045	187721	216038
	młodzież w wieku 16–19 lat youth at age 16–19	80457	43599	45827

Zwiedzający^a muzea i instytucje paramuzealneMuseum and institutions related to museums visitors^a

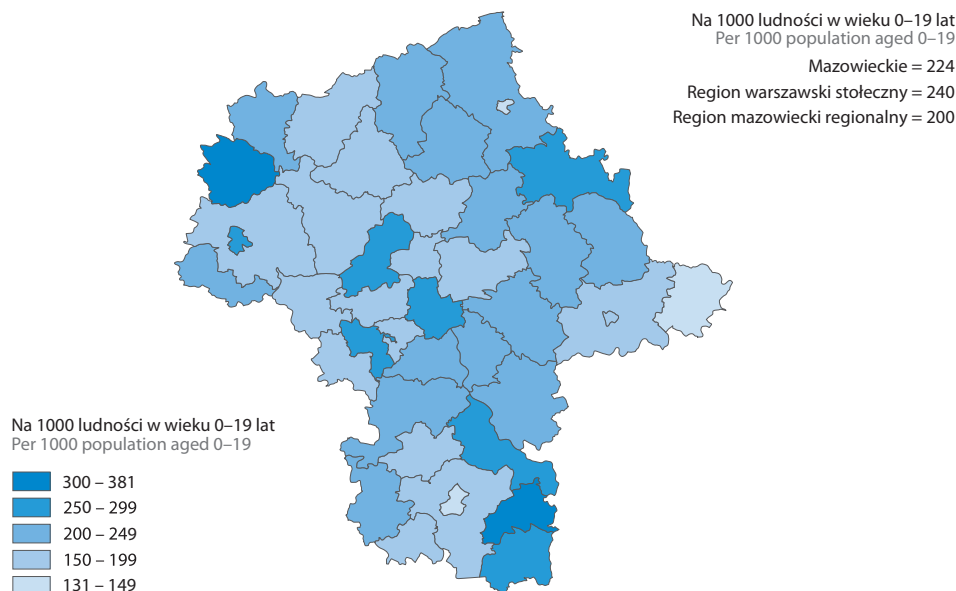
a W zorganizowanych grupach. b W latach 2021 i 2022 łącznie z uczestnikami warsztatów.
a In organised groups. b. In 2021 and 2022, including workshop participants.

Dzieci i młodzież będący czytelnikami bibliotek publicznych

Children and youth who are public library users



W 2022 r. – w wieku do 19 lat
In 2022 – aged up to 19



W 2022 r. działało 946 bibliotek publicznych i ich filii, w tym 61 filii dla dzieci. Liczba czytelników bibliotek publicznych w wieku do 19 lat wyniosła 261,9 tys. i zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r. o 10,2%, przy czym liczba dzieci w wieku do 15 lat aktywnie wypożyczających była większa o 2,4%, a w wieku 16–19 lat mniejsza o 43,0%. W porównaniu z 2021 r. czytelników w wieku do 19 lat było więcej o 13,2%. Młodzi czytelnicy stanowią ok. 1/3 ogólnej ich liczby; w 2022 r. w mazowieckim było to 31,2%, w Polsce 34,8%.

W 2022 r. w województwie mazowieckim było 140 muzeów i oddziałów muzealnych, a udostępnione przez nie wystawy obejrzało w zorganizowanych grupach 892,2 tys. młodzieży szkolnej, tj. mniej o 9,9% niż 7 lat wcześniej, ale ponad 2,5-krotnie więcej niż przed rokiem. Z oferty edukacyjnej muzeów adresowanej do przedszkoli, szkół, świetlic w formie lekcji muzealnych i warsztatów skorzystało 614,6 tys. dzieci i młodzieży.

Młodzież korzystała także z oferty instytucji paramuzealnych (np. ogrodów zoologicznych, botanicznych). Placówki te odwiedziło w zorganizowanych grupach 521,6 tys. młodzieży szkolnej. Było to ponad 3-krotnie więcej niż w 2015 r. i ponad 2-krotnie więcej niż rok wcześniej. W lekcjach muzealnych zorganizowanych przez te instytucje wzięło udział 65,6 tys. osób.

In 2022, there were 946 public libraries and their branches, including 61 branches for children. The number of library users of public libraries up to 19 years old amounted to 261.9 thousand and decreased compared to 2015 by 10.2%, while the number of children up to 15 years of age actively borrowing was larger by 2.4%, and those aged 16–19 by 43.0%. Compared to 2021, there were 13.2% less library users aged up to 19. Young library users constitute about 1/3 of their total number; in 2022, in Mazowieckie Voivodeship it was 31.2%, and in Poland 34.8%.

In 2022, there were 140 museums and museum branches in the Voivodeship, and the exhibitions they made available were visited in organised groups by 892.2 thousand school youth, i.e. less by 9.9% than 7 years earlier, but more than 2.5 times more than a year ago. 614.6 thousand children and youth took advantage of the educational offer of museums, organised in the form of museum classes and workshops.

Young persons also took advantage of the offers of para-museum institutions (e.g. zoos, botanical gardens). These facilities were visited by 521.6 thousand school children in organised groups. It was over 3 times more than in 2015 and over 2 times more than the year before. 65.6 thousand persons took part in museum classes organised by these institutions.

Aktywność sportowa dzieci i młodzieży

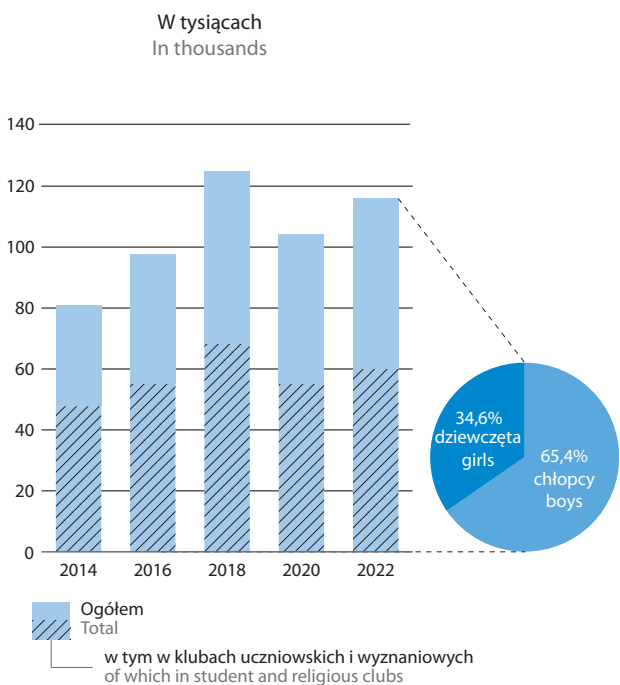
Sport activity of children and youth

Dane za lata 2020 i 2022 opracowano wykorzystując estymację bezpośrednią z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
Data for 2020 and 2022 were compiled using direct estimation including imputation for units which refused to participate in the survey.

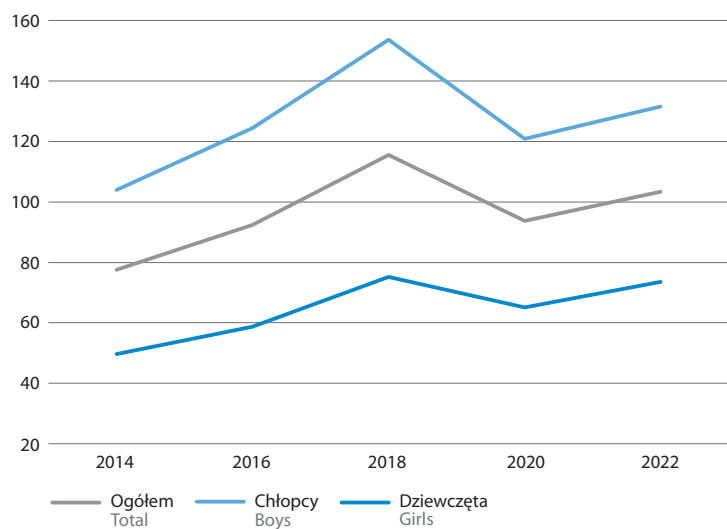
	2014	2020	2022
Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych Persons practising sport up to 18 years of age in sports clubs	80841	104146	115790
na 1000 ludności tej grupy wieku per 1000 population of this age group	78	95	103
chłopcy boys	55653	68943	75673
dziewczęta girls	25188	35203	40117

Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych

Persons practising sport up to 18 years of age in sports clubs

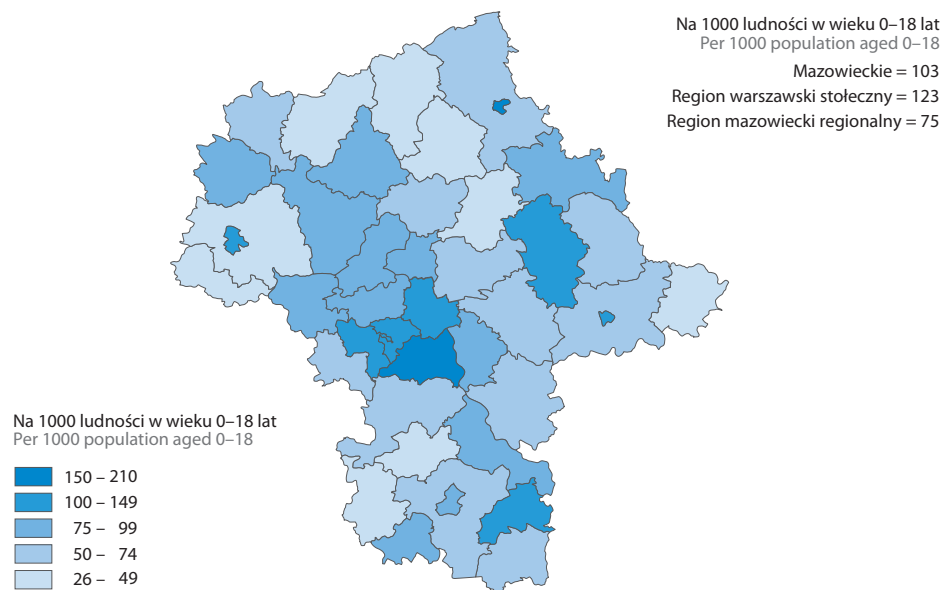


Na 1000 ludności danej płci i grupy wieku
Per 1000 population of given sex and age group



Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych w 2022 r.

Persons practising sport up to 18 years of age in sports clubs in 2022

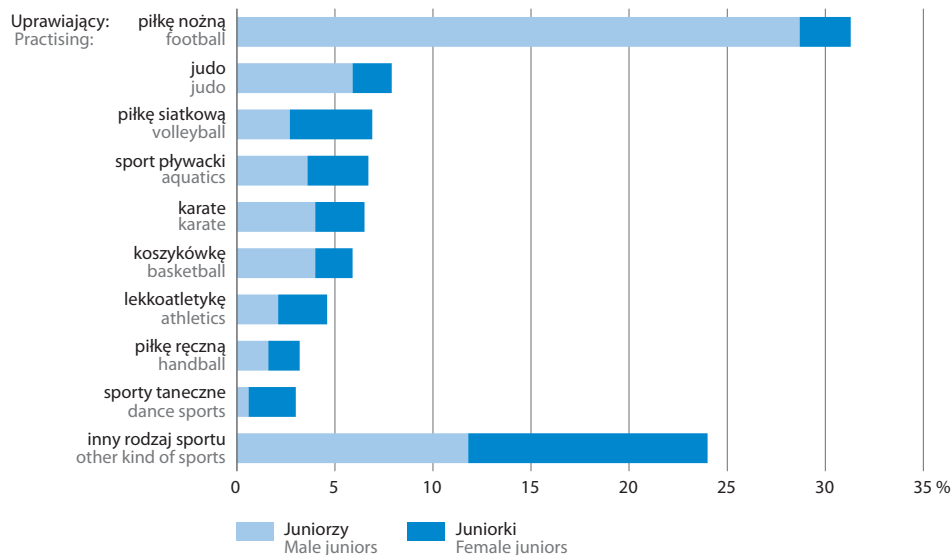


Jednym ze sposobów aktywnego spędzania czasu wolnego jest sport. W 2022 r. w województwie mazowieckim działało 1457 klubów sportowych, w których ćwiczyło 115,8 tys. osób w wieku do 18 lat, tj. 10,3% ogółu tej populacji (w Polsce 10,8%). Sportem bardziej interesują się chłopcy niż dziewczęta; w 2022 r. spośród ogółu chłopców aktywnie uprawiało sport 13,2%, a spośród ogółu dziewcząt – 7,4%. Dzieci i młodzież stanowiły blisko 3/4 ogólnej liczby ćwiczących w klubach sportowych – w 2022 r. w województwie było to 73,1%, w kraju – 71,0%.

W 2022 r. w 2413 sekcjach sportowych poszczególne rodzaje sportu trenowało 122,3 tys. juniorów i junierek, przy czym osoby uprawiające kilka rodzajów sportu są liczone wielokrotnie. Najwięcej juniorów trenowało piłkę nożną (44,2%), a najwięcej junierek – siatkówkę (11,9%). Dziedziny sportu zdominowane przez chłopców to, poza piłką nożną, m.in. sport motorowy, rugby, zapasy i szachy, a najbardziej sfeminizowane – cheerleading, jeździectwo, gimnastyka, akrobatyka, sporty taneczne. Dziedziny sportu, w których obserwuje się największą równowagę płci trenujących to sporty siłowe (fitness, kulturystyka) oraz piłka ręczna.

Juniorzy i juniorki według dziedzin sportu w 2022 r.

Juniors by sports fields in 2022



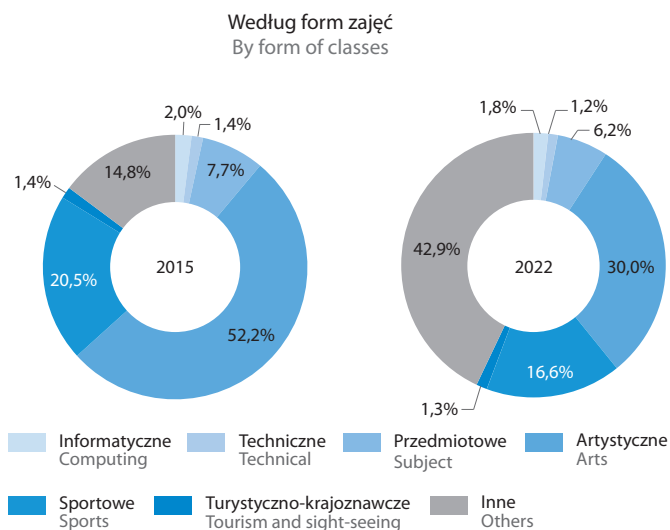
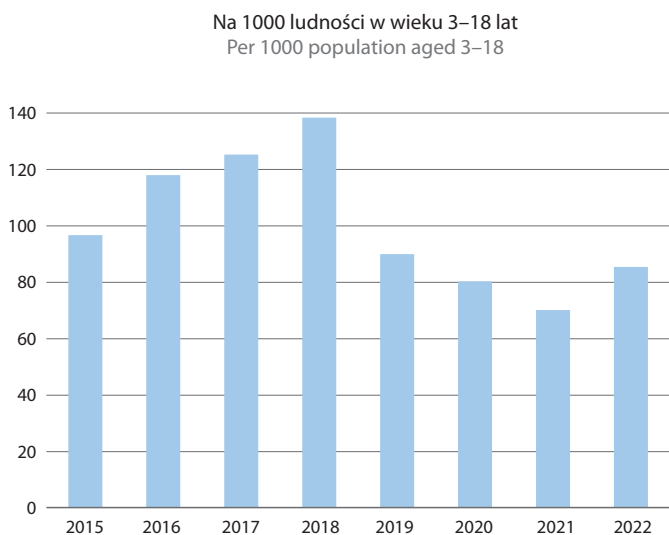
One of the ways of spending free time actively is sport. In 2022, 1457 sports clubs were operating in Mazowieckie Voivodship, with 115.8 thousand participants up to 18 years of age, i.e. 10.3% of the total of this population (10.8% in Poland). Boys are more interested in sport than girls; in 2022, 13.2% of all boys were actively involved in sports, and 7.4% of all girls. Children and youth account for almost 3/4 of the total number of persons practicing in sports clubs – in 2022, it was 73.1% in the Voivodship, and 71.0% in the country.

In 2022, 122.3 thousand juniors trained in 2413 sports sections, with persons practicing several types of sports being counted multiple times. Most junior boys trained football (44.2%), and most junior girls trained volleyball (11.9%). Fields of sport dominated by boys include, apart from football, motor sports, rugby, wrestling and chess, and the most feminised ones – cheerleading, horse riding, gymnastics, acrobatics, dance sports. The areas of sport in which the greatest gender balance is observed are strength sports (fitness, bodybuilding) and handball.

Zajęcia pozaszkolne dzieci i młodzieży

Extracurricular activities of children and youth

	2015	2021	2022
Uczestnicy kół zainteresowań w placówkach wychowania pozaszkolnego ^a Participants in extracurricular activities in extracurricular education institutions ^a	84936	66736	82200
Dzieci i młodzież szkolna w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach: School children and youth in centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres:			
członkowie grup artystycznych members of artistic groups	18580	13578	14292
członkowie kół/klubów/sekcji members of groups/clubs/sections	30980	33667	43551
absolwenci kursów graduates of courses	6202	6884	6215

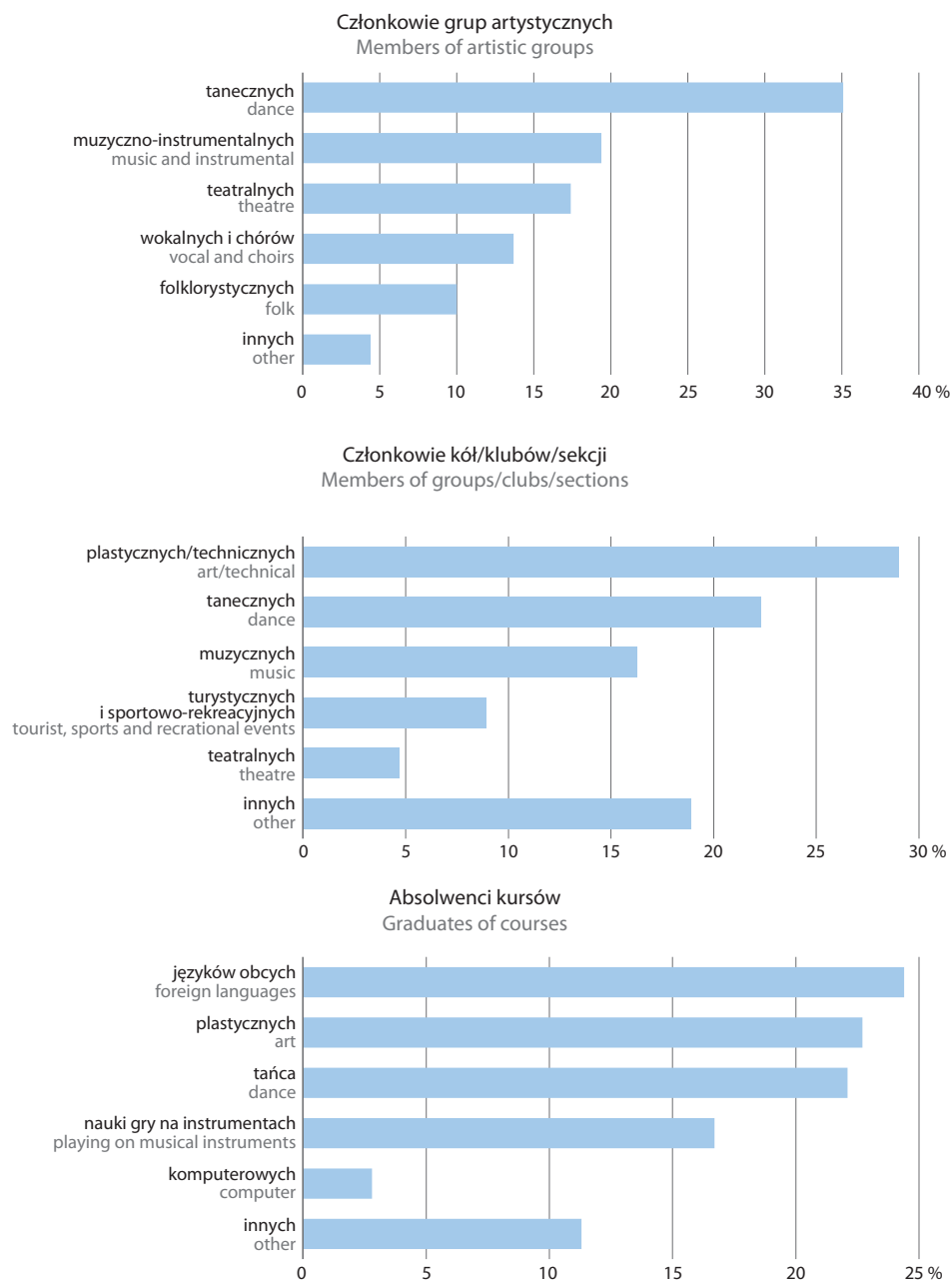
Uczestnicy kół zainteresowań w placówkach wychowania pozaszkolnego^aParticipants in extracurricular activities in extracurricular education institutions^a

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 października roku poprzedzającego rok badany do 30 listopada roku badanego.

^a Regularly participating in the work of the groups in the period from 1 October of the year preceeding the surveyed year to 30 November of the surveyed year.

Dzieci i młodzież szkolna w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w 2022 r.

School children and youth in centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres in 2022



Działalność ukierunkowaną na pozaszkolną pracę z dziećmi i młodzieżą prowadzą m.in. placówki oświatowo-wychowawcze, takie jak: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogrody jordanowskie i inne placówki o charakterze specjalistycznym (artystyczne, politechniczne, naukowe itp.). W 2022 r. w różnych formach zajęć prowadzonych przez te jednostki uczestniczyło 82,2 tys. dzieci i młodzieży (o 3,2% mniej niż w 2015 r.), w tym 24,6 tys. w zajęciach artystycznych, a 13,6 tys. w zajęciach sportowych.

Aktywny udział w działalności kulturalnej umożliwiają centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice, których oferta skierowana jest do społeczności lokalnych. W 2022 r. na terenie województwa funkcjonowało 301 takich instytucji. W prowadzonych przez nie amatorskich grupach artystycznych swoje zainteresowania rozwijało 14,3 tys. dzieci i młodzieży szkolnej (62,1% wszystkich członków), a w kołach/klubach/sekcjach – 43,6 tys. (odpowiednio 52,6%). Kursy organizowane przez wspomniane placówki ukończyło 6,2 tys. dzieci i młodzieży (65,1%). W porównaniu z 2015 r. dzieci i młodzieży szkolnej korzystających z oferty wymienionych instytucji było o 14,9% więcej, a w stosunku do 2021 r. o 18,3%.

Activities focused on extracurricular work with children and youth are carried out, among others, by educational institutions, such as: youth centres, cultural establishments for youth, extracurricular interest groups, interschool sports centers, Jordan's gardens and other specialist establishments (artistic, polytechnic, scientific, etc.). In 2022, 82.2 thousand children and youth participated in various forms of activities conducted by these units (3.2% less than in 2015), including 24.6 thousand in artistic classes and 13.6 thousand in sports activities.

Active participation in cultural activities is possible thanks to centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres the offer of which is addressed to local communities. In 2022, 301 such institutions operated in the Voivodship. In their amateur artistic groups, 14.3 thousand children and youth (62.1% of all members) developed their interests, and in groups/clubs/sections – 43.6 thousand (52.6% respectively). 6.2 thousand children and youth (65.1%) completed the courses organised by the above-mentioned institutions. Compared to 2015, primary and secondary school students using the offer of these institutions were 14.9% more, and compared to 2021, 18.3% less.

Wypadki. Zagrozenia
Accidents. Threats

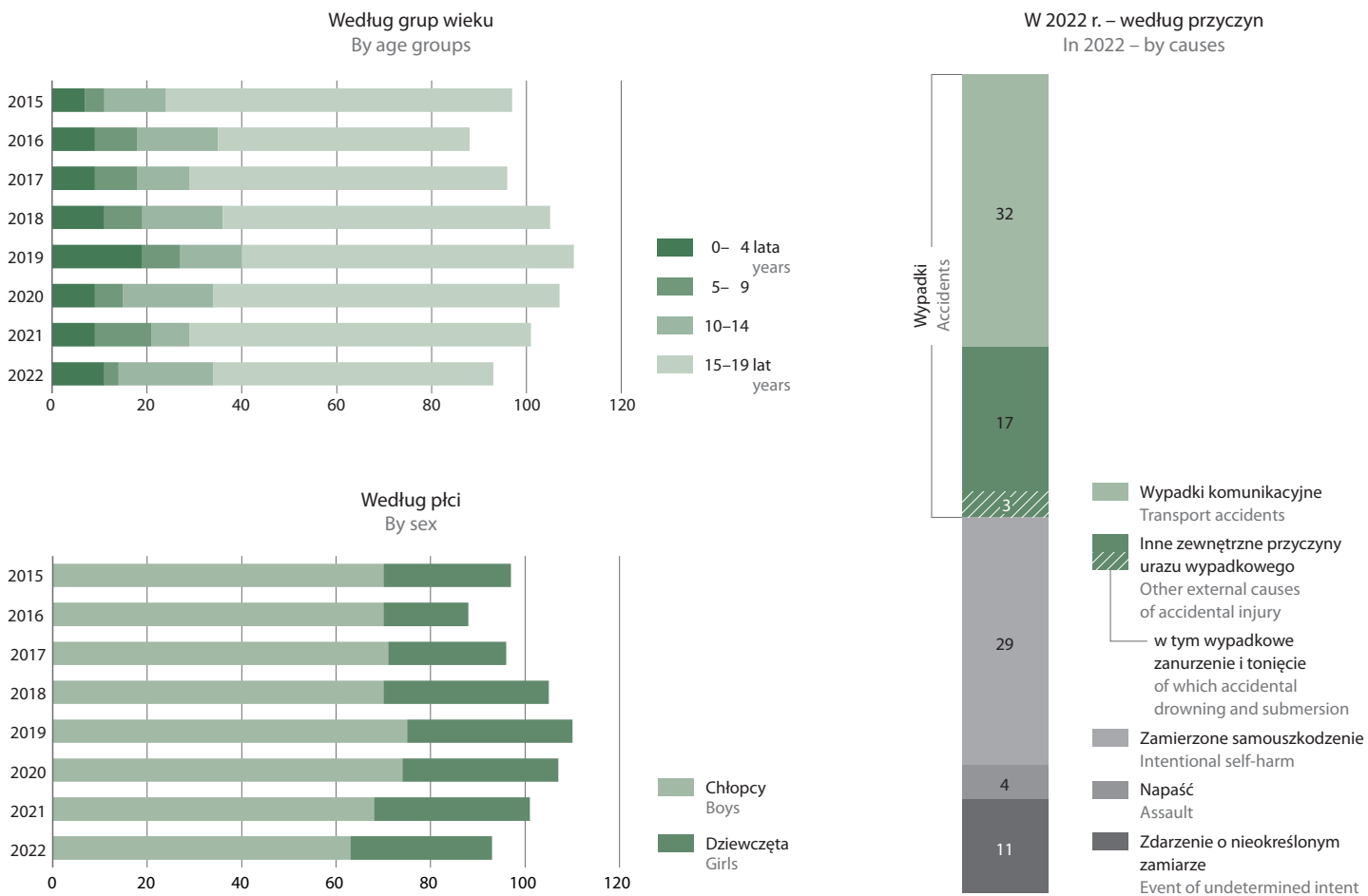
Zgony dzieci i młodzieży spowodowane przyczynami zewnętrznymi

Deaths of children and youth due to external causes

	2015			2021			2022		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			na 100 tys. ludności tej grupy wieku per 100 thousand population of this age group					
Zgony dzieci i młodzieży w wieku 0–19 lat z powodu przyczyn zewnętrznych Deaths of children and youth aged 0–19 due to external causes	97	101	93	8,8	8,7	8,0			
w tym z powodu wypadków of which due to accidents	64	70	49	5,8	6,0	4,2			

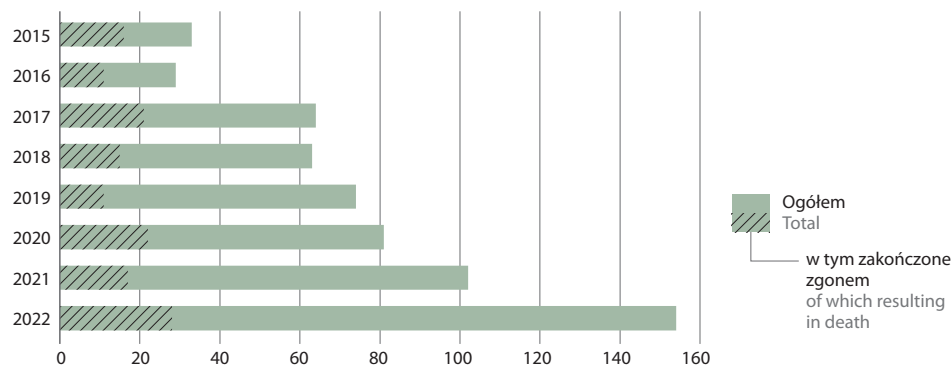
Zgony dzieci i młodzieży w wieku 0–19 lat z powodu przyczyn zewnętrznych

Deaths of children and youth aged 0–19 due to external causes

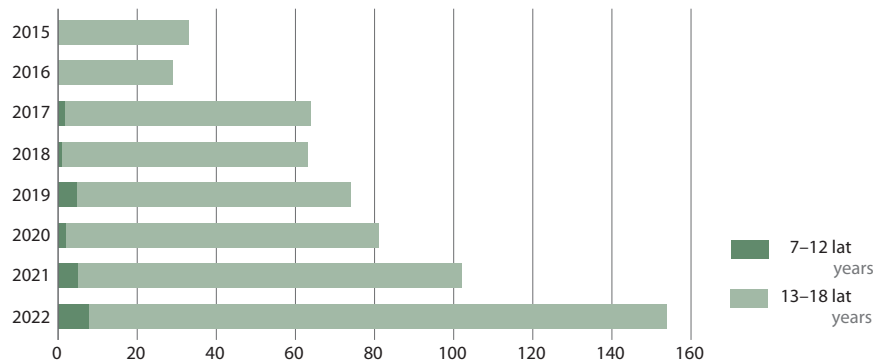


Zamachy samobójcze^a dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat

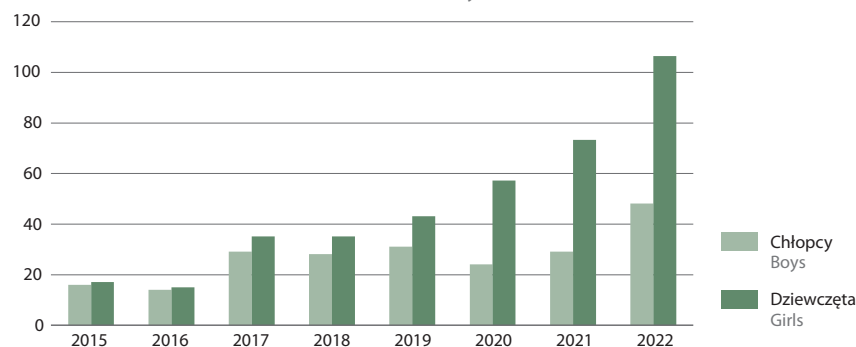
Suicides^a of children and youth aged 0–18



Według grup wieku
By age groups



Według płci
By sex



^a Usiłowane i dokonane.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Attempted and committed.

Source: data of the National Police Headquarters.

Poważne zagrożenie dla dzieci i młodzieży stanowią urazy i zatrucia spowodowane przyczynami zewnętrznymi, tj. niezwiązanymi z czynnikami chorobowymi. W województwie mazowieckim w 2022 r. były one przyczyną 93 zgonów dzieci (o 4 mniej niż w 2015 r.). Najczęściej dochodziło do wypadków komunikacyjnych (34,4%) oraz samookaleczeń (31,2%).

Narastającym problemem społecznym są samobójstwa młodzieży. W 2022 r. na swoje życie targnęły się 154 osoby w wieku do 18 lat; o 121 więcej niż siedem lat wcześniej. W omawianej retrospekcji średnio 28% zamachów samobójczych było skutecznych, czyli zakończyło się zgonem. U nastolatków próby samobójcze często są formą „wołania o pomoc”. Według standardów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) powinno być 10 lekarzy specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży na każde 100 tys. tej populacji; np. w 2020 r. w województwie mazowieckim było ich czterech (w kraju trzech).

A serious threat to children and youth are injuries and poisoning caused by external causes, i.e. not related to disease factors. In Mazowieckie Voivodship in 2022 they were the cause of 93 child deaths (4 fewer than in 2015). The most common were road accidents (34.4%) and self-injuries (31.2%).

Youth suicides are a growing social problem. In 2022, 154 persons under the age of 18 took their own lives; by 121 more than five years earlier. In the discussed retrospection, on average, 28% of suicide attempts were successful, i.e. they ended in death. In teenagers, suicide attempts are often a form of “cry for help”. According to the standards of the World Health Organization (WHO), there should be 10 medical specialists in child and youth psychiatry per every 100 thousand of this population; e.g. in 2020, there were four of them in Mazowieckie Voivodship (three in the country).

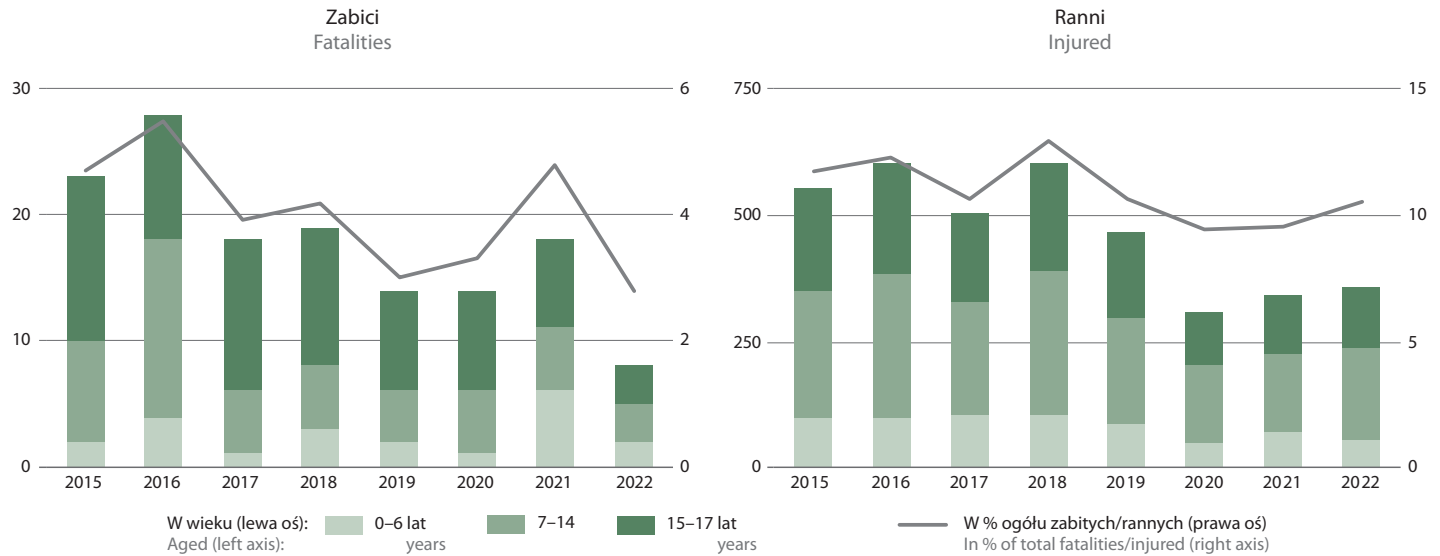
Wypadki drogowe

Road accidents

		2015	2021	2022
Wypadki drogowe z udziałem małoletnich	Road accidents with participation of minors	547	347	355
Małoletnie ofiary wypadków drogowych	zabici	23	18	8
	ranni	555	343	356
Wypadki drogowe spowodowane przez małoletnich	Road accidents caused by minors	130	92	70

Małoletnie ofiary wypadków drogowych

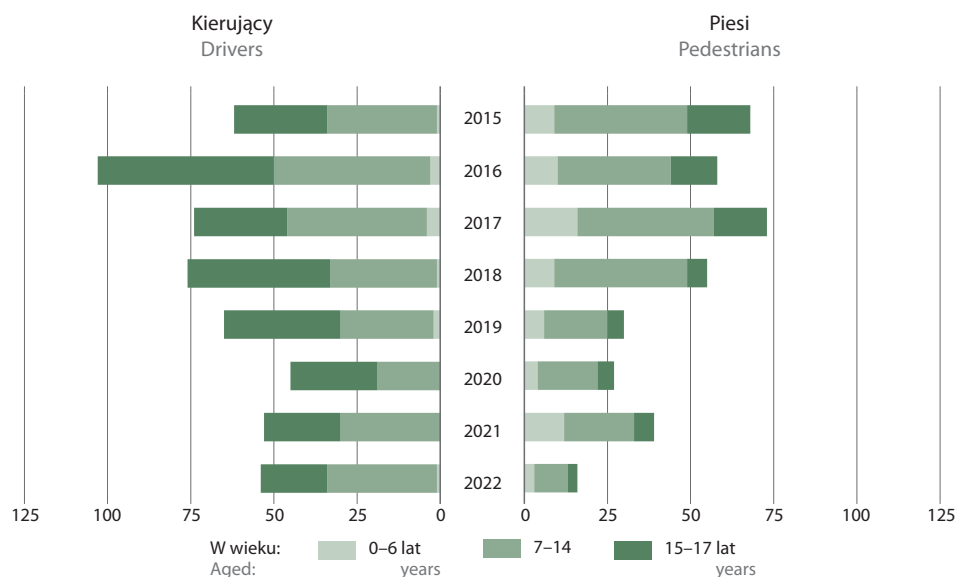
Minor casualties of road accidents



Źródło: na str. 80 i 81 dane Komendy Głównej Policji.
Source: on page 80 and 81 data of the National Police Headquarters.

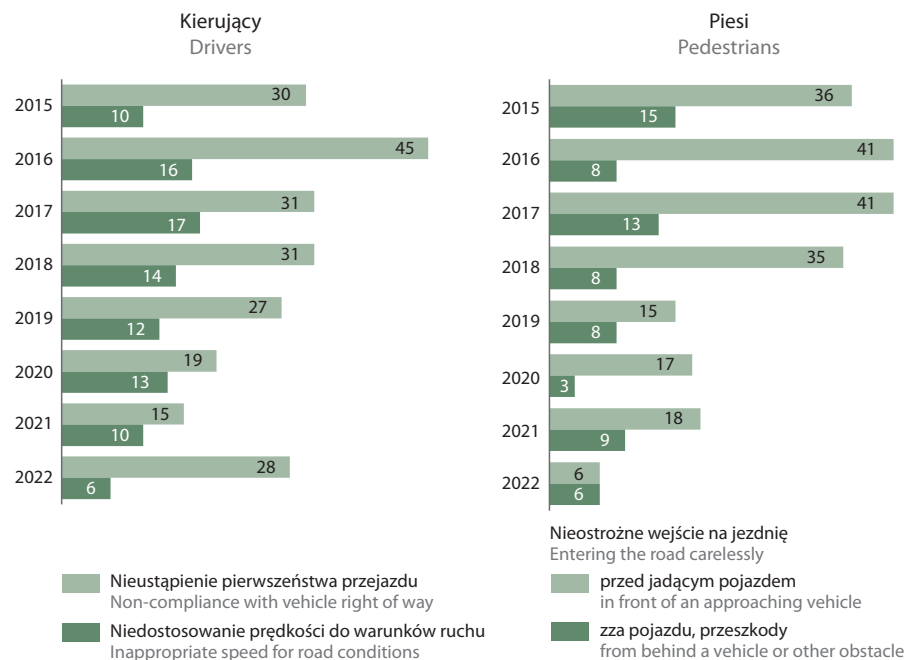
Wypadki drogowe spowodowane przez małoletnich

Road accidents caused by minors



Główne przyczyny wypadków drogowych spowodowanych przez małoletnich

Main causes of road accidents caused by minors



Co roku na drogach województwa mazowieckiego dochodzi średnio do 456 wypadków z udziałem dzieci i młodzieży, w których 18 małoletnich ponosi śmierć, a 467 zostaje rannych. Małoletni byli najbardziej zagrożeni w ruchu drogowym w roku 2016, kiedy to odnotowano najwięcej wypadków z ich udziałem. Od tego czasu zarówno liczba wypadków, jak i rannych dzieci wykazuje tendencję zniżkową; w porównaniu z 2015 r. notowano spadek odpowiednio o 35% i 36%. Wśród ofiar śmiertelnych najliczniejszą grupę stanowi młodzież w wieku 15–17 lat (średnio 9 osób), natomiast wśród rannych – dzieci w wieku 7–14 lat (przeciętnie 218). Głównymi przyczynami wypadków drogowych spowodowanych przez małoletnich jest nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu oraz nieostrożne wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem; przyczyny te stanowią odpowiednio około 26% i 22% wszystkich zdarzeń.

Every year, on the roads of Mazowieckie Voivodeship there are an average of 456 accidents involving children and youth, in which 18 minors are killed and 467 are injured. Minors were most at risk in road traffic in 2016, when the highest number of road accidents involving them was recorded. Since then, both the number of accidents and injured children have shown a downward trend; compared to 2015, a decrease was recorded by 35% and 36%, respectively. Among the fatalities, the largest group is youth aged 15–17 (9 persons on average), whereas among the injured – children aged 7–14 (218 on average). The main causes of road accidents caused by minors are non-compliance with vehicle right of way and entering the road carelessly in front of an approaching vehicle; these causes account for approximately 26% and 22% of all events, respectively.

Wypadki w szkołach i placówkach oświatowych

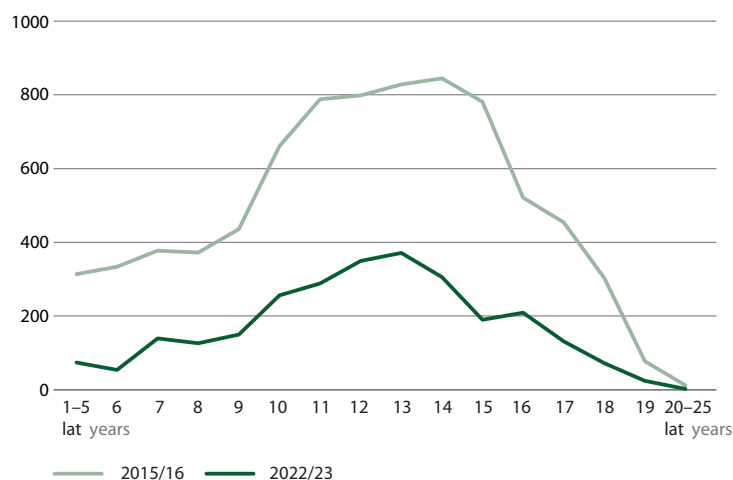
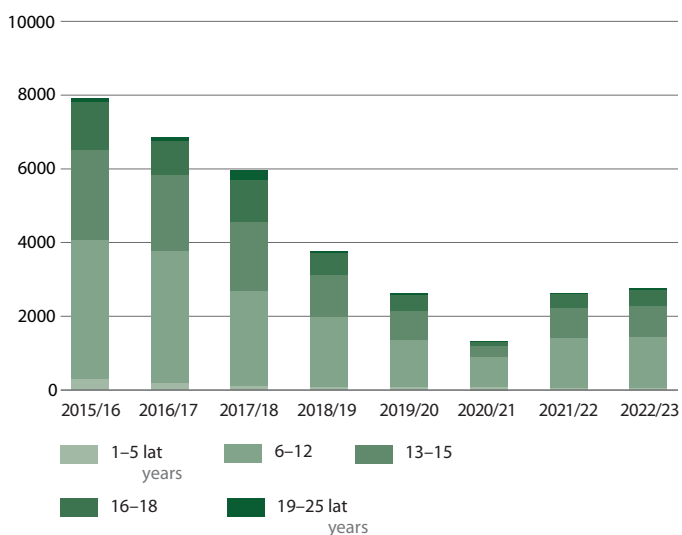
Accidents in schools and education establishments

	2015/16	2021/22	2022/23	2015/16	2021/22	2022/23
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					
Ogółem^a Total^a	7901	2617	2741			
w tym w: of which in:	na 1000 uczniów/wychowanków per 1000 pupils and students/children in care					
Placówkach wychowania przedszkolnego Pre-primary education establishments	390	65	80	2,1	0,3	0,3
Szkołach podstawowych Primary schools	3626	1967	1936	9,8	4,1	3,9
Gimnazjach Lower secondary schools	2507	.	.	16,5	.	.
Branżowych szkołach I stopnia ^b Stage I sectoral vocational schools ^b	81	27	44	4,6	1,3	2,1
Liceach ogólnokształcących General secondary schools	763	334	427	9,2	2,7	3,0
Technikach ^c Technical secondary schools ^c	463	213	205	7,6	2,6	2,3

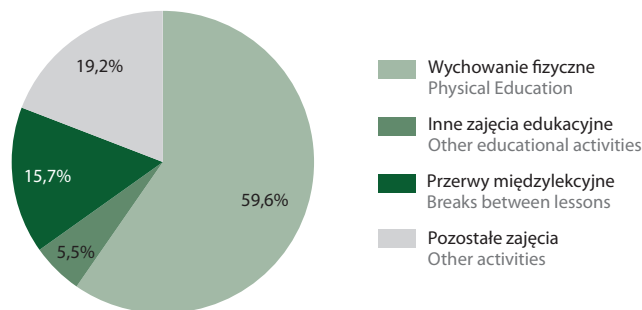
a Dane dotyczą uczniów i wychowanków. b W roku szkolnym 2015/16 w zasadniczych szkołach zawodowych; łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy oraz od roku szkolnego 2020/21 z branżowymi szkołami II stopnia. c Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a Data concern pupils, students and children in care. b In the 2015/16 school year, in basic vocational schools; including special job-training schools and since the 2020/21 school year, stage II sectoral vocational schools. c Including general art schools leading to professional certification.

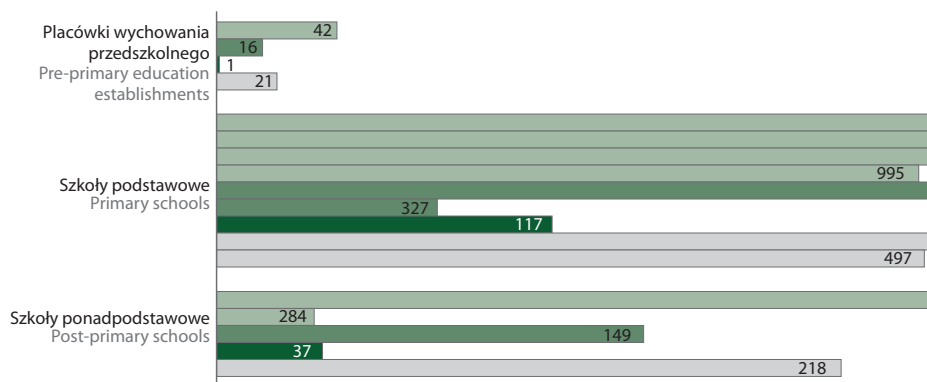
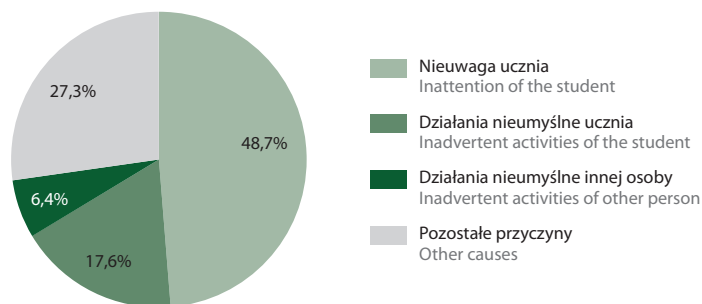
Według wieku poszkodowanych uczniów/wychowanków
By age of injured pupils and students/children in care



W roku szkolnym 2022/23 – według rodzaju zajęć, w czasie których wypadek miał miejsce
In the 2022/23 school year – by the kind of activity during which the accident happened



W roku szkolnym 2022/23 – według przyczyn
In the 2022/23 school year – by causes



Źródło: na str. 82 i 83 dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: on page 82 and 83 data of the Ministry of National Education.

Szkoły i placówki oświatowe to miejsca, w których często dochodzi do wypadków z udziałem dzieci i młodzieży. Dane od roku szkolnego 2015/16 do 2022/23 wskazują, że w województwie mazowieckim co roku średnio 4224 uczniów i wychowanków ulega wypadkom, w tym 2 śmiertelnym, a 18 ciężkim. W roku 2020/21 notowano znaczny spadek liczby wypadków, bowiem edukacja – z uwagi na pandemię COVID-19 – była prowadzona w znacznej mierze w formie zdalnej.

Najbardziej zagrożeni wypadkami są 12–14-latkowie; na 1000 ludności w tym wieku wypadkom ulegało przeciętnie 9 dzieci, przy czym w początkowych latach analizy było to 16–17 dzieci, natomiast w ostatnich latach trzykrotnie mniej.

Do największej liczby wypadków dochodzi w czasie zajęć wychowania fizycznego (60% ogółu w roku szkolnym 2022/23) oraz w czasie przerw międzylekcyjnych (16%). Główną przyczyną wypadków w szkołach i placówkach oświatowych jest nieuwaga uczniów (49%), a w dalszej kolejności działanie nieumyślne ucznia (18%).

Schools and other education establishments are places where accidents involving children and youth occur frequently. The data from the 2015/16 to 2022/23 school year show that in Mazowieckie Voivodship, an average of 4224 pupils and students and children in care suffer accidents every year, including 2 fatal and 18 severe accidents. In 2020/21, there was a significant drop in the number of accidents, as education – due to the COVID-19 pandemic – was conducted largely remotely.

12–14-year-olds are most at risk of accidents; an average of 9 children were involved in accidents per 1000 population of this age, while in the initial years of the analysis it was 16–17 children, while in recent years it was three times fewer.

The largest number of accidents occur during Physical Education classes (60% of the total in the 2022/23 school year) and during breaks between lessons (16%). The main cause of accidents in schools and education establishments is the inattention of students (49%), followed by inadvertent activities of the student (18%).

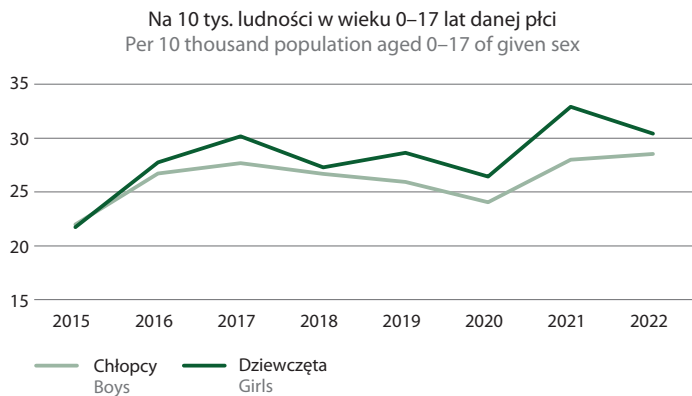
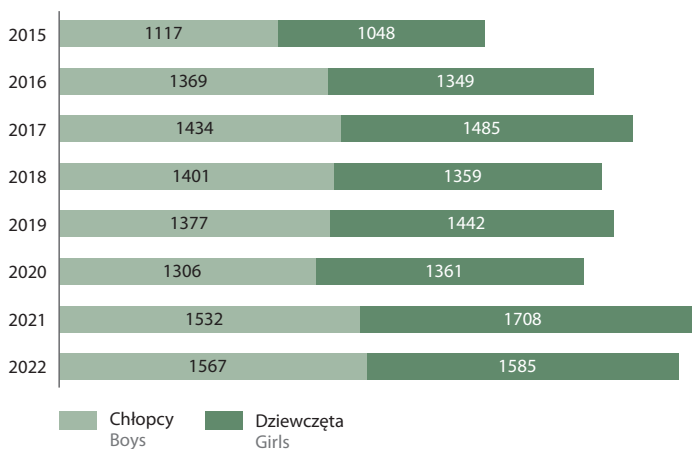
Przemoc w rodzinie (według procedury „Niebieskie Karty”^a)Domestic violence (according to "Blue Cards" procedure^a)

	2015	2021	2022
Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie Minors suspected of being victims of domestic violence	2165	3240	3152
Dzieci odebrane z rodziny ^b w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka Children taken from the family ^b in a situation of immediate threat to life or health of the child	75	79	68
Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie Minors who are suspected of using domestic violence	89	57	54

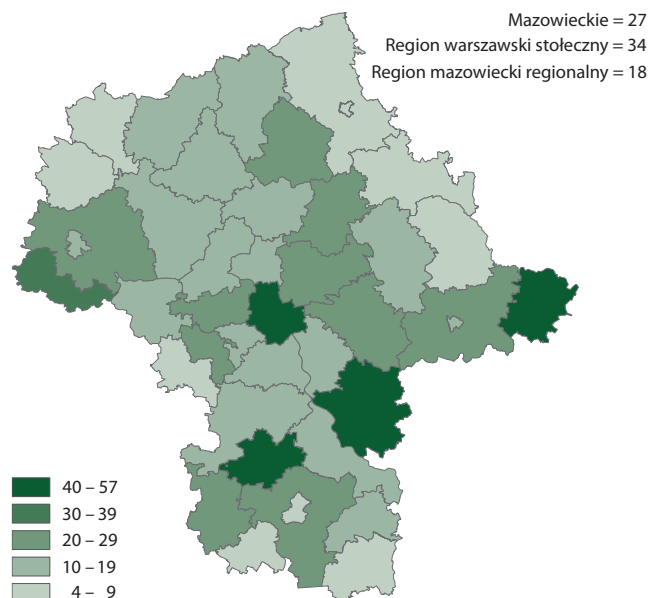
a Dane dotyczą tylko procedur wszczętych w danym roku. b Na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
a Data only apply to procedures incurred in a given year. b On the basis of article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence.

Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie

Minors suspected of being victims of domestic violence



W latach 2015–2022^a – na 10 tys. ludności w wieku 0–17 lat
In the years 2015–2022^a – per 10 thousand population aged 0–17



a Średnia z danego okresu.
a Average from a given period.

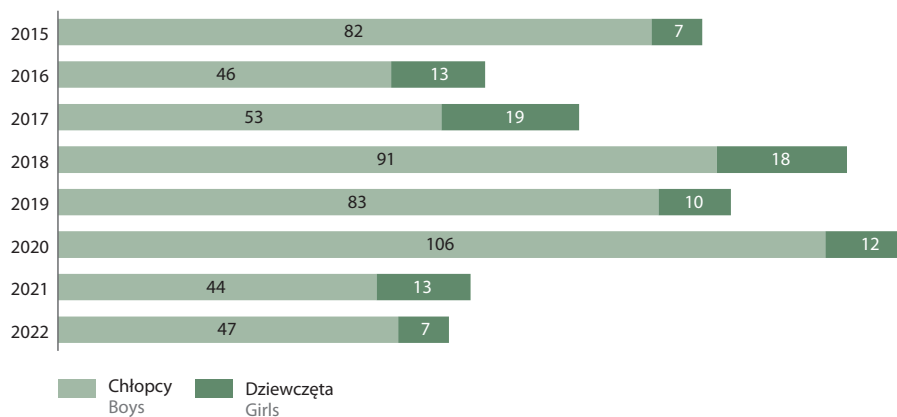
Dzieci odebrane z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka

Children taken from the family in a situation of immediate threat to life or health of the child



Osoby niepełnoletnie, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie

Minors who are suspected of using domestic violence



Nie wszystkie dzieci mogą czuć się bezpiecznie w domu rodzinnym. W latach 2015–2022 notowano rosnący trend liczby nowych przypadków przemocy domowej nad małoletnimi. O ile w 2015 r. na 10 tys. osób w wieku do lat 17 przypadało 22 małoletnich, którzy mogli być dotknięci przemocą, to siedem lat później takich dzieci było już 29. Najwyższe wskaźniki przemocy wobec dzieci (średnio powyżej 40) odnotowano w powiatach: garwolińskim, białobrzeskim, m.st. Warszawie i łosickim. Należy mieć świadomość, że prezentowane dane dotyczą tylko tych rodzin, dla których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Co roku dochodzi do przypadków odebrania dzieci z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Dzieci te umieszczane są u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej (w 2022 r. – 23), w rodzinach zastępczych (26) lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (19).

Należy dodać, że obowiązujące w roku 2020 oraz 2021 obostrzenia związane z pandemią COVID-19 znacząco utrudniły pracę podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Not all children can feel safe in the family home. In the years 2015–2022, there was a growing trend in the number of new cases of domestic violence over minors. While in 2015, there were 22 minors per 10 thousand persons under 17 years old who could be affected by violence, seven years later there were 25 such children. The highest rates of violence against children (on average above 40) were recorded in the following powiats: garwoliński, białobrzeski, m.st. Warszawa and łosicki. One should be aware that the presented data apply only to those families for which the “Blue Cards” procedure was initiated.

Every year, there are cases of taking away children from their families in a situation of immediate threat to life or health. These children are placed at another close non-resident person (in 2022 – 23), in foster families (26) or in care and education centres (19).

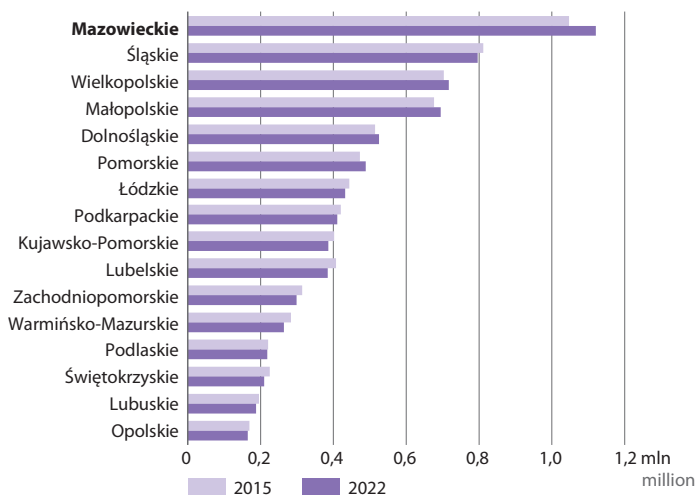
It should be added that the restrictions in force in 2020 and 2021 related to the COVID-19 pandemic significantly impeded the work of entities acting to counteract domestic violence.

**Mazowieckie na tle
innych województw**

**Mazowieckie against
the background
of other voivodships**

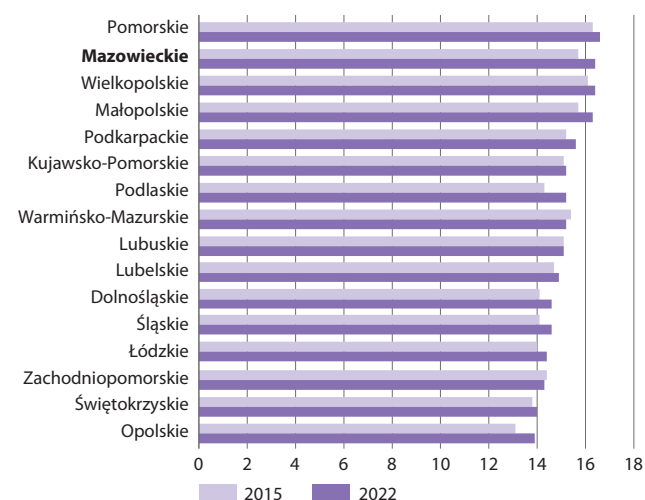
Dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat

Children and youth aged 0–18



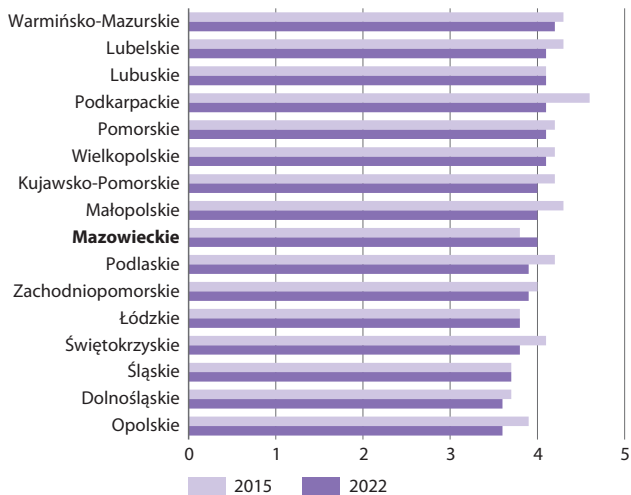
Dzieci w wieku 0–14 lat w % ogółu ludności

Children aged 0–14 in % of total population



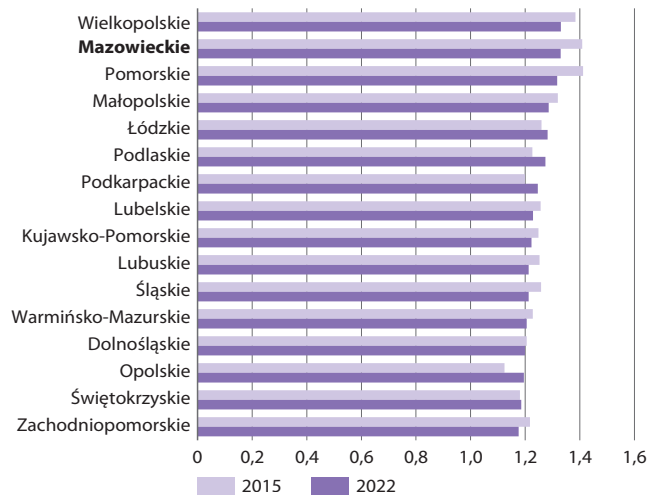
Młodzież w wieku 15–18 lat w % ogółu ludności

Youth aged 15–18 in % of total population



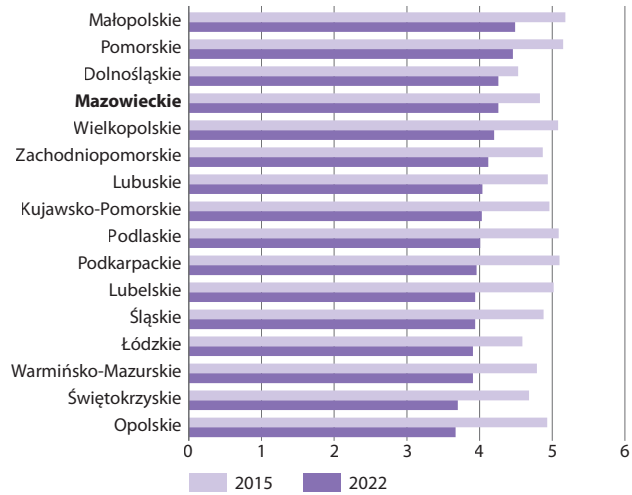
Współczynnik dzietności ogólnej

Total fertility rates



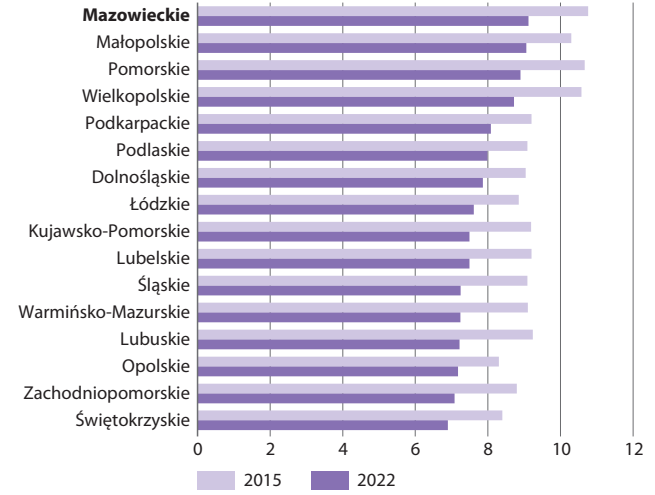
Małżeństwa na 1000 ludności

Marriages per 1000 population



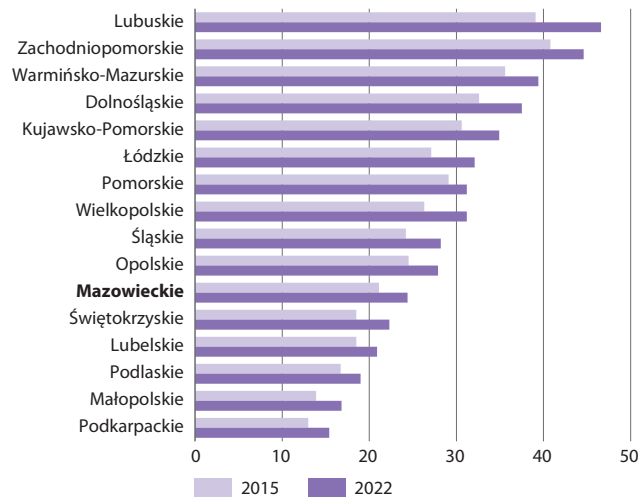
Urodzenia żywe na 1000 ludności

Live births per 1000 population



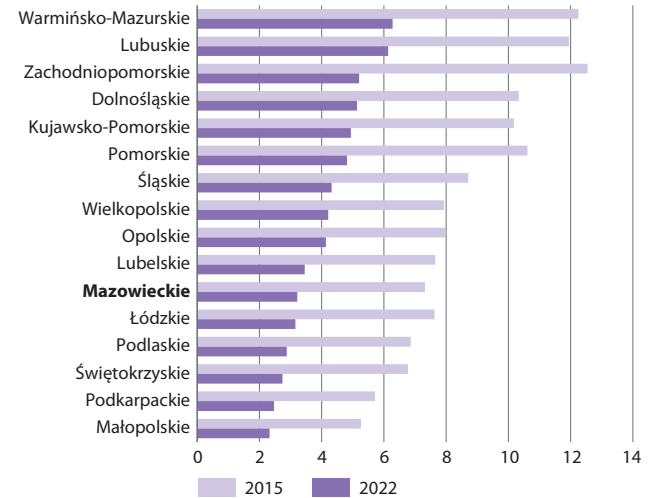
Urodzenia pozamałżeńskie w % urodzeń żywych

Illegitimate births in % of live births



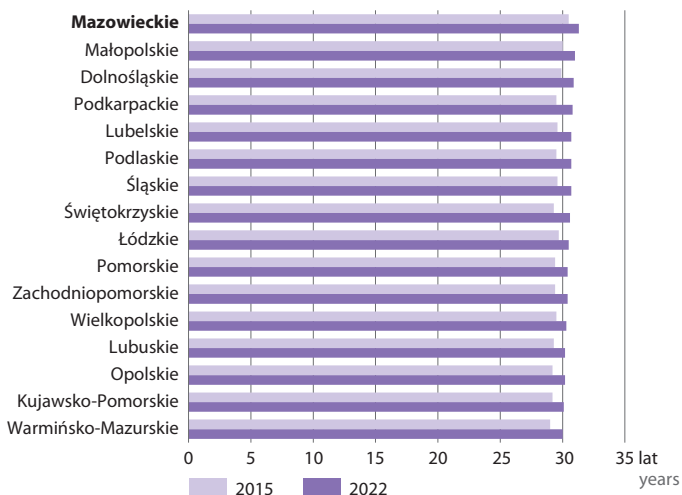
Urodzenia żywe z nastoletnich matek na 1000 kobiet w wieku 15–18 lat

Live births from teenage mothers per 1000 women aged 15–18



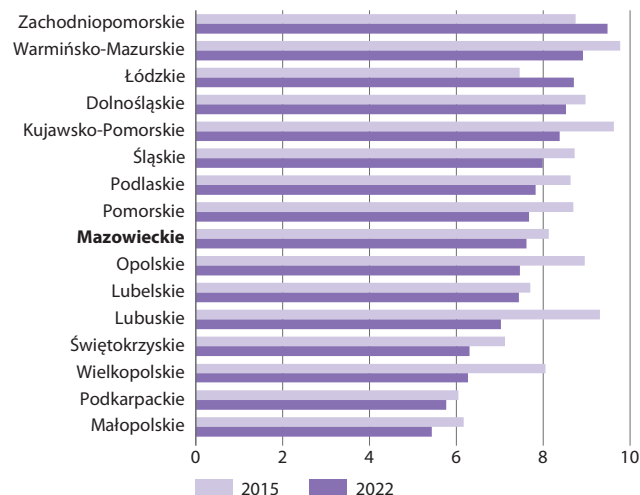
Wiek środkowy matek rodzących dziecko

Median age of mothers giving birth



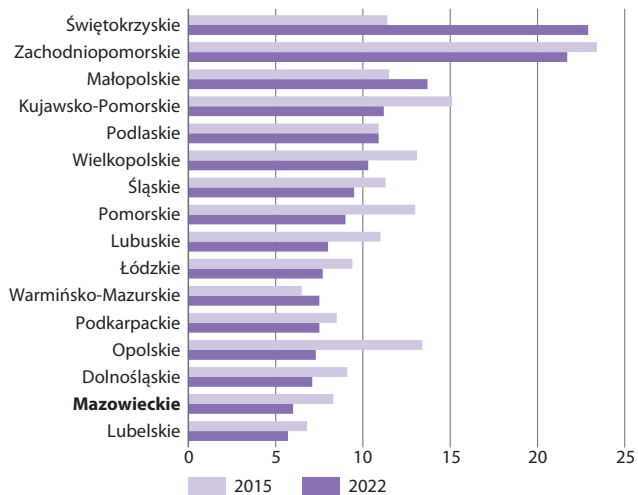
Dzieci z rozwiedzionych małżeństw na 1000 dzieci w wieku 0–17 lat

Children from divorced marriages per 1000 children aged 0–17



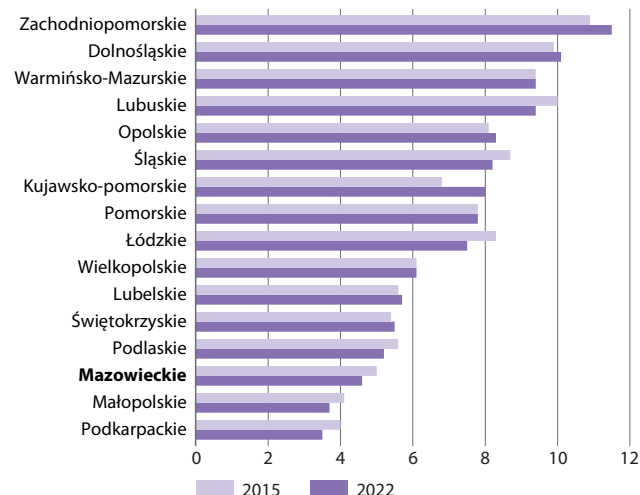
Dzieci w placówkach wsparcia dziennego do 18 roku życia

Children in day-support centres per 1000 children up to the age of 18



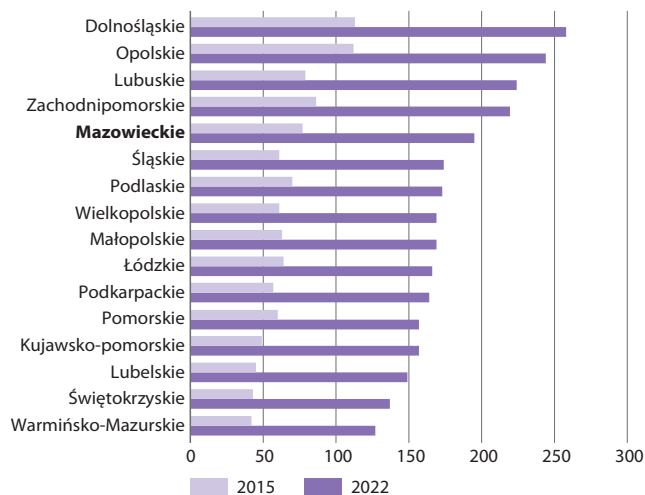
Dzieci do 18 roku życia w rodzinnej pieczy zastępczej na 1000 dzieci w tym samym wieku

Children up to the age of 18 in family foster care per 1000 children of the same age



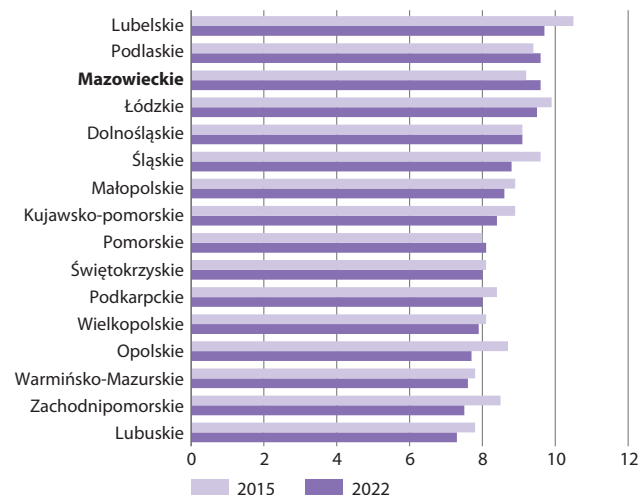
Dzieci w żłobkach^a i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat

Children in nurseries^a and children's clubs per 1000 children up to the age of 3



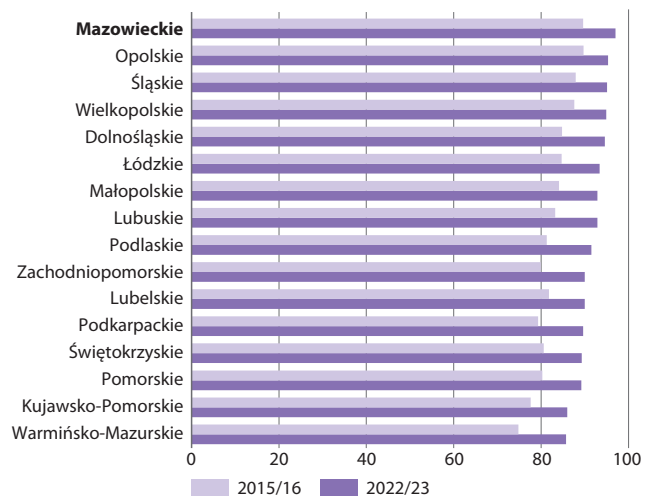
Porady udzielone^b dzieciom do 18 roku życia w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w tym samym wieku

Consultations provided^b to children up to the age of 18 in out-patient health care per capita of the same age



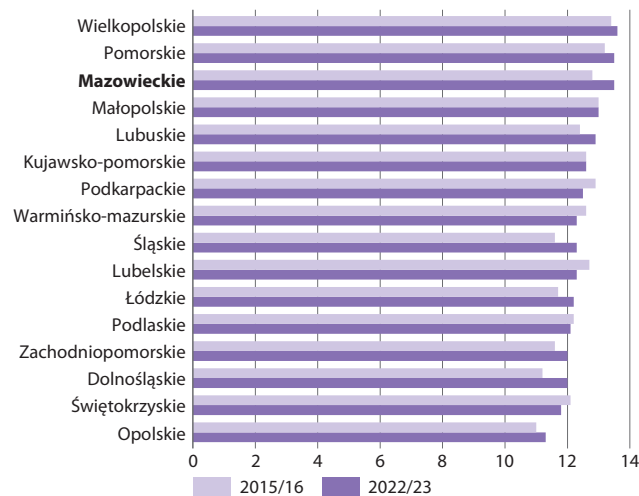
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3–5 lat w % ogółu dzieci tej grupy wieku

Children in pre-primary education establishments aged 3–5 in % of total children in this age group



Uczniowie w szkołach^c w % ogółu ludności

Pupils and students in schools^c in % of total population

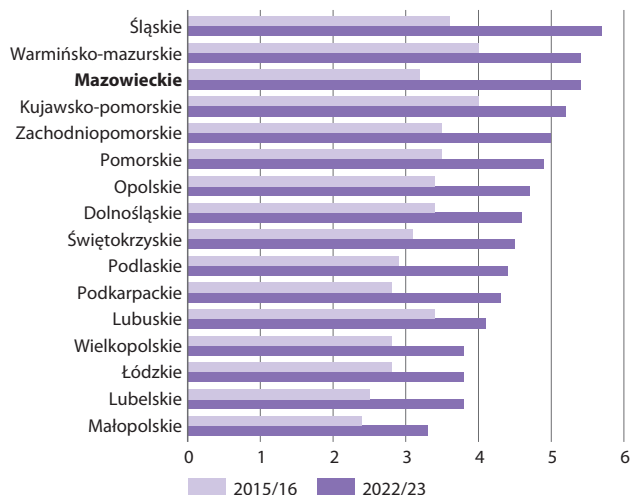


a W 2015 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi. b łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne); bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych. c Podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych (bez szkół policealnych).

a In 2015 including nursery wards. b Including consultations financed by patients (non-public funds); without consultations provided in the admission rooms of general hospitals. c Primary, lower secondary, upper secondary and post-primary schools (excluding post-secondary schools).

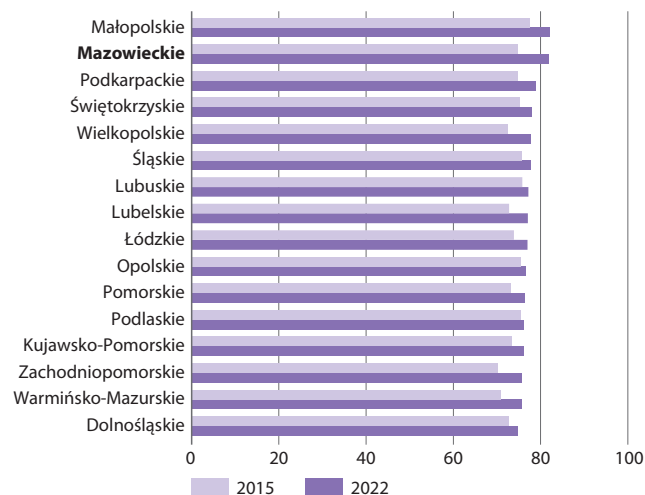
Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w % ogółu uczniów w szkołach^a

Pupils and students with special educational needs in % of total pupils and students in schools^a



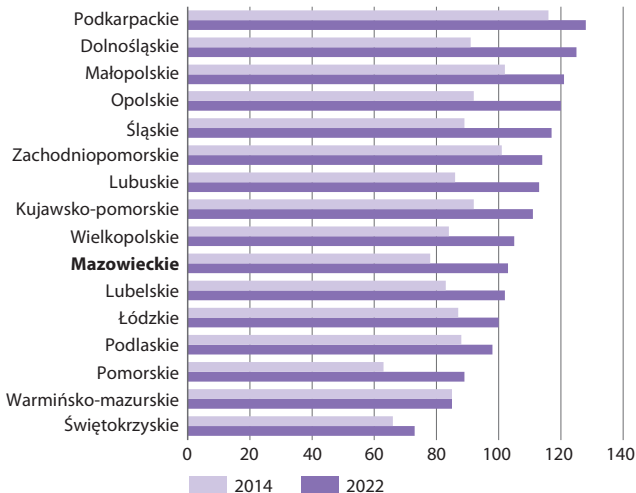
Zdawalność egzaminu maturalnego^b w %

Pass rate of matriculation exam^b in %



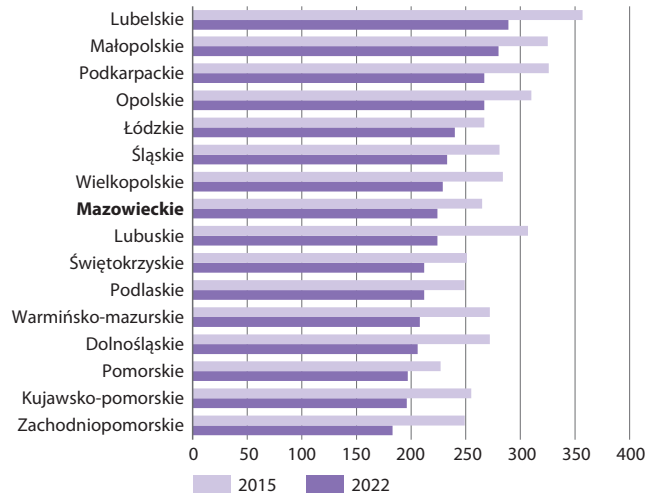
Ćwiczący w wieku do 18 lat w klubach sportowych na 1000 ludności w wieku 0–18 lat

Persons practising sport up to the age of 18 in sports clubs per 1000 population aged 0–18



Czytelnicy bibliotek publicznych w wieku do 19 lat na 1000 ludności w wieku 0–19 lat

Borrowers of public libraries up to the age of 19 per 1000 population aged 0–19

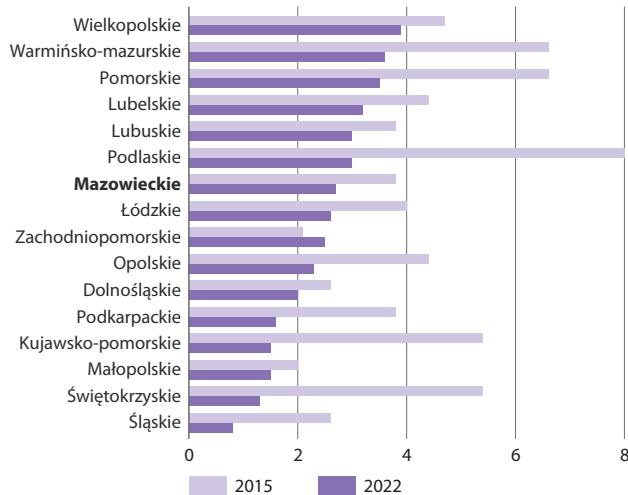


^a Podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych (bez szkół policealnych). ^b Odsetek absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości; bez absolwentów z lat wcześniejszych.

^a Primary, lower secondary, upper secondary and post-primary schools (excluding post-secondary schools). ^b Share of graduates of upper secondary, who have received general certificate of secondary education; without graduates of previous years.

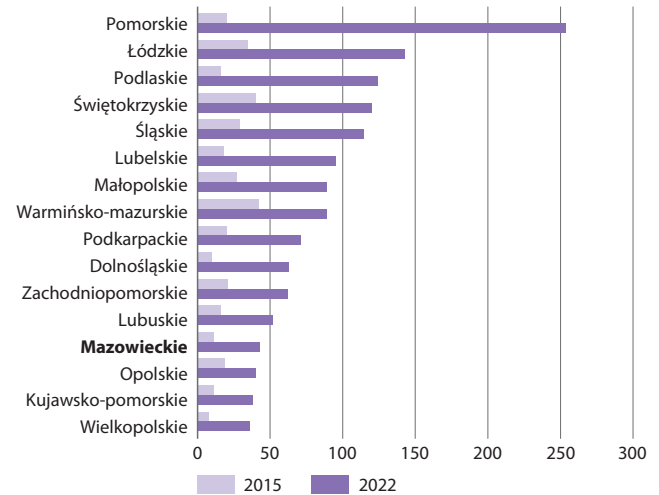
Zgony osób w wieku 0–19 lat z powodu wypadków komunikacyjnych na 100 tys. ludności tej grupy wieku

Deaths of persons aged 0–19 caused by transport accidents per 100 thousand population of this age group



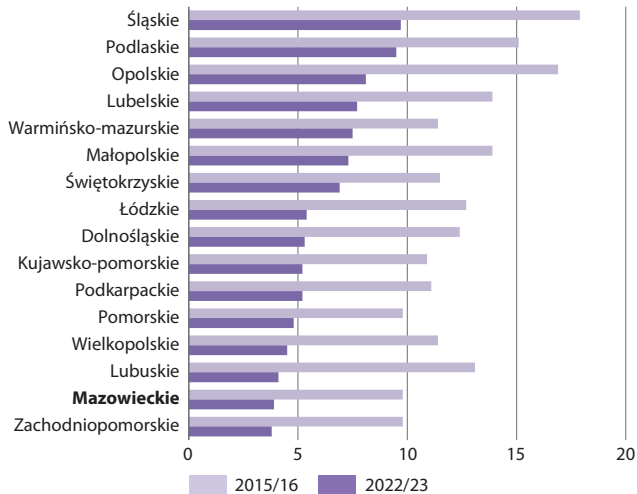
Zamachy samobójcze^a młodzieży w wieku 13–18 lat na 100 tys. ludności tej grupy wieku

Suicides^a of youth aged 13–18 per 100 thousand population of this age group



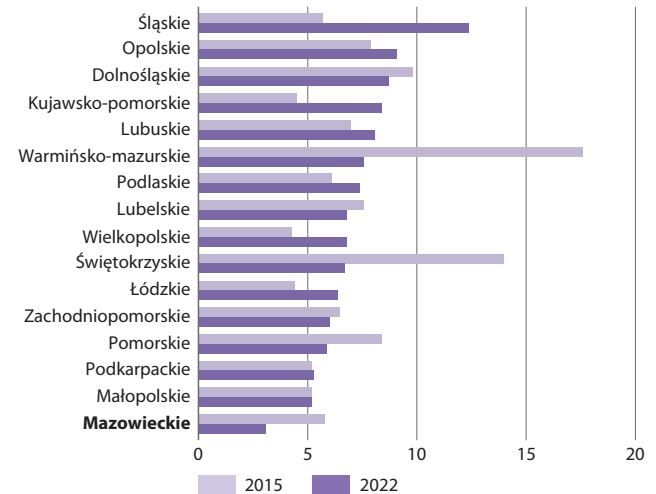
Wypadki w szkołach podstawowych na 1000 uczniów

Accidents in primary schools per 1000 pupils



Osoby niepełnoletnie dotknięte przemocą w rodzinie^b na 1000 ludności w wieku 0–17 lat

Minors affected by domestic violence^b per 1000 population aged 0–17



a Usiłowane i dokonane. b Dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
a Attempted and committed. b Data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

